SHOUT
SHARE
IT

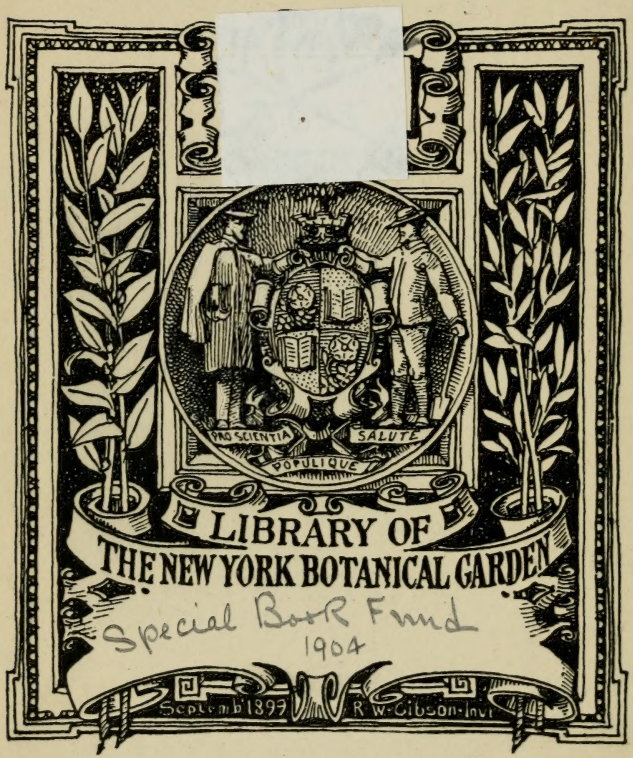
PRO SCIENTIA
SALUTE
POPULIQUE
LIBRARY OF
THE NEW YORK BOTANICAL GARDEN
Special Book Fund
1904
Septemb 1895
R W Gibson Inv

BOTANISKA NOTISER

FÖR ÅR 1857

LIBRARY
NEW YORK
BOTANICAL
GARDEN

MED BITRÄDE AF

HRR ANDERSSON, J. E. ARESCHOUG, E. FRIES, E. P. FRIES JR,
R. HARTMAN, KINDBERG, LINDBERG, MÜLLER,
W. NYLANDER, SCHEUTZ M. FL.

UTGIFNE

AF

TH. M. FRIES.

MED EN PLANCH.

UPSALA,
PÅ UTGIFVARENS FÖRLAG.
1857.

.0684
XLX

INNEHÅLL.

I. Original-Afhandlingar.

Sid.

Andersson, N. J.: Om de i Sverige förekommande arter af slägtet *Eriophorum* med ett ax . . . 57, 78.
Fries, E.: Bidrag till några Svenska växters synonymik 32, 46, 108, 161.
„ „ Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande 3, 73, 89, 193.
„ „ Om olika grader i vilda växters infödingsrätt . . . . 177.
„ „ Öfver Parthenogenesi hos växterna . . . . . 105, 125.
Fries, E. P. jr.: *(Backhouse)* A Monograph of the British *Hieracia* 94.
Fries, Th. M.: Anmärkningar rörande några Svenska arter af slägtet *Sparganium* . . . . . 63.
„ „ De genere *Stereocaulorum* quæstiones B. . . . 167.
„ „ Iakttagelser rörande Öst-Finmarkens Starrarter . 197.
„ „ Några ord om *Spergula pentandra* L. . . . . 8.
Hartman, R.: De Svenska arterna af slägtet *Utricularia* . . . 25.
Kindberg, N. C.: Öfversigt af de Skandinaviska arterna af slägtet *Lepigonum* . . . . . 41.
Müller, D.: Anmärkningar öfver de ofullständiga blommorna hos slägtet *Viola* och deras befruktning . . . . . 122.
„ „ En hypothes för bildningen af frön hos enskilda honstånd 128.
Nylander, W.: De fungillis binis Lichenicolis observatio . . . . 83.
„ „ De genere *Stereocaulorum* quæstiones A. . . . 165.
Scheutz, N. J.: Anteckningar öfver en resa i Skåne sommaren 1857 . . . . . 129, 137.

II. Nya Skandinaviska Växter.

Abies orientalis (L.) p. 174. *Carex brevirostris* Cederstr. 133. *Cotula coronopifolia* L. 10. *Dicranum fragilifolium* Lindb. 146. *Eriophorum * opacum* Björnstr. 11. *Fumaria tenuiflora* Fr. 51. *Hypnum cirrhosum* Schwægr. 143. *H. glareosum* Br. & Sch. 143. *H. Haldanianum* Grev. 146. *H. irriguum* Wils. 144. *H. ochraceum* Turn. Wils. 144. *H. turfaceum* Lindb. 142. *Intybus multicaulis* (Led.) med planch. 181. *Jungermannia Helleriana* N. v. E. 148. *Lepigonum neglectum* Kindb. 84. *Smilacina stellata* (L.) 134. *Sphagnum fimbriatum* Wils. 148.

III. Litteratur-Öfversigt.

Arrhenius, J.: Elementarkurs i Botaniken, tredje uppl. . . . . 190.
De Candolle, A.: Prodromus Systematis naturalis T. XIV. 1. . . 149.
Ekman, F. L.: Bidrag till Skandinaviska Hafsalgernas kännedom . 183.
Fries, E. P.: Anteckningar rörande Svamparnes geografiska utbredning 101.
Fries, Th. M.: De *Stereocaulis* et *Pilophoris* Commentatio . . . 101.
Fristedt, R. F.: Växtgeografisk skildring af södra Ångermanland . 115.
Grenier, M. & Godron, M.: Flore de France, tome trois. . 35, 53, 66.
Hammar, O.: Monographia generis *Fumariarum* . . . . . 151.
Hisinger, E. V. E.: Flora Fagervikiensis . . . . . 16.
Kindberg, N. C.: Synoptisk Framställning af växtslägtet *Lepigonum* 37.
Nylander, W.: Monographia *Calicieorum* . . . . . 210.
Nyman, C. F.: Sylloge Floræ Europææ . . . . . 13.
Scheutz, N. J.: Conspectus Floræ Smolandicæ . . . . . 117.
Stenhammar, Chr.: Lichenes Sueciæ exsiccati. Ed. II. Fasc. I. . . 69.

MAY 5 - 1904

IV. Personal-Notiser.

Agardh, J. 39. Ahlberg 191. Andersson 20, 85, 211. Ankarcrona 103. Areschoug, F. 20, 190. Berkeley 85. Bourgeau 156. Brown 85. Decaisne 85. Diedrichsen 103. Floderus, M. 103. Fries, E. 85. Fries, O. R. 103. Fries, Th. M. 103, 211. Fristedt 85. Gay, Cl. 191. Gray, A. 85. Hammar 20. Hartman, C. & Rob. 103. Harvey 85. Hellbom 191. Hooker, W. J. 85. Kindberg 103. Lange 20, 103. Larsson 191. Liebmann 19, 85. Linnarsson 103. Lindblad 20, 190. Lindeberg 20, 191. Lönnroth 20, 211. Müller 56, 153. Nylander, W. 190. Oersted 103. Olsson 191. Ruprecht 85. Scheutz 103. Schlectendahl 85. Selberg 191. Stenhammar 103. Wahlberg, J. A. 55. Zetterstedt, J. E. 20, 21, 39, 190.

V. Strödda Underrättelser.

Anhållan p. 85. Anmälan af R. Hartman 211. Annons 72, 88, 104. Anthemis Cotula β disciflora 24. Botaniska Reseföreningen 72, 135. Chænostoma cordatum 192. Coprinus comatus 40. Farsoter bland växterna 136. Fröns ålder 24. Förra årets inflytande på växterna 120. Hybrida växter 160. Isotypus Onoseroides 88. Om de ofullständiga blommorna hos Viola umbrosa af N. C. Kindberg 191. Ovanligt blomningssätt 88. Quercus insignis 104. Rafflesia Arnoldi 192. Ranunculus silvaticus 120. Rättelse 136, 192. Specimen för Bot. Professs. i Helsingfors 120. Spridda växtgeografiska bidrag till Skand. Flora 21, 39, 56, 71, 86, 103, 120, 156. Svenska växter i Upsala Bot. Trädgård 104. Utdrag ur ett bref från Prosten Læstadius 192. Utgifvarens resa 136. Utricularia ochroleuca 72. Växter från Pyreneerna till salu Bihang till N:o 10.

Rättelser.

Sid.	4.	r. 4	*står:*	Malphigi	*läs:* Malpighi
„	6.	r. 23	„	materialiska	„ materialistiska
„	23.	r. 34	„	All.	„ C. A. Mey.
„	47.	r. 28	„	jemt	„ jemnt
„	90.	r. 20	„	få	„ så
„	—	r. 37	„	egnat	„ egnadt
„	102.	r. 31	„	Plytt	„ Blytt
„	103.	r. 1	„	Oerstedt	„ Oersted
„	104.	r. 17	„	Githaga	„ Githago
„	107.	r. 1	„	masculam	„ femineam
„	—	r. 29 m. fl. st.		Celebogyne	„ Coelebogyne
„	112.	r. 33	„	*P. pyrenaicum.* Men mest afvikande äro deras	„ *P. pyrenaicum*) äro de äfven betydligt afvikande i
„	113.	r. 26	„	E. Cheiranthus	„ Cheiranthus
„	—	r. 28	„	*H. hieracifolium*	„ *E. hieracifolium*
„	120.	r. 14	„	Pauli ström	„ Pauliström
„	130.	r. 18 o. 34		Widtsköfde	„ Widtsköfle
„	133.	r. 1	„	Hasslemölla nära Torup	„ Torupsmölla
„	143.	r. 23	„	hvilken	„ hvilka
„	147.	r. 29	„	Honplantan	„ Hanplantan
„	—	r. 30	„	hanväxterna	„ honväxterna
„	159.	r. 17	„	honorganer	„ hanorganer
„	160.	r. 23	„	*lancif.*	„ *lanceolata*

Smärre tryckfel torde läsaren sjelf benäget rätta.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 1. TH. M. FRIES. Januari

1857.

INNEHÅLL: *Anmälan.* — ORIG.-AFH.: E. Fries: Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande. I. — Utgifvaren: Några ord om *Spergula pentandra* L. NYA SKAND. VÄXTER: *Cotula coronopifolia* L. — *Eriophorum vaginatum* **opacum* Björnstr. LITT.-ÖFVERS: Nyman, Sylloge Floræ Europææ. — Hisinger, Flora Fagervikiensis. PERSONAL-NOTISER: F. Liebmann †. — J. Lange. — Sökande till Botan. Demonstrat. i Lund. — J. E. Zetterstedt. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Anthemis Cotula* β. *disciflora* Lge. — Fröns ålder.

LIBRA
BOTANI
GARD

ANMÄLAN.

I ett land sådant som Sverige, der Botanikens idkare äro så vidt åtskilda från hvarandra, der tillgång till större Bibliotheker och samlingar endast för en ringa del står öppen, der kommunikationsväsendet är mindre utbildadt och till följe deraf beröringen de skilda botanisterna emellan är svårare, är behofvet af en botanisk tidskrift äfven kännbarare än i andra mera lyckligt lottade länder. Det behöfves neml., att så må sägas, ett gemensamt samlingsrum, der botanisterna veta, att de kunna träffas och samtala, ett språkrör, som för andra meddelar de observationer, som blifva gjorda, och som väcker uppmärksamheten på förhållanden, der endast förenade krafters bemödanden kunna åstadkomma det önskade resultatet, en telegraf, som sprider inom fäderneslandet underrättelsen om de vigtigaste upptäckterna inom Botanikens område. — Och dessa mål hafva Botaniska Notiser under de år de verkat sökt uppnå, och, vi må tillägga, till viss grad uppnått. De hafva neml. fastare tillknutit föreningsbandet mellan Sveriges unga botanister, de hafva i ej obetydlig grad spridt intresse för "den älskeliga vetenskapen", de hafva bidragit till en fullständigare kännedom om fäderneslandets vegetation och medverkat till lösningen af mången liten fråga inom vetenskapen. Större och vigtigare inverkningar skulle visserligen varit önskvärda, men må man besinna, att Sverige eger

endast få botanister, som ega förmågan att ingripa i utvecklingen af vetenskapen i dess helhet, att Botaniska Notiserna aldrig upprädt med några stora anspråk, utan blott velat bidraga till vetenskapens spridande och utveckling inom fäderneslandet, och man måste då tacksamt erkänna, att deras utsäde ej fallit på hälleberget. Deras fortsatta utgifvande måste derföre också ligga hvar och en om hjertat, som intresserar sig för Botanikens utveckling och framtid i Sverige.

Det är med dessa tankar, som undertecknad har beslutat, då Herr Apothekaren Thedenius, under hvilkens nitiska och oegennyttiga ledning denna tidskrifts utgifvande fortgått i 5 års tid, förklarat sig till följe af hopade göromål vara hindrad att längre härmed fortsätta, att öfvertaga omsorgen för densammas utgifvande. Det ombyte af utgifningsort (och till en ringa del af namn), som härigenom förssiggår, hoppas undertecknad ej skola medföra någon förändring i det deltagande, hvarmed den förut blifvit omfattad, och isynnerhet att detta deltagande måtte visa sig nu såsom förr genom meddelande af uppsatser och bidrag, genom hvilka den kan erhålla ett ökadt värde. De svaga krafter, som nu åtagit sig denna börda, behöfva i sanning en kraftig hjelp, och det beror på Sveriges botanister, huruvida hoppet härom skall uppfyllas eller icke.

Den hittills följda planen kommer äfven framdeles att hufvudsakligen bibehållas. Hvarje månad utgifves ett nummer om minst ett ark jemte behöfliga plancher; innehållet kommer att utgöras af 1) Original-afhandlingar, bestående af uppsatser rörande ämnen från alla den rena Botanikens områden, dock med hufvudsakligt afseende fästadt på sådana, som äro af intresse för Skandinaviens botanister; 2) Nya Skandinaviska växter, upptagande beskrifningar på de arter, isynnerhet Fanerogamer och Heteronemeæ, som nyligen äro eller möjligen komma att blifva upptäckta på Skandinaviska halfön; 3) Litteratur-öfversigt, omfattande i Skandinavien utkommande botaniska arbeten samt de vigtigaste utländska; 4) Personal-Notiser och 5) Strödda Underrättelser, bland hvilka äfven kommer att intagas en fortlöpande förteckning på hittills oanmärkta växtställen för sällsyntare arter samt afvikande former.

Prenumerationsafgiften förblifver 3 Rdr Riksm. och torde den erläggas till undertecknad, hvilken besörjer tidskriftens ordentliga utdelning med posten; på bokhandelsväg kan den äfven erhållas.

Upsala den 1 Januari 1857.

Th. M. Fries.

Original-Afhandlingar.

1. Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande,

af E. Fries.

I.

»Den gamla tiden är oss kär», den Linneanska tiden, då Botaniken var enkel, bestämd och helgjuten, då den med förbiseende af en mängd otillräckligt kända enskildheter, som nu göra vetenskapen diffus och vacklande, endast upptog det på vetenskapens då varande ståndpunkt vissa och allmänt erkända och företrädesvis afsåg det för allmänna bildningen och praktiska lifvet vigtiga. För att vinna denna fasthet och bestämdhet måste det enskilda tycket underkasta sig lagar, fastställda genom högre begåfvade siares uppfattning af naturen. I våra dagar, då ingen auktoritet mera erkännes, är någon likformighet i åsigter och framställning icke möjlig. Det är derföre, som man icke utan grund lägger Naturalhistorien såsom läroämne till last den oupphörliga förändring, den är underkastad, den subjektivitet i åsigter, som allt mer och mer gör sig gällande; och många bland dem, som villigt erkänna, att naturvetenskaperna till det oändliga utvidgat våra åsigter utöfver både tid och rum och att menskligheten oberäkneliga framsteg både i intellektuelt och materielt afseende utgått från dessa, beklaga detta förhållande. Men jemnför man förhållandet i andra kunskapsarter, torde inom dem genom tidsandans inflytande förhållandet icke vara lyckligare; då deremot i Naturalhistorien denna föränderlighet till en stor del är en följd af verkliga framsteg eller ock ett skum på vetenskapens yta, såsom alla förändringar i namn, hvaruppå endast de lägga vigt, som icke kunna ingripa i den verkliga vetenskapen. Hvad slutligen beträffar en stor del mikrologiska undersökningar, hvilkas vigt eller värde ej kan förnekas, kan man lika litet, som om det nyfödda barnet, säga hvad af dem kan blifva.

Vid begynnandet af en ny tidskrift torde icke vara olämpligt att kasta en blick tillbaka på den äldre, Linneanska

Botaniken och dess förhållande till den nuvarande. Ehuru man dervid icke kan undgå erkänna vigten af många nya banor, som sedermera blifvit brutna eller återupptagna, t. ex. läran om växternas inre byggnad, hvilken Linné, ehuru redan så lyckligen bearbetad af Malphigi och Grew, besynnerligt nog ville utesluta och endast räknade till vetenskapens »*curiosa*» — uppskatta värdet af många speciella upptäckter, torde likväl den nyare vetenskapen hafva mycket att lära af den äldre, t. ex. en återgång till den biologiska uppfattningen af naturen, till det concisa, bestämda, strängt logiska i system och hela framställningens form. Just vetenskapens tillväxt på bredden både till innehåll och i framställning anse vi för en af dess största olägenheter, hvarigenom det vigtiga och väsentliga bortskymmes (man jemnföre nyare definitioner med Linnés; äfven Sprengels hafva i formellt afseende ett bestämdt företräde framför Decandolles). Vi skulle anse för en stor vinst för vetenskapen, om man i allmänna verk med Linné, Koch och andra klassiska författare rent af ignorerade allt, hvad man ej af egna undersökningar och fullgod auktoritet känner, om man afstode från bemödandet efter en i alla fall aldrig upphinnerlig fullständighet genom upptagande af alla omogna bidrag, hvartill man väl ock snart skall blifva tvungen genom litteraturens till oändlighet växande omfång och under dess uppblomstring i samtliga verldsdelarne. I ingen annan vetenskap anser man sig förbunden afse hvarje kompilation och omoget försök utan allt värde. En aristokrati i vetenskapen är i vår tid nödvändig, för att den ej må öfversvämmas af dilettantismen.

Efterforskar man innersta grunden till skiljaktigheten emellan den Linneanska och nuvarande Botaniken, skall man finna den bestå deruti, att den förra var supranaturalistisk, den sednare är rationalistisk. Den förra såg i naturen en högre uppenbarelse, som man äfven måste lyda, fast man icke kunde förklara densamma, eller yttre förhållanden (t. ex. karakterernas afvikelser) syntes strida deremot. Egentligen hvilade den på en till klart medvetande stegrad känsla af det natursanna, en upparbetad siareförmåga, som med vår tids utbildade hjelpmedel gått förlorad och endast kunde blifva högre begåfvade naturers lott. Vetenskapen blef derigenom dogmatisk och Linné benämnde dem, som afveko från hans

grundsatser, för kättare inom vetenskapen. — Men sedan nu snart sagdt all auktoritetstro försvunnit, (ett nödvändigt villkor för all supranaturalism), sedan vetenskapen nu blifvit demokratisk, är ej längre möjligt framgå på denna bana; den bedragna sinnligheten kan endast genom sinnlig erfarenhet återföras till rätta vägen. De, som beklaga detta förhållande, måste inse, att äfven detta är ett villkor för en högre vetenskapens pånyttfödelse och trösta sig med Bacos ord: half kunskap afleder från, hel återför till en klarare insigt af uppenbarelsen. — Äfven de frågor, som dermed icke synas stå i något omedelbart samband, utgå ytterst derifrån, t. ex. antingen man med Linné och de äldre utgår från det högsta och fullkomligaste — eller från det lägsta och ofullkomligaste, som samtiden yrkar — antingen »slägtet, såsom något i naturen gifvet, bestämmer karaktererna», eller, såsom nyare yrka, »slägtet uppkommer genom familjens analys», d. v. s. genom karaktererna, otaliga andra att förtiga, hvilka i det följande skola närmare utvecklas. Man tvingades derigenom öfverse eller blott såsom tillfälliga afvikelser anmärka en mängd underordnade skillnader, hvilket vår tids anspråk på noggrannhet icke tillåter. Om man tillägger lika vigt och värde åt det tillfälliga, t. ex. hybriditeter*), betraktar enskilda afvikande slägten som familjer af lika betydelse med de större, blir ingen klar, helgjuten öfversigt af vetenskapen möjlig. Om man jemför de nyares familjer och slägten, onekligen vida bättre karakteriserade, med de äldre af Linné och Jussieu, lärer oss naturliga känslan, att de senare ofta äro naturli-

*) För oss är obegripligt, att man i vetenskapen vill afse något så obestämdt och tillfälligt, att man ens vill upptaga dem särskildt i Floror och systematiska verk. Vi instämma i detta fall helt och hållet med en af vår tids utmärktaste Botanister, Bentham, som helt och hållet förbigår den, sägande: *Hybridae e speciebus vulgatioribus enatae saepe occurrunt, tam spontanae, quam cultae, et ab Auctoribus pro speciebus aut varietatibus accipiuntur. Hic vero nec descriptiones, nec diagnoses admisi. — Non sunt enim species perpetuae, nec varietates nec stirpes permanentes, sed individua in herbariis nimis assidue servata, in natura ephemera et rara, quorum duo ex iisdem stirpibus enata saepe inter se dissimiliora sunt, quam a patre l. matre.* Må man öfverlemna jagten efter dessa åt blumister, som genom deras fabricerande förstört verkliga artkännedomen bland *Pelargonia* och andra slägten.

gare begränsade. Den äldre vetenskapen var mera en naturforskning i stort, den nyare i smått; snillets skarpsynthet (»acerrimum ingenium» ställer Linné främst) gällde mer än ögats. Ty då vetenskapen nu mera mindre studeras för att läras, än att lära; mindre för att tillegna sig det redan kända, än för att framkomma med eget nytt, måste man lemna vetenskapen i sitt hela omfång å sido och kasta sig blott på enskilda delar och fullfölja dessa till sina yttersta detaljer. Vetenskapen vinner derigenom visserligen i omfång, men de enskilda delarne upparbetas derigenom till stater i staten och genom olika principer går det allmänna sambandet förloradt. Vi anmärka detta som ett faktum, och icke för att klandra, emedan det har sin grund i menskliga inskränktheten, hvilken gör arbetets fördelning nödvändig. Författaren häraf, som nu mera är en af de få qvarlefvande från den gamla skolan, som sökte tillegna sig vetenskapen i hela dess omfång och följa densamma i alla speciella delar, måste sjelf nu erkänna nödvändigheten deraf, emedan han just derföre måste lemna så mycket påbörjadt ofullbordadt, och ännu omöjligare är det i vår tid, då vetenskapen vunnit en så mångdubbel tillväxt.

Men ännu tydligare framstår denna motsättning emellan den äldre supranaturalistiska och moderna rationalistiska — eller kanske bestämdare biologiska och materialiska uppfattningen af de djupast i vetenskapen ingripande frågor. En sådan är onekligen, antingen lifvet är en sjelfständig princip, som ur materien ikläder sig kroppslig gestalt och sjelf bildar organerna för sin verksamhet, såsom Aristoteles och Linné antogo, eller det är, efter nyares åsigter, de enkla kemiska elementernas *bildningsdrift*, som frambringar organismen och deras funktioner, så att äfven den högsta: tänkandet blott är en kemisk process — hvarigenom materialismen förnekar just det, som enligt Cartesius utgjorde beviset för vår sjelfständiga tillvaro. Ty, säger man, endast de så kallade elementerna äro särskilda, väsentliga naturalster; alla andra äro bildade genom en temporär sammansättning och samverkan af dessa elementer. Men, invänder en af vår tids utmärktaste naturforskare, hafva grundämnena mera rätt att tillerkännas sjelfständig tillvaro än menniskan sjelf? Är det en mera djerf hypothes, att menniskan tänker sjelf, att djuret rör sig sjelft, plantan sjelf frambringar de bestående formerna för sin organism,

än att grundämnena i sina olika föreningar frambringa tänkandet, den fria rörelsen och de typiskt oföränderliga formerna. Eller månne ett mekaniskt konststycke bildas genom egenskaperna hos trädet eller metallen, hvaraf det sammansättes, utan ett ordnande förnuft utom tingen? Derigenom förnekas visst icke, att grundämnena finnas öfverallt och att utom dem intet af nämnda fenomener kan inträffa. Men en högre enhet kan i sig förena flera lägre; icke kan den förra förklaras ur de sednare, utan snarare tvärtom. Så har, som Al. Braun träffande anmärker, ingen kunnat förklara, hvarföre nämnda grundämnen just bilda ett mineral-, ett växt-, ett djur-rike och om än detta tillskrifves dem, som en nödvändig, oföränderlig egenskap, hvarföre har ej denna varit verksam på ett evigt, oföränderligt sätt, då vi tvärtom se olika naturalster uppträda under de olika skapelseperioderna; oberäkneliga tidsperioder hafva föregått, innan de fullkomligare naturalstren bildades och menniskan först under sista skapelsedagen. Hänvisar ej det lagbundna i hela denna utveckling på en öfver elementerna varande verldsplan, en högre ordnande och skapande kraft än den liflösa materiens »bildningsdrift.»

Har det här nu lyckats oss att vederlägga den materialistiska naturforskningens grundprincip, tro vi oss icke behöfva särskildt upptaga de mångfaldiga missriktningar, som utgå från densamma. Ty mången Naturforskare, som ryggar tillbaka från denna ytterlighet, hyllar dock i det enskilda åsigter, som endast ur denna kunna härledas och följdriktigt fullföljda leda till lika upplösande läror. Ty filosofiska undersökningar äro icke det fält, hvaruppå hvarken Linné, som antog sin tids herrskande åsigter såsom axiomer, eller den nyare vetenskapen gerna vilja företaga några exkursioner. Ty allt sedan f. d. Naturfilosofiens dagar hafva likartade spekulationer kommit bland Naturforskarne i sådant vanrykte, att man lätteligen förspiller sitt goda namn och rykte, om man beträder denna väg. Men utan att förlora sig i likartade utsväfningar, hvilka endast för författaren sjelf kunna ega värde såsom dess subjektiva uppfattning, kan vetenskapen icke undvara fastställda grundsatser, utan att blifva vacklande och full af inre motsägelser. De flesta n. v. Botanister med filosofiska grundsatser torde stå på Kantiansk grund.

2. Några ord om Spergula pentandra L.

af UTGIFVAREN.

En noggrannare granskning af Linnés arter har ofta ådagalagt, att dessa äro kollektiva, och så är äfven förhållandet med den, som utgör föremålet för denna lilla uppsats. Tvenne sins emellan väl åtskilda arter hafva nemligen blifvit under detta namn förenade; ett förhållande, som desto lättare kan förklaras, som de båda till yttre utseendet likna hvarandra och båda afvika från *Sp. arvensis* genom åtskilliga gemensamma karakterer, såsom kortare blad, sällan öppna blommor, färre ståndare, hinnkantade frön, tidigare blomningstid o. s. v. Från hvarandra afvika de dock med säkerhet, i det den ena, som af utländska författare benämnes *Sp. Morisonii*, har ovala, trubbiga kronblad och frön omgifna af en grofpunkterad kant och utanför denna en strålstrimmig hinna af ljusbrun färg, under det den andra, som fått behålla det Linneanska namnet *Sp. pentandra*, har kronbladen lancettlika, spetsiga, samt släta, af en silfverhvit hinnkant omgifna frön. Af dessa arter, som båda förekomma i Frankrike och Bayern, har jag ej funnit mera än den ena i Skandinavien; talrika Svenska och Norska exemplar, som jag haft tillfälle att undersöka, hafva alla tillhört *Sp. Morisonii*, hvilken derföre med skäl kan antagas vara alla Skandinaviska Botanisters *Sp. pentandra*.

Med kännedom häraf påtränger sig genast den tanken: månne ej den Svenska arten är den äkta Linneanska, som derföre bör behålla sitt namn och den andra deremot erhålla ett nytt? Med kännedom om utländska botanisters förfarande vid flera dylika fall, då de t. ex. påstå, att Linnés *Hypericum quadrangulum* »in pratis Sueciæ frequens» är *H. tetrapterum* Fr. o. s. v., skulle man lätt vara frestad att antaga ett dylikt förhållande, men en närmare granskning visar dock, att så ej är förhållandet. Linné kände nemligen denna art ej såsom Svensk, utan anför den i sina Spec. plant. såsom förekommande i Tyskland, Frankrike, England och Spanien, hvilken uppgift tyckes bevisa, att han under detta namn sammanblandat båda arterna, emedan i England och största delen af Tyskland endast *Sp. Morisonii*, i Spanien deremot endast *Sp. pentandra* Auct. recent. är anträffad. Vid en närmare

granskning visar det sig dock sannolikt, om ej fullt visst, att han endast afsett den Spanska formen, och att han anfört de öfriga lokalerna efter äldre författares arbeten. Främst bland alla synonymer ställer han nemligen Loeflings af Linné sjelf utgifna It. hisp. p. 39, och på den utförliga beskrifning, som p. 143 lemnas på den här omnämnda växten, kan man lätt inse, att han haft för ögonen de nyare författarnes *Sp. pentandra*. Exemplaren af *Spergula pentandra* i Linnés herbarium, på hvilka han sjelf skrifvit namnet, äro äfven de, som af Loefling blifvit samlade kring Madrid. Nekas kan dock ej, att åtskilliga af de öfriga synonymer, som Linné, måhända på god tro, anfört, tyckas tillhöra *Sp. Morisonii* eller båda arterna, äfvensom att i hans herbarium finnes en *Spergula*, visserligen utan namn, men lagd till *Sp. pentandra*, som enligt Mag. C. Hartman, är »*forma vulgaris Sp. pentandræ Auct. Suec.*»

Förnekas kan emellertid svårligen, att ej Linné (åtminstone hufvudsakligen) med *Sp. pentandra* afsett den art, som nu så benämnes, hvarföre det äfven blir nödvändigt att förändra namnet på vår Svenska art. Som det ej torde vara omöjligt, att den verkliga *Sp. pentandra* finnes i Sveriges sydliga provinser (Skåne, Gotland eller Öland), vill jag här meddela korta beskrifningar på *Sp. arvensis* och dessa tvenne arter.

1. *Sp. arvensis* L.: bladen på öfre sidan trinda, på undre fårade; stiplerna breda; stjelkleden närmast blomqvasten knappt längre än de öfriga; kronbladen trubbiga; ståndarne omkr. 10; fröna klotrundt-linsformiga, beklädda med hvitaktiga klubblika vårtor (*α. vulgaris*) l. svarta, fint punkterade (*β. sativa*), omgifna af en smal, slät, hinnaktig ring. — Växt af grönare färg, med mera utbredda grenar, klibbhårig (l. glatt); blommar i Juli—Aug.

2. *Sp. Morisonii* Boreau rev. bot. p. 423: bladen kortare, nästan heltrinda, utan fåra på undre sidan, 25—30 i hvarje krans; stiplerna små; stjelkleden närmast under blomqvasten många gånger längre än de öfriga; foder- och kron-bladen ovala, trubbiga; ståndarne omkr. 5; fröna flattryckta, runda, svartbruna, släta med en grof punkterad rand och utanför densamma en bred, vid mognaden ljusbrun, strålformigt strimmig hinna, som dock ej är fullt så bred som sjelfva fröna och vid frösträngen klufven. — Syn. *Sp. pentandra* Auct. Scand. (exc. Linn.), Koch syn. p. 120, Fl. D. t. 1930, H. N. IV. 55. — Förek. på torra skogsberg och sandiga ställen, blommar från slutet af Maj till i Juli. Växten liksom följande af en blågrön färg, med styfvare grenar och mindre utbredd vippa, glatt (l. klibbhårig).

3. *Sp. pentandra* L: bladen vanligen 15, sällan 20 i krans, föröfrigt jemte stiplerna och stjelkleden närmast blomsfällningen såsom hos föregående; kronbladen lancettlika, tillspetsade; ståndarne omkr. 5; fröna hoptryckta, svarta, släta, omgifna af en hinnaktig, silfverhvit kant af frönas bredd och vid frösträngen klufven. — Syn. Bor. rev. bot. p. 423, Gren. et Godr. fl. fr. p. 274. — Förek. på icke odlad, sandig mark och blommar något tidigare än föregående (April och första hälften af Maj), hvilken synes tillhöra det norra och mellersta Europa, denna deremot mera det södra. Blommorna hos denna och föregående äro blott en kort stund på dagen öppna; enligt F. Schultz endast kl. 2—4 e. m.

Nya Skandinaviska Växter.

Bland de arter, som på sednare tider blifvit upptäckta i Sverige, hafva vi äfven nöjet att räkna den redan förut i Danmark anträffade *Cotula coronopifolia* L., tillhörande ett slägte, af hvilket vi i Sverige ej förr egt någon representant. Slägtets karakter är följande:

Cotula L. gen. 433.

Foderholken af tegellagda fjäll, halfklotformig; blomkorgen utan strålblommor, diskblommorna 4-tandade, hoptryckta, kantblommorna ofta sterila, kronlösa; fästet naket med upphöjda vårtor; skalfrukterna nakna, tillplattade, vingade, kantblommornas skaftade, diskblommornas oskaftade.

Af våra Skandinaviska slägten står detta närmast *Tanacetum*, hvilket dock afviker genom 5-tandade disk- och 3-tandade kant-blommor, 5-kantiga skalfrukter med en liten hinnaktig fruktkrona o. s. v. Slägtet *Matricaria*, af hvilket *M. discoidea* genom sina 4-tandade diskblommor och rörblomstriga blomkorg bildar liksom en öfvergång till detta slägte, till hvilket den äfven blifvit förd, skiljes genom sitt kegelformiga eller kullriga, mot mognaden ihåliga fäste, diskblommornas 3-kantade och kantblommornas trinda skalfrukter; *Chrysanthemum* genom sina strålblommor, 5-tandade diskblommor, kantblommornas med minst 4 kanter försedda och diskblommornas trinda, refflade skalfrukter; *Anthemis* genom sitt fjälliga fäste o. s. v.

Af detta slägte förekomma i Europa 3 arter, af hvilka den allmännaste är den i Sverige nu funna eller

Cotula coronopifolia L. sp. ed. I. 892.

Dess beskrifning är i korthet: Hela växten glatt, nedliggande med uppstigande, spensliga, ofta röda grenar, ända från roten förgrenad. Bladen stjelkomfattande och vid basen sammanväxta till en hinnaktig slida som omgifver stjelken, lancettlikt-jemnbreda, oregelbundet parklufvet-tandade, de nedre tänderna smärre, de öfre större, de öfversta bladen nästan helbreddade. Blomkorgarne ensamma i spetsen på de långa nakna skaften, platta l. halfklotformiga, utan strålblommor; diskblommorna tvåkönade, 4-tandade, hoptryckta, 2-vingade, vid basen försedda med tvenne små trubbiga sporrar; kantblommorna ♀, kronlösa, ofta sterila. Foderholken bestående af flera kransar aflångt-elliptiska, hinnkantade fjäll; skalfrukterna se ofvan. — Liknar genom sina gula blommor och äfven bladen ett *Chrysanthemum* utan strålblommor. Växten är ettårig och blommar i Juli—Sept.

Syn. *Cotula coronopifolia* L., Koch syn. p. 407, DC. prodr. VI. p. 78, Lange D. Fl. p. 476, Fl. D. 341, H. N. XIV. 6.

Förek. i Bohuslän på hafsstranden vid Kasens Nabb, upptäckt i Sept. 1853 af Herr Th. O. B. N. Krok.

Såsom ett exempel på växters vandringar kan denna anföras. Den är nemligen ingen ursprungligen Europeisk växt, utan härstammar från Goda Hopps-udden, hvarifrån den först under Linnés tid spridde sig till Friesland vid Emden. Sedan dess har den utbredt sig utefter hela sjökusten till Schleswig och några andra ställen i Danmark samt äfven inåt landet till Bremen, i Oldenburg o. s. v., der den förekommer vid vägar och diken. Äfven i Spanien är den anträffad. Enligt DC. prod. är den dessutom funnen i prov. Rio-Grande af Brasilien, Nya Zeeland samt Van Diemens land. Den är således en af de mest utbredda växter.

Eriophorum vaginatum L. **opacum* Björnstr.

Bladen i kanten glatta; fjällen helt och hållet ogenomskinliga, svartgröna, det nedersta äggrundt, trubbigt, tydligt 3–5-nervigt; ståndarknapparna aflångt-jemnbreda, 6 gånger kortare än strängarne; ullen något stötande i rödt.

Syn. Björnstr. Grunddr. af Piteå Lappm. Växtfys. p. 35 *).

Förekommer på ett gräsbevuxet ställe med lergrund i subalpina regionen mellan Walloive och Laiselfven i Piteå Lappmark.

Roten tufvig, utsändande ett enda eller 2—3 tätt sittande, fotshöga strån, hvilka på midten äro försedda med en uppblåst slida; stundom finnas tvenne sådane, af hvilka då den ena sitter ofvan, den andra nedom midten. Bladen nedtill afrundadt-tresidiga, upptill från sidorna hoptryckta, helt och hållet glatta. Axet före blomningen klotformigt-äggrundt, vid mognaden omvändt-äggrundt; fjällen helt och hållet dunkelt svartgröna, icke ens i kanten genomskinliga, det nedersta äggrundt, trubbigt, försedt med 3—5 tydliga nerver, de öfriga försedda med en utdragen, något trubbig spets samt med en eller ingen nerv; ullen vid mognaden något stötande i rödt, fastän ingalunda i så hög grad som hos *E. russeolum;* ståndarknapparne aflångt-jemnbreda, 6 gånger kortare än strängarne, flera gånger mindre än dem hos *E. vaginatum.*

Från alla de med ett ax försedda *Eriophora* afviker denna såsom underart uppställda växt genom sina helt och hållet ogenomskinliga fjäll; hos *E. capitatum* och *E. russeolum* äro de nemligen i kanten hinnaktiga, genomskinliga, och hos *E. vaginatum* bestå de blott af en dylik tunn, genomskinlig hinna. För öfrigt är den så väl i anseende till de i ögonen mest fallande karaktererna (växesättet, slidan o. s. v.) som yttre utseendet närmast *E. vaginatum*, men afviker dock genom ofvan anförda kännetecken så mycket, att dess arträttighet med skäl skulle kunna försvaras. Den tyckes nemligen förhålla sig till *E. vaginatum* som *E. russeolum* till *E. capitatum.* Då den emellertid blott sparsamt blifvit på ett enda ställe en enda gång anträffad och det således ej kunnat kontrolleras, huruvida de anförda karaktererna äro beständiga eller icke, har den tills vidare blifvit uppställd såsom en underart, hvilkens efterforskande och noggranna undersökning rekommenderas. Måhända är den ej sällsynt i Lapplands myrar, fastän den hittills blifvit förbisedd eller misstagen för *E. vaginatum.*

*) I nästa N:r skall meddelas ett referat af denna nyligen utkomna afhandling, som på ett förtjenstfullt sätt skildrar en af våra minst kända Lappmarker.

Litteratur-öfversigt.

1. Sylloge Floræ Europææ seu Plantarum Vascularium Europæ indigenarum Enumeratio adjectis synonymis gravioribus et indicata singularum distributione geographica. Auctore CAROL. FRIDER. NYMAN. Oerebroæ 1854—55. Sumptu et typis N. M. Lindh. — Pagg. XXIV & 442. 4:o. (Pris: 10 R:dr Riksm.).

Det allmänt kända och erkända behofvet af en Flora Europæa har förmått Förf. af detta arbete att härå egna sin verksamhet, och för detta svåra måls ernående har han ej skytt någon möda. Under en längre följd af år har han härför företagit åtskilliga botaniska resor, samlat växter från Europas olika trakter, genomgått herbarier, bibliotheker och botaniska trädgårdar. Emellertid hafva åtskilliga — isynnerhet oekonomiska — hinder vållat, att han ej *nu* kunnat utgifva detta arbete i den form, som han önskat, neml. med beskrifningar och fullständig synonymik på de anförda arterna; han har nödgats inskränka sig till att blott uppräkna de växter, som till slutet af 1853 blifvit anträffade i Europa jemte angifvande af deras geografiska utbredning och vigtigaste synonymer. Att äfven *detta* arbete fordrar en man, som ej skyggar tillbaka för mödor och arbeten, finner man deraf, att boken innefattar 1115 genera och 9738 species, neml.:

Dicotyledoneæ	883 genera,	8104 species,
Monocotyledoneæ	206 — ,	1544 —
Filices	26 — ,	90 — .

Att lemna en kort öfversigt af detta arbetes innehåll vore visserligen Ref:s önskan, men hvar och en inser lätt, huru vanskligt ett sådant företag är. Vi må derföre blott inskränka oss till några allmänna drag och till några få punkter, som för Skandinaviens flora äro af speciellt intresse.

Europa i Förf:s mening (d. v. s. Geografernas E. med undantag deraf, att Don i sydost bildar gränsen samt att Cypern till följe af dess aflägsna läge ej hiträknas) delas i 9 större regioner, bland hvilka den Skandinaviska begränsas på samma sätt som i Fries Sum. Veg. Scand. Vid uppställningen är likaledes det Friesiska naturliga systemet följdt.

Vid växternas benämning har Förf. noga sökt följa prioritets-lagen, till följe hvaraf åtskilliga Skandinaviska arter erhållit andra namn, än dem vi äro vana att finna hos våra vanliga författare. Med fullkomligt gillande af denna grundsats, kunna vi dock ej för vår del anse den öfverallt konsequent genomförd. Då t. ex. en växt en gång erhållit ett namn, det må nu vara gifvit såsom art-, underart- eller varietets-namn, bör då ej *detta ega prioritet* framför alla andra? Oss tyckes detta vara ett konsequent genomförande af prioritetsprincipen. Enligt denna åsigt bör derföre t. ex. namnet *coerulea* behållas på vår Europeiska *Phyllodoce*, emedan det är äldre såsom artman än benämningen *taxifolia* Salisb. På samma sätt namnet *arvensis* på Linnés *Myosotis scorpioides a) arvensis* i stället för det föga karakteristiska och yngre *intermedia* Lk. Bäst är dock att citera båda de författare, genom hvilka växten erhållit sitt nuvarande namn och genom en liten olikhet i beteckningssättet kunde man lätt uttrycka, hvad man åsyftar. Så t. ex. kunde man skrifva *Pulsatilla vernalis* (L.) Mill., *Phyllodoce coerulea* (L.) Bab., *Chamædaphne calyculata* (L.) Mnch. (= *Andromeda calyc.* L.), men *Myosotis arvensis* Hoffm. (L.) o. s v. Då arterna i allmänhet är mera fasta och bestämda bland botanisterna än slägtena, hvilka ofta bero på subjektiva grunder, så är det nödigt att fasthålla det ursprungliga artnamnet och äfven anföra dess förste gifvare; annars kan det ofta hända att man — hvarpå ej saknas exempel — i böcker får se växter anförda med en förf.s namn, hvilken uttryckligen säger, att »växten är osedd af förf.», om han nemligen blott till följe af sina åsigter om slägtenas begränsning för den till en annat slägte; och detta kan ej undgå att nästan väcka löje.

Vi vilja nu öfvergå till några punkter, hvari Förf:s framställning och benämningar skilja sig från de i Skand. Florans handböcker vanliga. *Arnica alpina* »Læst.» (1822) kallas sålunda här *A. angustifolia* Vahl (1816), men detta är dock ett misstag, till hvilket Förf. förmodligen blifvit förledd af DC. prodr., ty om ej Murray redan 1784 begagnat namnet *A. alpina* (hvilket Ref. i saknad af hans arbete ej kan afgöra), så har Olin i dess Dissertat. de Arnica p. 11. redan 1799 under detta namn anfört den som egen art. — De tvenne former af *Cineraria campestris*, som finnas i Skandi-

navien, åtskiljas här såsom egna arter under namn af *C. campestris* Retz. (den sydliga) och *C. aurantiaca* Hpe (den nordliga); likaledes åtskiljas *Centaurea phrygia* L. och *C. austriaca* W. — *Cuscuta europæa* L. & Auct. fere omn. benämnes *C. major* DC. — *Symphytum orientale* Fr. S. V. Sc. erhåller ett nytt namn: *S. uplandicum*, alldenstund den verkliga *S. orientale* L. sp. ed. I. 136. skall vara en annan, endast vid Constantinopel förekommande art. Om ej detta namn är öfverflödigt, då *S. caucasicum* Bieb. förmodligen är samma art, så är det åtminstone mindre lämpligt, då denna växt ingalunda kan betraktas såsom annat än förvildad i hela Sverige. — Benämningen *Mertensia* Roth. föredrages såsom äldre framför *Stenhammaria* Rchnb., likasom det genom ett misstag uppkomna namnet *Gentiana aurea* L. framför *G. involucrata* Rottb. — Af den svåra gruppen *Morellæ* bland *Solana* upptagas följande Skandinaviska såsom egna arter: *S. humile* Bernh., *miniatum* Bernh., *villosum* Lam., *Dillenii* Schult. och *nigrum* L. — Vår vanliga åker-*Odontites* (*O serotina* Dr.) kallas *O. verna* Rchnb. och *O. littoralis* Fr. (*O. verna* Dr.) anföres under detta namn såsom uteslutande Skandinavisk. — Vid *Globularia vulgaris* vederlägger Förf. Willkomms påstående, att vår Svenska art ej är Linnés, utan *G. spinosa* Lam.; utlänningarnes förövrigt i Europa allmänna art kallar han *G. Willkommii*. Den Svenska finnes förövrigt i Spanien (enl. Willk.) och förmodligen Frankrike. — *Littorella* benämnes *L. juncea* Berg. (in act. Holm. 1768), Linnés namn *L. lacustris* är något yngre (1771). — Till slägtet *Cochlearia* föres ännu den Linneanska *C. Armoracia;* de öfriga arter af detta slägte, hvilka anföras såsom Skandinaviska, äro: *C. officinalis* L. (med syn. *C. grönlandica* L.), *C. arctica* Schltnd. från Finmarken, *C. anglica* L. från Danmark och Norge, *C. Wahlenbergii* Rupr. (med syn. *C. anglica* Whlnbg. lapp. och *C. fenestrata* DC.) från Lappl. och norra Finland samt *C. danica* L. — Bland *Polygalæ* upptages *P. depressa* Wender. såsom egen art. — Våra Svenska *Tilia*-arter benämnas *T. platyphyllos* Scop. (*T. grandifolia* Ehrh.), *T. vulgaris* Hay. och *T. ulmifolia* Scop. (*T. parvifolia* Ehrh.) — *Helianthemum ölandicum* L. delas i tvenne arter, neml. *H. italicum* Pers., till hvilken hufvudformen och förmodligen *β ciliatum* föras, samt *H. marifolium* DC., innefattande variet. *canescens*.

— *Wahlbergella affinis* Fr. erhåller benämningen *W. angustiflora* Rupr. — Namnet *Honkenya* Ehrh. användes i stället för *Halianthus* Fr., men om det enl. Ruprecht ännu äldre *Ammadenia* Gmel. (1769) åter upptages, kan namnet *Honkenya* få bibehållas i den allmänt antagna *Willdenowska* meningen. — *Ulmus pedunculata* Foug. är ett äldre namn på *U. effusa* W. — Rörande namnen *Carex rhynchophysa* C. A. M. och *Deinbolliana* Gay se H. N. XIV. — *Avena intermedia* Lindgr. får bibehålla sin, såsom det tyckes, på goda grunder vederlagda arträttighet. — *Schedonorus* Fr. föres såsom en underafdelning till *Bromus*, fastän dess arter i växande tillstånd visa en så bestämd olikhet, att man t. ex. i Upsala Bot. Trädg., der talrika representanter af båda slägtena finnas, redan på afstånd kan åtskilja dem.

Vi nödgas nu afsluta granskningen af detta arbete, hvilket vittnar om en ovanlig samvetsgrannhet, arbetsamhet och intresse för sitt ämne. De få, obetydliga anmärkningar, som vi framkastat, hafva vi ingalunda anfört för att förringa bokens värde, hvilket står vida öfver vårt både beröm och klander. Vi önska innerligt, att Förf. ej måtte förtröttas, innan han vunnit sitt hufvudsyfte — en fullständig Flora Europæa — likasom vi ej kunna annat än uttrycka en förhoppning, att understöd från statens sida, hvilket Förf. vid detta arbetes utgifvande måst sakna, då ej måtte uteblifva, ty för att döma efter den nu gjorda början, kommer detta arbete att lända ej blott sin författare utan äfven hela fäderneslandet till största heder. *Th. Fr.*

---

2. Flora Fagervikiensis eller Öfversigt af de vid och omkring Fagervik vexande Cotyledoneer och Filices af E. V. E. Hisinger. Helsingf. H. C. Friis 1855. 60 pag. 4:o.

Det i Finland stiftade Sällskapet Pro Fauna et Flora Fennica har, under den tid dess verksamhet fortgått, ej obetydligt bidragit till att sprida kännedom om växt- och djurverlden inom detta föga undersökta land. Det är äfven i dess Förhandlingar den afhandling, hvars titel ofvan blifvit anförd, finnes meddelad, i hvilken Förf. redogjort för sina mångåriga och nitiska undersökningar af Floran kring Fagerviks bruk,

beläget på Finlands södra kust i Ingå socken af Nylands län (60° n. lat. och 41° 30′ ostl. fr. Ferro). Liggande sålunda på ungefär samma breddgrad som Upsala och mellersta Roslagen, erbjuder denna här skildrade punkt ett särskildt intresse för jemnförelsen med nämnda orter, hvarföre äfven Ref. hoppas, att ett meddelande af hufvud-innehållet af denna afhandling ej skall utan nöje mottagas af denna tidskrifts läsare.

Efter en kort inledning, i hvilken Förf. angifver sin Floras område och de allmänna grunddragen af densamma samt anför de utmärktaste här förekommande växtarter, öfvergår han till en i enlighet med Fries Sum. Veg. Scand. uppställd förteckning af alla de *plantæ vasculares*, som af honom och Mag. *H. E. Nervander* härstädes blifvit anträffade. En öfversigt af de för de olika lokalerna utmärkande arterna skulle åt denna afhandling gifvit ett ökadt värde och lättat jemnförelsen med andra trakter.

Floran kring Fagervik kan ej anses fattig; på det ganska sammanträngda område, som här skildras, hafva anmärkts 571 Cotyledoneæ och Filices (af hvilka 13 äro i ett tillägg upptagna). Härtill bidrager såväl ortens sydliga läge som isynnerhet de vexlande lokaler, som här förefinnas: hafsstränder, stora skogar af barrträd, björk, asp och al, låga berg, kärr, större och mindre sjöar, åar, bäckar, odlad mark o. s. v. En sandås, som sträcker sig genom trakten, lemnar i *Dianthus arenarius* en verklig prydnad för traktens flora. Jemnför man för öfrigt den meddelade växtförteckningen med Upplands-Floran, så finner man att grunddragen äro desamma; endast några få i ögonen mera fallande olikheter må här anföras. Så t. ex. äro hafsväxternas antal mindre, i anseende till den ringa sälta, som det af flera utfallande bäckar och åar uppblandade hafsvattnet eger. De växter, som för öfrigt erbjuda största olikheterna, äro ruderat-växter, af hvilka t. ex. *Cynoglossum*, *Anchusa officinalis*, *Leonurus Cardiaca*, *Lepidium campestre*, *Chenopodium bonus Henricus* m. fl. saknas och *Asperugo*, *Echinospermum Lappula*, *Nepeta Cataria*, *Lamium album* o. s. v. endast sparsamt visa sig. Ett lika förhållande tyckes ega rum med de på odlad mark förekommande, af hvilka t. ex. *Galeopsis Ladanum*, *Lamium amplexicaule*, *Euphorbia Peplus*, *Bromus arvensis* etc. ej blifvit anträffade och *Matricaria Chamomilla*, *Convolvulus*

arvensis, *Anchusa arvensis*, *Delphinium Consolida*, *Agrostemma*, *Euphorbia Helioscopia* m. fl. höra till rariteterna. Anmärkningsvärd är äfven saknaden af sådana växter, som *Pulmonaria off.*, *Gentiana Amarella*, *Pinguicula vulg.*, *Rhamnus catharticus*, *Batrachia* (utom *B. marinum*), *Rosa mollissima*, *Spiræa Filipendula*, *Potentilla reptans*, *Potamogeton lucens*, *Carex præcox*, samt den sparsamma förekomsten af *Tussilago Farfara*, *Lactuca muralis*, *Tragopogon pratensis*, *Calamintha*, *Ficaria*, *Parnassia*, *Silene nutans*, *Geum urbanum*, *Scleranthus perennis*, *Ulmus montana* (här kallad »Hummelträdet»!), *Allium oleraceum*, *Bromus mollis*, *Briza media* m. fl.

Å andra sidan erbjuder denna trakt åtskilliga utmärktare arter, af hvilka här må nämnas representanter af en mera östlig Flora: *Centaurea phrygia β austriaca*, *Dianthus arenarius*, (*Elatine Alsinastrum*), *Salix rosmarinifolia*, hvilken här uttränger all *S. repens*, och *Hierochloa australis**), och af en mera nordlig: *Galium trifidum*, *Cornus suecica*, *Rubus arcticus*, *Salix Lapponum*, *hastata* och *myrtilloides*, *Pinus silvestris β lapponica*, *Juncus stygius*, *Carex globularis* och *loliacea*, *Calamagrostis Phragmitoides* etc. — Af i öfrigt anmärkningsvärda arter har Förf. funnit *Galium Mollugo*, *Echium*, *Lamium confertum*, *Corydalis solida* (på ön Elisjö i skären), *Erysimum hieracifolium* L. (ej *E. alpinum* Sm.), *Geranium bohemicum*, *Elatine triandra*, *Fragaria collina*, *Prunus insititia*, *Lathyrus silvestris*, *Chimaphila umbellata*, *Blitum virgatum*, *Ceratophyllum demersum*, *Nitella Stenhammariana*, *Chara tomentosa & crinita*, *Malaxis monophyllos*, *Najas marina* och *β muricata*, *Sparganium natans* (ej *Sp. affine* Schnitzl.), *Carex prolixa*, *Struthiopteris*, till hvilka må läggas den från Chili, vestra och nordvestra kusten af N. America härstammande *Mimulus guttatus* DC. *var. floribus sine maculis magnis purpureis* (ej den af Hartman omnämnda formen), hvilken i minst 10 år förekommit förvildad öfver allt vid bäckar i Fagerviks trädgård, i Staraviksbäcken och vid Backaviken. Den är äfven funnen vid Björkbola i Kimito Socken af Stud. *A. Ramsay*. — För öfrigt finnas här åtskilliga växter i ett half-

*) För denna växt anföras flera lokaler inom Finland, hvilka bevisa origtigheten af Ruprechts påstående, att den saknas i detta land.

vildt tillstånd, antydande en gammal kultur t. ex. *Inula Helenium*, *Petasites vulgaris*, *Mentha gentilis*, *Levisticum off.*, *Aquilegia*, *Nasturtium Armoracia*, *Humulus* etc.

Endast på några få ställen har Förf. anfört observationer på de anträffade arterna; så t. ex. yttrar Förf. vid *Tilia parvifolia*, af hvilken formerna *α. polyantha* Koch och *β. intermedia* Koch (*T. vulgaris* Hayn.) anföras, att Förf. mellan dessa funnit flera öfvergångar, såsom 1) *foliis majoribus; bractea basi inæquali rotundato-cordata corymbum superante* (såsom hos *T. parvifolia*); *fructibus oblique ovatis leproso-tomentosis* (nästan som hos *T. vulgaris*), och 2) *bracteis basi attenuatis acuminatis corymbum non æquantibus; fructibus tantum leviter villosis aut glabratis* (såsom på exempl. af *T. parvifolia* i H. N. IX. 32).

Härmed tro vi hufvud-innehållet af denna afhandling vara angifvit och vi kunna ej underlåta att uttrycka en önskan och förhoppning, att Finlands unga botanister måtte följa det här gifna exemplet af lokalflorors utarbetande och utgifvande. Endast derigenom blir det möjligt att en gång erhålla en fullständig Flora öfver hela Finland, hvilken kan meddela en säker kännedom om vegetationen i detta för hvarje, Svensk som Finne, kära landet öster om Bottniska viken.

Th. Fr.

Personal-Notiser.

Af allmänna tidningarne är redan bekant, att Professor *F. Liebmann* i Köpenhamn aflidit den 29 sistl. Oktober i sitt 43 lefnadsår. Detta var utan tvifvel den största förlust Botaniken i Skandinavien för närvarande kunde lida, då han i sin mannaålders blomma rycktes från flera nära nog afslutade större arbeten af första rang, såsom en Monographie öfver slägtet *Quercus*, ett större verk öfver Palmerna o. s. v. samt från bearbetningen och beskrifningen*) af de rika botaniska skatter, han hemfört från sin Mexikanska resa, på hvilken

*) En del är dock af honom utarbetad och i särskilda afhandlingar publicerad såsom *Filices*, *Cyperaceæ*, *Juncaceæ*, *Aroideæ*, *Urticaceæ*, *Meliosmeæ*, *Begoniæ*, *Rubi* etc.; en del af dessa uppsatser inskränker sig ej blott till de Mexikanska representanterna af dessa familjer, utan upptager äfven de af Dr. *Örsted* i Central-Amerika samlade.

han uppoffrade en stor del af sin betydliga ärfda förmögenhet. — Men han var icke endast en resande och samlande Botanist; han hade äfven förut grundligen studerat Algerna, undersökt sitt fäderneslands flora och lärt sig känna vegetationen i Norges fjälltrakter, hvilka han för utgifvande af *Supplementum Floræ Danicæ* äfven sedermera besökte. Till Professor vid Köpenhamns Universitet utnämndes han vid Professor *Schouws* död och framlefde såsom sådan ostörd ett verksamt och gagnande lif, till dess kolerafarsoten 1853 beröfvade honom hans maka, en dotter af framlidne Prof. *Hornemann*, samt hans enda son. Sjelf lidande till kropp och själ, fann han sin vederqvickelse i rastlösa studier, och ingick 1855 nytt äktenskap med en dotter till Astronomiæ Prof. *Olafsen* samt företog i hennes sällskap sommaren samma år en resa till södra Europa. Ett hektiskt lidande förtärde dock långsamt hans krafter, så att han åt andra måste öfverlemna afslutandet af sina vigtiga arbeten. Den mängd af smärre uppsatser af högt värde han utgifvit, äfvensom de af honom besörjda häftena af *Flora Danica* och dess *Supplementum*, skola alltid bevara hans namn i ett högaktadt minne, och af hans ädla personlighet, nästan ætheriska väsende är bilden outplånlig hos talrika efterlemnade vänner.

Med stort nöje skola säkert våra läsare emottaga den underrättelsen, att Doct. *J. Lange* i Köpenhamn är sysselsatt med utarbetandet af en ny upplaga af sin utmärkta och värderade Haandbog i den Danske Flora, i hvilken komma att intagas åtskilliga intressantare fynd, som på sednaste åren blifvit gjorda inom detta land.

Såsom sökande till den efter numera Professoren och Intendenten vid Kongl. Vetenskaps-Akademiens botaniska samlingar *N. J. Andersson* lediga Botanices Demonstratorsplatsen i Lund, hafva anmält sig Docenterna *M. A. Lindblad* och *J. E. Zetterstedt* i Upsala, *O. Hammar* och *Fr. Areschoug* i Lund, Läraren i Naturalhistorien vid Götheborgs Gymnasium *C. J. Lindeberg* samt Magister *Kn. J. Lönnroth*. Specimenstiden, hvilken varit utsatt till Januari månads utgång, har blifvit förlängd till den 30 nästkommande April.

Från Docenten *J. E. Zetterstedt*, som med understöd af ett Akademiskt resestipendium tillbragt sistlidne sommar med att undersöka Franska Pyreneernas flora, hafva nyligen underrättelser anländt från Montpellier, der han ämnar tillbringa vintern med att ordna och bestämma sin rika sommarskörd (utgörande 50,000 exemplar utom mossor).

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Såsom redan i Anmälan blifvit omnämndt, kommer under denna rubrik i hvarje nummer att meddelas växställen på sådana växter, som antingen för Skandinaviska Floran i sin helhet eller för provin-flororna kunna vara af intresse. Äfven afvikande former, varieteter o. s. v. komma att här omnämnas. De, som i detta afseende till detta Nr lemnat bidrag, äro utom Utgifvaren Mag. *A. Floderus*, Cand. *E. P. Fries* samt Herrar *Th. Krok*, *N. J. Scheutz* och *M. Floderus*, hvilkas initialer äro anförda vid de af dem funna växterna.

Hieracium pratense Tausch., Fr. Söderköping vid kanalen. *Th. Fr.*

— *pallescens* Wldst. & Kit. Trondhjem på Strand vid Axnes. *T. K.*

— *rigidum* Hartm., Fr. Blek. Loberget i Asarums Socken. *N. J. S.*

— *crocatum* Fr. Medelpad vid Jämtkrogen. *T. K.*

Crepis nicæensis Balb. är sedan 1853, då tvenne ex. sågos, ej funnen vid Upsala på dess gamla växställe i en äng nedåt Kungsängen, utan är derstädes utrotad. Deremot förekommer den vild (eller förvildad?) på gräsmattorna i Bot. Trädgården. *Th. Fr.*

Valeriana sambucifolia Mik. Jemtl. Kalls Sn vid Sundet, Åhs Sn vid Åhs skott etc. *T. K.*

Cuscuta Trifolii Bab. Upl. Funbo Sn, Locksta. *M. Fl.*; Rasbo Sn, Leistabro. *Th. Brunnberg.*

Stenhammaria maritima (L.) Rchnb. Bohusl., Hvalö, Hamnholmen vid S. Koster. *T. K.*

Gentiana Amarella L. *forma acaulis.* Östersund i Björnmyran. *T. K.*

Digitalis purpurea L. Trondhjem på Strand vid Storvig. *T. K.*

Lathræa Squamaria L. Uddevalla vid Kasen. *T. K.*

Conium maculatum L. Ronneby. *N. J. S.*

Ranunculus cassubicus L. (såväl var. *plebejus* Fr. som hufvudformen). Upl. Flerestädes i Häggeby, ÖfverGrans och Husby-Sjutolfts Socknar. *A. Fl.*

Batrachium peltatum Fr. Helsingl. Hermångers Socken i Storån. *T. K.*

Glaucium luteum Scop. Bohusl. Otterön och Hvalön, på båda ställena sparsamt; N. Koster mot vester ymnigt. *T. K.*

Fumaria micrantha Lag. är ej vid Upsala återfunnen, hvadan den kan anses såsom tillfällig. *Th. Fr.*

Arabis arenosa (L.) *β. borealis* Fr. *(vera!* ej *A. suecica* Fr., till hvilken den i Bot. Not. 1855 N:o 5—6 anförda tyckes höra) Upl. Wiksta. *A. Holm.*

Camelina sativa Cr., Fr. Uddevalla på vägen till Bratteröd. *T. K.*

Lunaria rediviva L. är förgäfves eftersökt kring Uddevalla, hvarifrån den uppgifves i A. E. Holmbergs "Bohusläns Historia och Beskrifning." *T. K.*

Malva silvestris L. Blek. Herstorp nära Ronneby. *N. J. S.*

Geranium dissectum L. Uddevalla vid Gräskärr och Kuröd. *T. K.*

— *columbinum* L. Uddevalla vid Björbäck, Skansberget och Kasens Nabb. *T. K.*

Hypericum pulchrum L. Trondhjem nära Strands kyrka. *W. Storm.*

Gypsophila muralis L. Upl. Öfver-Grans Sn i närheten af Warpsund. *A. Fl.;* Blek. i åkrar kring Herstorp allmän. *N. J. S.*

Epilobium roseum Schreb. Ronneby mellan köpingen och helsobrunnen. *N. J. S.*

Saxifraga cæspitosa L. Åreskutan på Blåsten. *T. K.*

Pyrus Malus L. var. *tomentosa.* Uddevalla vid Carlsruhe; Koön. *T. K.*

Rosa coriifolia Fr. Bohusl. Koön. *T. K.*

Agrimonia odorata Mill. Uddevalla, Stora Bratteröd. *T. K.*

Cerasus avium (L.) Mönch. ÖG. Gibberud i Rumskulla Socken. *N. J. S.*

Orobus vernus L. Bohusl. S. Koster vid Röd; Uddevalla vid Kristinedal. *T. K.*

Vaccinium Myrtillus L. var. *fructu maturo viridulo-albo.* Upl. Funbo Sn, Halmbyboda på *ett* ställe årligen. *M. Fl.*

Chimaphila umbellata (L.) Nutt. Uddevalla vid Brattås. *T. K.;* Halmstad. *E. P. Fr.*

Euphorbia Esula L. Upl. Rasbo Sn vid torpet Gåfstahage. *Th. Fr. & M. Fl.*

Rumex pratensis Koch. är origtigt uppgifven för Uddevalla i Bot. Not. 1853. *T. K.*

Hippophaë rhamnoides L. Norg. Wærdalen vid *Suul-elven. T. K.*

Atriplex crassifolia C. A. Mey. Bohusl. Wäderöarne. *T. K.*

Salicornia biennis Afz. Bohusl. Gåsö, Skaftö etc., Uddevalla vid Kärra. *T. K.*

Salix cinerea L. Af denna art förekomma på Skarholmen i Mälaren några buskar, som under en längre följd af år alltid burit såväl han- som hon-blommor. Stundom sitta ståndare och pistiller i skilda hängen, men vanligen äro hängena till hälften ♂ och till hälften ♀. *Th. Fr.*

Nitella Wahlbergiana Wallm. (sec. Al. Braun!): Upl. Sjön Hederviken bland *Najas flexilis. Th. & E. P. Fr.*

Orchis cruenta Müll. Norg. Levangernæset, mellan Sund och Wærdalsören. *T. K.*

Platanthera chlorantha Cust. Uddevalla, Emaus' och Bratteröds "mader." *T. K.*

Convallaria verticillata L. Uddevalla vid Simmersröd. *T. W. Wärfvinge.*

Sagittaria sagittifolia L. Uddevalla, Risån. *T. K.*

Lemna polyrhiza L. uppgifves i Hartm. Sk. Fl. vara "knappt funnen i Sverige med blommor", hvarföre det måhända förtjenar nämnas, att jag redan för flera år sedan fann den blommande vid Ultuna nära Upsala. I allmänhet torde under varmare somrar blommor på *Lemnæ* (med undantag måhända af *L. trisulca)* ej vara sällsynta, fastän lätt förbisedda. *Th. Fr.*

Potamogeton pusillus L. Uddevalla i Risån midtför Nedra Kuröd. *T. K.*

— *pectinatus* L. Jemtl. Refsunds S:n i Sundsjön. *T. K.*

Sparganium oligocarpon Ångstr. Jemtl. i diken vid Refsundsjön mellan Grimnäs och Bräcke gästgifvaregårdar. *T. K.*

Rhynchospora fusca (L.) RS. Uddevalla i Stadstorfmossen. *T. K.*

Carex pediformis All. Östersund vid Björnmyran. *T. K.* — *Ny för Sverige.*

— *maritima* Müll. Uddevalla ymnig. *T. K.*

— *cryptocarpa* C. A. Mey. Norg. Trondhjem på Strand under Lexvigen mellan Axnes och Storvig bland stenar *på hafsstranden. T. K.*

— *salina-cuspidata* Whlnbg. (sec. Fr.). Uddevalla mellan Sörviksnäs och Kärra. *T. K.*

— *salina-mutica* Whlnbg. (sec. Fr.). Trondhjem på Ladehammeren. *T. K.*

— *norvegica* Willd. Norg. Levangernæset och Trondhjem nära Ladehammeren. *T. K.*

— *leporina* L. var. *argyroglochin* Horn. Upsala i Kungsparken. *R. Fries.*

Carex incurva Lghtf. var. *pratensis* C. Hn. Norg. Levanger på Levangernæset och nedom Tynnæs g. gård. *T. K.*

Triticum laxum Fr. Bohusl. S. Koster vid Korsberg. *T. K.*

Schedonorus erectus (Huds.) Fr. Upsala i en äng nedåt Kungsängen ymnig. *Th. Fr.*

Dactylis glomerata L. var. *lævigata* Fr. Norg. Levanger på Borgsöen och Levangernæset, Trondhjem på Ladehammeren etc. — Hufvudformen anträffades aldrig nära hafsstränderna. *T. K.*

Poa alpina L. Bohusl. Hamnholmen vid S. Koster sparsam. *T. K.*

Glyceria aquatica (L.) Whlnb. Blek. Ronneby. *N. J. S.*; Upl. Marielund. *A. Fl.*

— *maritima* Whlb. * *festucæformis* Heynh. *vera!* Bohusl. Koön mot n. o. *T. K.*

Trisetum flavescens (L.) PB. Upl. Funbo Sn, Halqued. *A. Fl.*

Aspidium Lonchitis Sw. Åreskutan vid Ullån och på Mörvikshummeln. *T. K.*

Asplenium Breynii Retz. Bohusl. Korsholmen vid N. Koster; Uddevalla vid Hesselröd. — Norg. Levanger på Borgsöen sparsamt. *T. K.*

— I den uppsats rörande (*Cotula* s.) *Matricaria discoidea*, som finnes införd i Kongl. Vet.-Akad. Förhandl. 1852 p. 189. yttras äfven den förmodan, att den i Langes Dansk. Flor. omnämnda *Anthemis Cotula β disciflora* skulle vara denna växt; en förmodan, som äfven upprepas i Hartm. Skand. Flor. Enligt ett original-exemplar, som benäget blifvit meddelat Utg. af Cand. *M. T. Lange*, har det dock visat sig, att så ej är förhållandet, utan att den är en verklig *Anthemis Cotula* L. utan strålblommor.

— Fröns märkvärdiga förmåga att under århundraden kunna bevara sin groddbarhet är visserligen allmänt känd, men ett ytterligare faktum, som bestyrker densamma, torde dock här få anföras. I en af Smålands magraste trakter, Odensjö Socken i Småland, har nyligen en der befintlig, inne i en skog liggande ättehög blifvit uppgräfd. I den grop, som derigenom bildades, samt på den uppkastade jorden rundt omkring densamma, uppkom i ymnighet *Anthyllis Vulneraria*, hvars frön desto säkrare måste hafva legat bland de i högen anträffade uråldriga redskaperna, som den för öfrigt ej på flera mils afstånd förekommer. Utan tvifvel måste man derföre tillskrifva dessa frön en ålder af öfver 1000 år, under hvilka de legat i dvala, innan de nu kommit till utveckling, och derigenom lemnat oss ett litet bevis på vegetationens förändring i denna trakt. — På samma sätt uppkom förleden höst här vid Upsala *Lamium incisum* på tomten efter några gamla nedrifna hus, och detta är desto intressantare, som *Wahlenberg* i Fl. Su. p. 369 uppgifver den förekomma vid Upsala, men den på många år, så vidt bekant är, ej blifvit återfunnen.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 2. TH. M. FRIES. Februari

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: R. HARTMAN: De Svenska arterna af slägtet *Utricularia*. — E. FRIES: Bidrag till några Svenska växters synonymik. LITT.-ÖFVERS.: GRENIER et GODRON, Flore de France. Tome troisiéme. — KINDBERG: Synoptisk framst. af växtslägtet *Lepigonum*. PERSONAL-NOTISER: Bot. Profess. i Köpenhamn. — J. E. ZETTERSTEDT. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Coprinus comatus*.

Original-Afhandlingar.

1. De Svenska arterna af slägtet Utricularia

framställda af ROB. HARTMAN.

Slägtet *Utricularia*, hvars representanter inom Sverge af Linné hänfördes till endast två arter: *U. vulgaris* och *minor*, af hvilka den förra dock egde en *var. minor*, som sedermera af Hayne i Schraders journ. 1800 uppställdes såsom egen art med namnet *U. intermedia*, omfattade derefter under nära tre decennier, så väl i Sverge som i det öfriga Europa, blott dessa tre arter, tilldess 1828 Dr. J. G. C. Lehmann i sin Index Schol. Hamb. publicerade en fjerde, *U. vulgaris* närstående, art: *U. neglecta*, hvilken derefter äfven anmärktes i ett par provinser i Sverge. Sedermera upptäcktes äfven såsom svensk en med *U. minor* beslägtad art: *U. Bremii*, som några år förut blifvit af Heer beskrifven i dess Flora der Schweiz 1840 *).

Till dessa fem svenska arter går jag nu att anmäla en sjette, till *U. intermedia* närmast gränsande, hvilken jag i

*) Samma växt, påträffad något sednare i grannskapet af Offenbach af C. B. Lehmann, anfördes af denne i Regensb. Flora 1843 såsom ny under namnet *U. pulchella*.

anseende till dess blommors blekgula färg vill benämna *U. ochroleuca* *).

Denna serdeles vackra växt anträffades förleden sommar under de Bryologiska excursioner, jag hade tillfälle att anställa i trakten omkring Hemstanäs herrgård i Skog socken af Södra Helsingland, då äfven uppmärksamhet egnades åt traktens phanerogam-vegetation. Den växte der i sällskap med *U. intermedia*, men befanns vid första anblicken i så hög grad afvika från denna, att jag skulle anse det vara origtigt att uppställa den blott såsom varietet deraf. Då jag nu här nedan går att lemna beskrifning på denna såsom en egen art, har jag ansett det ej vara ur vägen, att äfven lemna en något utförligare sådan öfver de öfriga Svenska arterna af detta intressanta slägte, helst de i Flororna, serdeles den Svenska, blifvit dels ofullständigt dels mer och mindre origtigt framställda. Dock, innan detta sker, vill jag här bifoga ett par anmärkningar rörande dels de blåsor, som i mängd finnas hos våra Utricularier, dels de kulformiga knoppar, som man ofta påträffar i spetsen af grenarne hos dessa växter.

På de förra, nemligen blåsorna, beror som man vet dessa växters förmåga att på djupare vatten vid blomnings-

*) I Regensb. Fl. 1847 uppställer Koch en med *U. intermedia* nära beslägtad art: *U. Grafiana*, som enligt Kochs egna, vid samma tillfälle lemnade, diagnoser på begge skiljer sig från *intermedia* endast genom: »*laciniis fol. linearibus æquilatis apice ipso obtusiusculis*» och »*calcare a basi fere cylindrico adpresso*», då den sednare åter skulle karakteriseras af »*laciniis fol. lineari-subulatis acutis*» och »*calcare conico-cylindrico adpresso.*» Hvar och en, som i naturen ger akt på *U. intermedia*, skall snart finna, huru den varierar efter localens olika beskaffenhet. Då växten förekommer på mera uttorkade, gräsbeväxta kärrängar blifva bladflikarna betydligt kortare och i följe deraf mera jemnbreda och trubbade, hvilken form således är temligen olika den, som växer på djupare ställen, ty hos denna blifva bladflikarne dubbelt så långa, som hos den andra, och erhålla en afsmalnande spetsig form. Genom originalexemplar af *U. Grafiana*, af Tit. Graf sjelf samlade vid Klagenfurt, har jag blifvit fullkomligt styrkt i min öfvertygelse, att den blott och bart utgör nämnda localform af *U. intermedia*, hvilken formförändring man hos oss nästan lika ofta påträffar som *intermedia* sjelf. Hvad den angifna olikheten i afseende på sporren hos dem båda beträffar, så är skillnaden så ytterst fin, att den knappt bordt upptagas i diagnosen. Dessutom varierar ofta sporren hos *U. intermedia* något till sin längd, då i följd deraf dess form i öfrigt äfven blir något olika.

perioden höja stängeln öfver vattenytan, derigenom att blåsorna då fyllas med luft. Efter nämnde tids förlopp, nedsjunker den åter, hvarefter fröen mogna under vattnet. Dessa blåsors form och beskaffenhet synes, ehuru de variera till storlek, vara densamma hos alla arterna, men i afseende på deras läge på växten eger en väsendtlig olikhet rum. Hos *U. vulgaris* och *neglecta* finnas de endast på bladen, fästade mellan dessas flikar; hos *U. intermedia* deremot saknas de alldeles på bladen och äro fästade på egna bladlösa grenar; hos de öfriga: *U. ochroleuca*, *minor* och *Bremii* förekomma de både på egna bladlösa grenar och mellan bladflikarne, detta sistnämnda dock ymnigare hos de sednare begge, än hos den förra, der de på bladen oftast äro mer sparsamma. — Hvad de i grenarnas spets förekommande knopparne beträffar, så utgöra de ordentliga gemmæ, innehållande späda bladämnen, som nu liknande fjäll ligga tätt sammanpackade och först följande året nå sin fulla utveckling. Dessa knoppar äro, så vidt jag haft tillfälle att iakttaga saken, hos olika arter af olika beskaffenhet. Hos *U. vulgaris* äro de klotrunda och af en större ärts storlek, och de tätt hopvecklade bladflikarne, som bilda dessa knoppar, synas vid förstoring ega en smalt jemnbred form och i brädden ordentliga, nästan motsatta tänder, försedda hvar och en med 3—6 långa borster och antydande de under bladets följande utveckling uppkommande borstbräddade finare flikarna. — Hos *U. intermedia* äro dessa knoppar betydligt större (af mer än $^1/_3$ tum i längd) i jemförelse med växtens mindre storlek och äfven mera framstående i anseende dertill, att bladen mot ändan af de grenar, i hvilkas spets de befinna sig, ofta äro bortvissnade. De hafva hos denna art mera sällan den klotrunda formen, utan äro vanligen aflångt ovala, och antyda för blotta ögat endast en fast massa af tätt packade, hårkantade fjäll, som gifva knoppen ett hvitaktigt ludet utseende. Först vid starkare microscopisk förstoring finner man dessa fjäll verkligen vara ämnen till blad, som merendels äro tredeldta i bredt ovala, med tydlig nerv försedda flikar. Dessa flikar äro från midten tydligt tandade och i tändernas spets besatta med borster, såsom hos *U. vulgaris*, med den olikhet dock, att borsternas antal på hvarje tand så ökas mot flikens spets, att den yttersta tanden eger ända till 15—16 dylika. — Hos *U. ochroleuca* är åter

alltid, så vidt jag kunnat finna, desamma knopparnas form klotrund och deras storlek till och med mindre än de hos *U. minor*. De fjällika bladflikarna i knopparna hos *U. ochroleuca* äro till formen lika dem hos *U. intermedia*, men afvika derifrån, hvad tandningen och borsternas antal beträffar. Här finnas nemligen blott några få (3—4) tänder mot sjelfva spetsen af hvarje flik, och hvarje tand är försedd med endast 2—6 borster *), hvilket ringa antal af borster gör, att knopparne ej i så hög grad ega samma hvitludna utseende, som hos *U. intermedia*. Nerverna hos de outvecklade flikarne äro här äfven något svagare antydda, men finnas likväl alltid. Eget nog är, att hos *U. ochroleuca* dylika knoppar lika ofta anträffas äfven på de nakna, blåsbärande grenarne **). Dessa knoppar äro alltid mindre än de, som finnas på de bladbärande grenarne, och ega ett blekt gulaktigt utseende. De synas till det yttre så olika de andra, att man vore frestad tro, att de utgjordes af ämnen till blifvande blåsor, men detta är ej händelsen, ty vid förstoring finner man dem bestå af bladämnen af samma beskaffenhet, som de andra. — Knoppbildningarna hos *U. minor* äro äfven till formen klotrunda, af circa 1½ lin. diam., och bestå af något tydligare bladflikar, än de hos de förra. Här äro flikarne mer eller mindre reguliert tvåklufna i spetsen; föröfrigt helbräddade och borstlösa, med undantag af den borstlika spets, hvarmed hvarje flik är försedd. Hos dessa finner man intet spår till nerver. — Som jag aldrig varit i tillfälle att i naturen iakttaga *U. neglecta* och *Bremii*, kan jag nu ej anföra något om knoppbildningarne hos dessa. Att de ej saknas kan man dock taga för afgjordt, äfvensom att de hos den förra troligen mest likna dem hos *vulgaris*, och de hos den sednare dem hos *minor*.

---

*) Denna olikhet i afseende på borsternas antal hos de outbildade bladen hos denna och föregående art återfinner man äfven hos de fullt utvecklade bladen, ty hos *U. ochroleuca* äro borsttänderna alltid färre och gå vanligen ej så långt ned på flikarne, som hos *U. intermedia*.

**) Prof. Blytt nämner i Norsk Flora, att de blåsbärande (»blæredragende») grenarne hos *U. intermedia* (»som og hos de övrige arter») stundom äro försedda med dylika knoppar. Detta har jag ej kunnat finna, hvarken hos *U. intermedia* eller *minor*, ehuru det är ganska troligt, att äfven dessa äro dermed försedda. Deremot nämner han ingenting om att dylika knoppbildningar existera på de bladbärande grenarna. — Månne sålunda ett skriffel?

Vid uppställningen af de Svenska Utricularierna har jag ansett bladen böra tagas såsom indelningsgrund för gruppe-ringen, ty i afseende på dessas förgrening och flikarnes form synes slägtet sönderfalla i två hufvudgrupper. Den förra af dessa utgöra *U. vulgaris* och *neglecta* med sina hårlikt kam-flikade blad, och den sednare de öfriga fyra, som hafva bla-den först tredelade, sedan klynnedeldta med mer eller mindre tydligt plattade flikar. Dessa sednare åter har jag med hän-seende till borsttändernas när- eller från-varo i brädden af bladflikarne skiljt i två afdelningar, till den ena af hvilka hän-föras *U. intermedia* och *ochroleuca*, hvilka ega nämnde bor-ster, och till den andra *U. minor* och *Bremii*, som sakna desamma.

Utricularia Lin.

I. Folia pinnato-multipartita, laciniis capillaribus.

1. ***U. vulgaris*** (Lin. sp. p. 26.) — Foliis undique pa-tentibus vesiculiferis, laciniis subtiliter spinulosis, labio corollæ superiore palatum inflatum subæquante, calcare conico de-scendente, antheris connatis. Jun.—Aug. — *Icon.* Lam. ill. t. 14, f. 1; Hayn. in Schrad. journ. 1800 I. t. 6 A; Engl. Bot. 253; Fl. Dan. 138; Sv. Bot. 572.

Hab. in aqua stagnante fossarum paludumque profundio-rum a Scania usque ad Jemtl. & Vestrobottniam, ne insulis quidem Balticis exceptis, deinde vero, quantum scio, non nisi in Karesuando Lapponiæ Tornensis.

Rami per spatium pedale protensi; folia alterna, totos per ramos sparsa, longitudine plus quam uncialia, capillariter multipartita, margine laciniarum remote spinulosa, vesiculas magnitudine seminis cannab. copiosas gerentia. Scapus fere pedalis, 5—10-florus, superne una cum bracteis, pedun-culis et calycibus hepatici coloris. Corolla vitellina, palatum striis aurantiis. Pedunculi fructiferi deflexi.

2. ***U. neglecta*** (Lehm. ind. schol. Hamb. 1828, p. 28.) — Foliis undique patentibus vesiculiferis, laciniis subtiliter spinulosis, labio corollæ superiore palatum inflatum bis terve superante, calcare conico adscendente, antheris liberis. Jul. Aug. — *Icon.* Fl. Dan. 1981. — *Exsicc.* Fries herb. norm. fasc. 8, n. 11.

Hab. in aquis stagnantibus raro: Smol. Thorsaberg par. Lidhult, in foveis ad Fylleå: Fries (sec. Herb. Norm.); Jönköping, Ryhof in horto: Holmgr.; Verml. Carlstad, in palude Svinbäckstjärn: Borgstr. Bot. Not. 1842; Christinehamn, in prat. Broängarne: C. Anderss. Obs. stirp. circa Christineh. 1842.

A præcedente recedit ramis tenuioribus, foliis magis distantibus, forma corollæ, cujus labium superius palatum bis terve excedit, antheris liberis et pedunculis fructiferis erecto-patentibus, apice tantum cernuis.

II. Folia tripartito-dichotoma, laciniis lineari-subulatis.

a. laciniæ foliorum margine spinuloso-denticulatæ.

3. ***U. intermedia*** (Hayne in Schrad. journ. 1800.) — Foliis distichis, laciniis planis vesiculis omnino destitutis, labio corollæ superiore palatum inflatum bis superante, calcare subulato labio explanato inferiori adpresso. Jul. Aug. — *Icon.* Hayne l. c. t. 5; Engl. Bot. 2489; Fl. Dan. 1262; Sv. Bot. 561. — *Exsicc.* Schultz, n. 501.

Hab. in paludib. majorib. sylvaticis per totam Sveciam & Lapponiam, insula Ölandia sola hucusque excepta.

Præcedentibus multo minor. Rami foliiferi undique expansi, foliis futuri anni in apice ramor. primar. in gemmam ovato-oblongam compacte convolutis. Vesiculæ ad proprios ramos nudos adfixæ. Folia primo tripartita deinde dichotoma, laciniis planis, acutis vel etiam sæpe obtusiusculis (*U. Grafiana*), nervo distincto instructis. Scapus digitalis, 2—5-florus, totus una cum bracteis, pedunculis et calycibus læte viridis. Corolla sulphurea; labium superius et palatum striis purpureis picta. Pedunculi fructiferi erecti.

4. ***U. ochroleuca*** n. sp. — Foliis distichis, laciniis planis plus minus parce vesiculiferis, labio corollæ superiore palatum inflatum bis superante, calcare brevi conico a labio inferiore descendente. Jul. Aug.

Hab. in aqua stagnante paludum. Hucusque lecta in paludosis haud procul a lacu Tönshammarsjön par. Skog Helsingiæ australis.

Herba tota gracilis ac tenera. Rami foliiferi undique protensi, 5—8″ longi, simplices vel ramulosi; gemmæ, folia futuri anni continentes, globosæ et magnitudine illarum *U.*

minoris, quæ gemmæ ne ramis nudis vesiculiferis quidem desunt; folia conferta vel subdistantia, disticha, primo tripartita deinde dichotoma, laciniis planis spinuloso-denticulatis acutis nervo plus minus distincto instructis; vesiculæ partim inter lacinias foliorum sparsæ, partim ad ramos nudos adfixæ; scapus fere digitalis, 2—5-florus una cum bracteis, pedunculis calycibusque rufo-fuscescentis coloris; corolla pallide flava vel ochroleuca, labio superiore palato duplo longiore, integro striato, labio inferiore rotundato, lateribus deflexo, calcare descendente, conico obtuso, rufescente, labio inferiore semper multo breviore; stamina semilunaria compressa, apice latiora, antheris ovatis liberis; stylus brevis teres, stigmate lanceolato; pedunculi fructiferi patentes.

Præcedenti affinis, a qua differt: herba tota multo tenuiore; vesiculis non solum ramis nudis, sed etiam foliis adhærentibus; scapo rufescenti-brunneo; colore corollæ pallidiore; longe alia forma, colore et directione calcaris. *U. intermedia* enim vesiculis inter lacinias fol. omnino destituta præbet scapum, bracteas calycesque semper læte viridia et calcar (subulatum, labio inferiori adpressum) ejusdem coloris ac corolla et sæpissime ejusdem longitudinis ac labium inferius.

b. laciniæ foliorum margine glaberrimæ.

5. ***U. minor*** (Lin. sp. p. 26.) — Foliis subdistichis vesiculiferis, laciniis setaceis, sepalis subrotundo-acuminatis, labio corollæ superiore emarginato longitudine palati, inferiore ovato, marginibus lateralibus revolutis, calcare brevissimo subconico. Jun.—Aug. — *Icon.* Lam. ill. t. 14, f. 2; Hayn. l. c. t. 6, f. B; Engl. Bot. 254; Fl. Dan. 128; Sv. Bot. 585.

Hab. in fossis et paludib. sylvarum a Scania ad Arjeploug Lapp. Pitensis & Karesuando Lapp. Tornensis; in insula tamen Ölandia nondum reperta est. *U. intermedia* duplo minor. Rami foliferi protensi in apice sæpe gemmam ex foliis juniorib. arcte implexis compositam gerentes; laciniæ fol. integerrimæ atque enerviæ, tantum sub prima explicatione plana, deinde setaceæ; scapus fere digitalis 2—5-florus, præcipue superne una cum bracteis, pedunculis calycibusque fuscescentis coloris; corolla pallide flava, palatum haud inflatum, e margine elevato constans; pedunculi fructiferi deflexi.

6. ***U. Bremii*** (Heer Fl. d. Schweiz, p. 984.) — Foliis subdistichis vesiculiferis, laciniis setaceis, sepalis rotundato-subreniformibus apiculatis, labio corollæ superiore emarginato longitudine palati, inferiore orbiculari explanato, calcare brevissimo subconico. Jun.—Aug. — *Syn.* U. pulchella C. B. Lehm. Reg. Fl. 1843, p. 785; Fries S. V. Scand. p. 20.

Hab. in paludosis raro: Smol. in paroeciis Hagshult & Skatelöf: Fries; Jönköp. Ryhof: Holmgr.; Verml. Väsehärad: Larsson, Diss. Plant. in Verml. Ferrimont. p. 13.

Species *U. minori* simillima, a qua tamen distincte recedit: tota herba omnibus partibus paullo robustiore, forma sepalorum diversa et labio corollæ inferiore orbiculari explanato, quod longe aliam hujus speciei faciem reddit.

---

2. Bidrag till några Svenska växters synonymik

af E. FRIES.

Allt sedan ledningen af Upsala Botaniska trädgård öfvertogs af mig, har ett af mina hufvudbemödanden varit att hit införa sällsyntare och mindre kända Svenska växter, uppdragna af *inhemska frön*. Också har detta i allmänhet lyckats förträffligt, men fjällväxterna bibehålla sig sällan länge. Jag får derföre uppmana alla våra yngre botanister att hvarje år insamla och till Upsala Botaniska trädgård öfverlemna frön af alla sällsyntare Svenska växter, företrädesvis alpinska. Ty om än arten finnes här förut, kunna frön, samlade af vilda växten, alltid med största nytta begagnas till utbyte med andra trädgårdar. Härvarande trädgårds fullständiga serier af *Hieracia* o. s. v. tro vi ock väl förtjena att ses af den, som på en gång önskar erhålla en öfversigt af största delen af de inhemska arterna. Några observationer öfver en del Svenska växter, till största delen verkställda i härvarande trädgård, torde icke sakna intresse för Skandinaviens Botanister.

1. Typen för slägtet *Cineraria* hos alla äldre författare är den Syd-Europeiska *C. maritima* L., hvilken detta namn först tillades af Dodonæus och till hvilken det förträffligen passar. Af Decandolle förenades de Europeiska *Cinerariæ* med *Senecio* och namnet öfverfördes till de sednare upptäckta Capska arterna. Men ehuru slägtets skiljemärken äro vacklande, så länge detta efter Decandolles uppskattning art-

rikaste slägte i verlden ej fördelas i flera, hvartill nöden väl tvingar, utgöra de Europeiska *Cinerariæ* en väl begränsad, naturlig grupp, hvarföre detta slägte bibehålles af Koch, Bertoloni och flera andra utmärkta florister. Arterna i detta slägte tillhöra de mest polymorfa, värdiga pendenter till *Taraxacum officinale*, *Hieracia* o. s. v. I allmänhet äro Syngenesisterna, såsom tillhörande just närvarande verldsperiod, tillika de minst fixerade vid sina typer. *Cineraria palustris* L. är visserligen minst föränderlig; *C. congesta* B. Br. är dock deraf en så obetydlig, förkrympt arktisk form, att den knappt förtjenar anmärkas såsom varietet. (Vi ega exemplar af densamma både från Ryska Lappmarken och Samojedernas land). Jemför för öfrigt Torr. & Gray Flor. Bor. Amer. — Till *C. crispa* L. har Wimmer redan för länge sedan bevisat, att *C. rivularis* W. K., *sudetica* Koch och *crocea* Tratt. (en förändring med brandgula blommor, motsvarande *C. aurantiaca* af följande) höra. Ehuru dessa 4 åter skiljas i DC. Prodr., visa dock fullständiga serier af authentika exemplar, att de utgöra en enda art, till hvilken äfven *Senecio Schkuhrii* DC. bör hänföras; men *C. papposa* Rchnb., som Wimmer för till *C. crispa*, hörer enligt Decandolle och våra exemplar till den följande eller *C. campestris* Retz. På Skånska slätten förekommer denna mycket enformig och lågväxt, men redan vid Ignaberga högväxt såsom i Lappland och vid Petersburg. I Ryska Lappmarken framträder den deremot i en sådan mångfald af former, att man bland dessa kan uppsöka *C. papposa* Rchnb., *spathulæfolia* Gmel., *aurantiaca* Hoppe — och säkerligen höra alla arter af denna sektion №. 106—112 i DC. prodr. till en enda art. Vi ega derifrån exemplar, fullkomligen emotsvarande *Senecio flammeus* DC., men för öfrigt så lika den Skånska *Cin. campestris*, att man ej kan på minsta sätt skilja dem åt, utom genom blommans färg. Odlad i härvarande Botaniska trädgård af frön hemförda af Doct. Ångström uppväxte *C. longifolia* Jacq. Härvid bör tilläggas, att Meyer i sin Chloris Hannoverana för lång tid tillbaka visat deras fullkomliga identitet, men han går ännu längre och förenar dermed äfven *Cin. ovirensis* Koch, *alpestris* Hopp., *pratensis* Hopp. m. fl. eller tillsammans 10 såsom egna arter i Tyska Florerna upptagna, och att dömma efter mina exemplar, vågar jag icke bestrida denna åsigt. I Skandinavien

(sensu lat.) hafva vi säkerligen endast 2 arter och i Tyskland finnas sannolikt blott tre. — Hvarken namnen *alpina*, *campestris* eller något af de öfriga passar väl till vår Svenska art i hela dess omfång, utan torde det vara bäst att återtaga det äldsta Linneanska *Cineraria integrifolia*.

2. Utan all grund har man betviflat identiteten af *Senecio erraticus* Bertol. med *Sen. barbareæfolius* Krock. Vi ega af Wimmer talrika exemplar från Krockers växtställen och från samma trakt är den lemnad i Herb. Norm.; om dennas identitet med *S. erraticus* kan en hvar lätt öfvertyga sig. Vi äro visst icke några slafviska anhängare af prioritets-principen, hvars consequenta utförande skulle leda till fullkomlig namnförbistring*), men i detta fall är det äldre namnet *S. barbareæfolius* tillika betydligt lämpligare och mera fixt än Bertolonis erratiska.

3. *Antennaria alpina* Gaertn. är *A. carpathica* (Whlnbg), icke den uteslutande arktiska *A. alpina* (L.). — I sammanhang härmed må anmärkas, att, ehuru i Botaniska trädgårdarne (liksom vanligen i fria naturen) endast honplantan förekommer, den likväl årligen lemnar groddbara frön!

4. Då Summa Veg. Scand. utgafs, var *Inula ensifolia* L. icke på 40 år återfunnen på Gotland, utan på det angifna växtstället endast en smalbladig form af *Inula salicina*, hvaraf den äktas förekomst i Sverige betviflades. Nu mera är den, såsom bekant är, återfunnen på flera ställen, fullkomligt öfverensstämmande med den utländska. Hvad vi här egentligen vilja anmärka är, att den i härvarande trädgård, såväl af Gotländska frön som från Wien, är fullkomligt lika, grenig, mångblommig, tydligen skild från all *Inula salicina*.

5. All i Skandinavien, ehuru under olika former i Finland och Danmark, förekommande *C. phrygia* är *C. austriaca* W. et Auctt. exot. Den af dessa antagna *C. phrygia* L. är en vida skild art, som derför af C. A. Meyer benämnes *C. pseudo-phrygia* och under detta namn finnes odlad i Upsala Bot. Trädgård.

6. Man har i sednare tider utomlands delat *Galium Mollugo* L. i tvenne arter: *G. elatum* Thuil. och *erectum*

*) Man anar icke, huru otaliga allmänt antagna namn utan minsta gagn derigenom skulle ombytas t. ex. *Fragaria vesca* till *Fr. silvestris*, *Fr. elatior* till *F. moschata*, *Fr. collina* till *Fr. viridis* o. s. v.

Huds., äfvensom *G. palustre* L. i tvenne: *G. palustre*, den mindre, diffusa formen, och *G. elongatum* Presl., den högre, upprätta, bland högt gräs växande. Ehuru dessa äfven hos oss förekomma, hafva vi ännu ej kunnat öfvertyga oss om deras artskillnad och rekommendera dem derföre till våra yngre botanisters uppmärksamhet. Deremot har *Galium austriacum* Jacq. (*G. pusillum* L. anse vi med Koch, Godron & Grenier m. fl. tillhöra *G. pumilum* Lam.), af Öländska frön uppdragen i härvarande trädgård, visat sig vida skild från *G. silvestre* Poll. *α.*; den sednare har växt af *G. verum*, den förre förblir lika lågväxt som på Ölands Alvar, men bildar små runda, ytterst tätt hoppackade, dynlika tufvor med få, spridda blommor, icke i vippa.

7. Att vår Svenska *Pulmonaria angustifolia* är *P. azurea* Bess. är lika bekant, som det är obegripligt, hvarföre det äldre Linneanska namnet skall förkastas. Någon annan *P. angustifolia* kände säkert ej Linné; någon annan verkligt skild finnes icke i Sverige, och finnes en sådan annorstädes, är den ej Linnés.

8. Den i Herb. Norm. II lemnade *Mentha sativa* tillhör *M. aquatica subsativa.* Den äkta *M. sativa* L.! tillhör företrädesvis v. Smålands strömmar (i största ymnighet och otaliga former vid Fryeleds qvarn), fullkomligen inhemsk (i hela trakten finnes ingen *M. aquatica*), ehuru den tillika öfverallt odlas under namn af *Hjertans-fröjd* (se Linn. Öl. Resa). Den är en af de utmärktaste arterna i slägtet för sin intensiva vällukt. I härvarande Botan. trädg. odlas den nu af rötter, hitförda från Småland af Mag. Docens M. Lindblad.

(Forts.)

Litteratur-öfversigt*).

1. Flore de France ou description des plantes qui croissent naturellement en France et en Corse, par M. Grenier et M. Godron. Tome Troisième. Paris 1855, 1856. 384 pagg. 8:o.

Närvarande band, innefattande *Incompletæ*, *Monocotyledoneæ* och *vasculära Cryptogamerna*, afslutar detta klas-

*) Den i *№* 1 utlofvade redogörelsen för Björnströms afhandling:

siska arbete, som jemte Kochs *Synopsis Floræ Germanicæ* utgör hufvudverket för Central-Europa. Det torde här vara lämpligt att fästa uppmärksamheten på dess betydelse och förhållande till sina företrädare.

Under Tournefortska perioden bearbetades franska floran med stort intresse och flera af dess special-floror ega ännu värde såsom *Magnolii Botanicon Monspeliense*, *Garidells Plantes d'Aix*, *Mappii* och *Linders* floror öfver Elsas, men framför allt *Vaillantii Botanicon Parisiense*. Efter Linneanska reformationen har detta nästan upphört, ty *Gouans* och några få andra specialarbeten äro af underordnadt värde. Under det Botaniken i hela Europa och strängast i Spanien och England slöt sig till Linneanska reformen, framgick den i Frankrike på en egendomlig bana. Man tog derföre i allmänhet föga notis, om hvad i Frankrike framställdes, så att franska bestämningar, om än äldre, vanligen tillbakasattes, och nekas kan icke, att Adansons barbariska och Aublets karaibiska namn i visst afseende rättfärdigade ett sådant förfarande. Men å andra sidan ignorerade franska skolan, som nu uteslutande egnade sig åt exotiska växternas studium, nästan allt, som efter Linné framställdes i andra länder, och till en del finner man dertill ännu spår i Decandolles *Flore Francaise*, som återväckte intresset för Franska Florans studium, ty under hela föregående perioden egde man icke annat arbete öfver Franska Floran, än Lamacks äldre Fl. Francaise, hvaraf Decandolles egentligen var en omarbetning. Loiseleurs nära samtida *Flora Gallica*, skrifven efter Linnés system och mönster, innehöll åtskilligt af större värde, men *Mutells* franska flora är en mindre tillförlitlig compilation. — Först i sitt *Systema* och i sin *Prodromus* öfvergick Decandolle till en mera universell behandling*) och å andra sidan började man, sedan R. Brown förklarat sig för Jussieuska methoden, att

---

Grunddragen af Piteå Lappmarks Växt-fysiognomi är numera öfverflödig, då i Bot. Notis. 1856 № 11—12, hvilka då ej ännu kommit till Upsala, en sådan redan är införd.

*) Stundom tycker man sig likväl märka ett bemödande att undanskjuta Linnés bestämningar t. ex. *Baltimora* »emedan den ej växer vid staden Baltimore», fast den är tillegnad den Baltimore, till hvilken *Mantissa II* är dedicerad — eller att onödigtvis draga dem i tvifvel t. ex. *Senecio erucæfolius* och *sarracenicus*, *Crepis virens* m. fl.

egna tillbörlig uppmärksamhet åt franska litteraturen, så att denna schism sålunda kan anses häfven. Under sednaste 30—40 åren har tillika ett allmännare intresse inom Frankrike väckts för den inhemska florans kännedom, så att man nu mera eger specialfloror för de flesta delar af landet (sådana saknas för hela den föregående tiden), sedan landsortsbotanisterna emanciperat sig från hufvudstadens, hvilka nästan uteslutande egna sig åt de exotiska växterna. Också är den ene af författarne till det nu ifrågavarande verk boende i Besançon, den andre i Nancy. Detta arbetes förtjenst är: först att fullständigt redogöra för hvad under de sista fyra decennierna upptäckts i Frankrike och dernäst, att framställa den rika och sköna franska floran i universell, icke ensidigt nationell anda, med fullständigaste kännedom af främmande länders och äfven vår aflägsna Nords litteratur. Öfver allt framlyser en ren sanningskärlek, så att författarne redan i en mängd speciella uppsatser skyndat rätta en del begångna misstag t. ex. upptagandet af *Sedum sexangulare* L. som ny art under namnet *S. boloniense*, hänförandet af *Ranunculus marinus* Fries till *R. Baudotii* (enligt skriftliga meddelanden är hvarken den förra eller *R. peltatus* funnen i Frankrike), *Thalictrum Kemense* (hvilken icke med någon sydeuropeisk art och minst med den välbekanta *Th. majus* eger förvandtskap) till *T. nutans;* och i slutorden utlofvas ett nytt band med rättelser och tillägg. (Forts.)

---

2. Synoptisk Framställning af Växtslägtet Lepigonum. Akademisk Afhandling af NILS CONRAD KINDBERG. Upsala, C. A. Leffler 1856. 16 pagg. 8:o.

Ett af de växtslägten, som först under de sednare åren tilldragit sig välförtjent uppmärksamhet, är det i Fr. Fl. Halland. uppställda *Lepigonum*. Under denna tid har det blifvit riktadt med en mängd till större delen ganska utmärkta arter, men som dessa ofta äro beskrifna i smärre afhandlingar, ofta t. o. m. obeskrifna, blott utdelade af Botaniska trädgårdar såsom nya arter under egna namn, så har den noggranna bestämningen af obekanta former varit ganska svår och behofvet kännbart af en monografi, som på ett ställe sammanförde de spridda uppgifterna, beskref de arter, som

ännu saknade någon description, och i allmänhet framställde arternes karakterer i öfverensstämmelse med hvarandra. Utarbetandet af en sådan monografi har Förf. till detta arbete företagit sig, och har nu meddelat förstlingen af de resultater, till hvilka han i detta afseende kommit, och vi hoppas, att han fortfarande kommer att arbeta i denna riktning, på det detta intressanta slägte måtte blifva fullkomligt kändt. Vi veta äfven, att detta är Förf:s afsigt, ty ännu återstår icke obetydligt att göra, hvilket hvar och en lätt kan inse, om han besinnar, att detta slägte eger representanter öfver snart sagdt hela verlden, att äfven dess utmärktaste exotiska arter hittills och till en del ännu äfven af de utmärktaste författare — t. ex. Hooker, Gay m. fl. — förenats med våra Skandinaviska arter, att till följe af ofullständiga beskrifningar eller bristande exemplar Förf. nödgats upptaga ej mindre än 12 *species minus cognitæ*. Vi lyckönska emellertid Förf. till den nu gjorda början och tillönska honom framgång i sitt vackra företag.

En närmare redogörelse för detta arbete och särskildt det, som röier våra Skandinaviska former, anse vi mindre behöflig, då vi genom Förf:s välvilja äro satte i tillfälle att i ett af de kommande N:r af denna tidskrift meddela en framställning af de Svenska arterna. Anföras må blott, att af de 21 säkra arter, hvilka Förf. upptager och fördelar på 4 sektioner, vi ega 5, nemligen *L. rubrum*, *medium*, *salinum*, *marinum* och *radicans* Guss., den sednaste upptäckt på Gotland af Cand. M. Floderus och Herr W. Stenhammar, att *L. fasciculare* Lönnr. anses såsom underart under *L. marinum* samt att 4 nya arter beskrifvas, nemligen *L. neglectum* från flera orter i Frankrike, England och Tyskland, *L. tasmanicum* från Van Diemens Land, *L. azoricum* från ön S:t Michaël (en af Azoriska öarne) och *L. arenarium* från Chili.

Exemplar af denna disputation kunna erhållas à 16 sk. bko hos Författaren, hvilkens adress är Carlstad.

Th. Fr.

Personal-Notiser.

Enligt allmänna tidningarne har den genom Professor *Liebmanns* död lediga lärostolen i Botanik vid Köpenhamns

Universitet blifvit erbjuden åt Herr Prof. *Jac. Agardh* i Lund. Då han emellertid afslagit detta anbud, skall — om man får tro Danska tidningar — man i Köpenhamn varit betänkt på att från Tyskland inkalla någon botanist, för att bekläda den lediga platsen, ett förslag, som ej kan annat än väcka största förvåning, då hvarje Tysk måste vara obekant ej blott med språket utan äfven med landets Flora och då man i Danmark eger sådana botanister, som *J. Lange*, *A. Örsted* och *F. Didrichsen*.

Enligt nyaste underrättelser från Docenten *J. E. Zetterstedt*, hvilken erhållit ett års prolongation på sitt resestipendium, är han för n. v. i Montpellier sysselsatt med tryckningen af en på franska språket författad skildring af östra Pyrineernas vegetations-förhållanden, jemförda med de Skandinaviska fjälltrakternas.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Namnen på de herrar, som till de i detta N:r anförda uppgifter godhetsfullt lemnat bidrag, nemligen Herr Kammarskrifvaren *J. Ankarcrona*, Candidaten *F. Unander* samt Studeranderna *T. Krok* och *J. A. Wiström*, äro till utrymmets besparande vid de af dem funna arterna endast utmärkta med initial-bokstäfverna.

Aster Tripolium L. Westerb. Nordmaling, Bockholmsskaten. *F. U.*

Artemisia maritima L. var. *suffruticosa*, hvilken i Bot. Not. 1853 uppgifves förekomma vid Uddevalla, finnes ej derstädes. *T. K.*

Gnaphalium arenarium L. Blek. Wämö, Thorhamn. *J. A.*

Carduus nutans L. N. Upl. Öfverboda. *J. A. W.*

Hieracium Suecicum Fr. Gotl. Lunderhage i Fleringe S:n jemte *H. setigerum* och *H. glomeratum typicum. Cleve.*

— *rigidum* Hn. var. *microcephalum.* Ängskär i N. Upl. *J. A. W.*

Lonicera coerulea L. Dalkarlshyttan i Nora Bergslag teml. ymnigt. *A. Jensen.*

Stachys arvensis L. Uddevalla ofvan Kuröd spars. *T. K.*

Dracocephalum thymiflorum L. Upl. Leufsta bruk. *J. A. W.*

Lathræa Squamaria L. Gefle, Stenbäck; ny för traktens flora. *J. A. W.*

Centunculus minimus L. Uddevalla vid Kärra. *T. K.*
Primula scotica Hook. Östersund i Björnmyran spars. *T. K.*
Crambe maritima L. Bohusl. Storön bland Wäderöarne, Hvalö etc. *T. K.*
Isatis tinctoria L. N. Upl. Billhamn. *J. A. W.*
Camelina sativa Cr. Fr. Gotl. Snäckers i Hangvar. *K. J. Lönnroth.*
Helianthemum vulgare Gærtn. var. *obscurum.* Ronneby. *J. A.*
Epilobium parviflorum Schreb. N. Upl. Öfverboda och Hillebola samt här och der efter Dalelfvens stränder. *J. A. W.*
Cotoneaster nigra Wahlb. Uddevalla flerest. *T. K.;* Blek. Wämö, Fläskholmen. *J. A.*
Rubus idæus L. var. *laciniatus: foliolis laciniato-incisis.* Uddevalla, Lindesnäs i branterna mot hafvet. En högst utmärkt och vacker form! *T. K.*
— *Wahlbergii* Arrh. Blek. Lyckeby, Werkö, Utö. *J. A.*
— *thyrsoideus* Wimm. Blek. Lyckeby, Wämö. *J. A.*
Geum intermedium Ehrh. Blek. Silltorp. *J. A.;* Gotl. Hessle i Fleringe S:n. *Cleve.*
Melilotus arvensis Wallr. Uddevalla, Kasens Nabb, trol. tillfällig. *T. K.*
Salix purpurea L. Blek. Wämö. *J. A.*
Gagea spathacea Schult. Uddevalla, Marieberg. *T. K.*
Sparganium submuticum (Hn.) (= *Sp. hyperboreum* Læst.). Jemtl. Åhs S:n vid och i Åhsskottbäcken. *T. K.;* Salten, Junkersdalen. *F. U.*
Lycopodium complanatum L.* *sabinæfolium* W. Uddevalla vid Strömmeland på Stadsfjället. *T. K.*

— Såsom ett bevis på den nästan otroliga kraft, som växter under sin utvecklingsperiod förmå utöfva, må anföras ett förhållande, som flera år å rad visat sig här vid Upsala. Bakom Bibliotheks-byggnaden är nemligen marken ganska vattensjuk, så att hvarje höst stora massor af *Coprinus comatus* der uppväxa. För att emellertid förminska fuktigheten lades en stensatt rännsten tvärt igenom den trakten, der *Coprinus* hade nedslagit sina förnämsta bopålar samt tillstampades lera ofvanpå den kringliggande jorden. Hösten kom emellertid med sina ymniga regn, och i och med detsamma vaknade svampens mycelium till nytt lif. Snart märktes sprickor och smärre upphöjningar i leran, stenarne började skjutas ur sin ordning o. s. v., tilldess slutligen hela svampmassan efter ett regn oemotståndligt bröt upp, vräkande kring sig stenar och stora lerstycken af säkerligen punds-vigt, och det utan att man hos svampen kunde spåra någon sönderkrossning eller skada. Och detta förmådde en obetydlig svamp, mjukare än snö, af hvilken efter ett dygns förlopp ej annat återstår än en svart, bläcklik vätska!

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 3. TH. M. FRIES. Mars

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: KINDBERG: Öfversigt af de Skandinaviska arterna af slägtet *Lepigonum*. — E. FRIES: Bidrag till några Svenska växters synonymik. NYA SKAND. VÄXTER: *Fumaria tenuiflora* Fr. — LITT.-ÖFVERS.: GRENIER et GODRON, Flore de France. Tome troisième. — PERSONAL-NOTISER: J. A. WAHLBERG †. — D. MÜLLER. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag till Skand. Flora.

Original-Afhandlingar.

1. Öfversigt af de Skandinaviska arterna af slägtet Lepigonum. Af N. C. KINDBERG.

I min förlidet år utgifna gradual-afhandling med titel »*Synoptisk framställning af Växtslägtet Lepigonum*» blefvo endast de arter fullständigt beskrifna, af hvilka jag varit i tillfälle att granska goda och fullständiga exemplar. Derföre förekomma åtskilliga arter under rubrik: »*Species minus cognitæ.*» Bland de sednare har det lyckats mig att upptäcka den Ny-Holländska *Lepigonum laxiflorum* Bartl. vid Carlstad. Så väl för att väcka uppmärksamheten på denna, i Skandinavien troligen förbisedda, art, som i ändamål att för denna tidskrifts läsare närmare motivera Författarens åsigter om öfriga arter, som förekomma inom vår Floras område, är denna uppsats i korthet sammanfattad.

Såsom karakter för afdelningarne inom slägtet har frönas beskaffenhet visat sig såsom fullt konstant. Deras betydelse af genuskarakter för de med *Lepigonum* förvandta Alsinaceerna är redan erkänd af Koch i Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. 2. p. XXIX — XXX. Hos detta slägte äro frönа antingen släta eller försedda med små tättsittande knölar, hvilka kunna observeras med en vanlig lupp; vid högre förstoring likna de knappnålshufvuden, sittande på ett kort skaft.

Förf. har på dessa grunder indelat de Skandinaviska arterna i tvenne grupper.

I. *Frön knöliga, ovingade. (Semina tuberculata, exalata).*

A) Rot annuel.

1. ***Lepigonum rubrum*** (L.) Fries Fl. Halland. p. 76 et in append.

Stipler vanligen klufna. Blomställning försedd med blad, som slutligen nästan öfvergå till bracteer. Foderblad i kanten hinnaktiga. Fröhus föga utskjutande.

Växtens färg är vanligen blågrön (glaucescent). Denna art är af alla Författare uppgifven såsom ettårig, hvilket förhållande äfven af Prof. Ruprecht i Petersburg är bekräftadt genom odling.

B) Rot perenn.

2. ***Lepigonum laxiflorum*** Bartl. in Pl. Preiss. I. p. 243—244.

Stipler vanl. hela. Blomställning som hos föregående art. Foderblad med tunn försvinnande hinnkant, slutligen inböjda, så att fröhuset blottas.

Växtens färg är vanligen rent grön.

Denna art är lätt förvexlad med föregående, men är mycket mera grenig och diffus samt försedd med en tjock, perenn, något köttig rot. Stjelkens ledstycken äro vid basen uppsvällda (*internodia turgidiuscula*), då deremot hos de öfriga Skandinaviska arterna endast stjelkens leder äro uppsvällda till en knut (*articuli incrassati*).

Att detta verkligen är Bartlings art, anser jag otvifvelaktigt, emedan jag i Pariser-Museum sett Preissiska dermed öfverensstämmande exemplar (Hb. Preiss. № 1943), ehuru ofullständiga, då rot saknas, samt i Prof. Fries' herbarium exemplar, odlade af frön från Petersburg i Upsala Botaniska Trädgård. Dessa voro äfven ofullständiga, då de väl voro insamlade med rot, men med outvecklade blommor. Dock synas de Preissiska och Friesiska exemplaren liksom komplettera hvarandra.

Den förekommer på lerbankarna utefter Kanalen vid Kanikenäset helt nära Carlstad, hvarest den af mig blef funnen i Oktober 1856.

3. ***Lepigonum radicans*** (Gussone sub *Alsine* in Fl. Sic. p. 502) Kindb. Synops. p. 10.

Stipler vanl. hela. Blomställning nästan bladlös. Foderblad i kanten föga hinnaktiga. Fröhus något mera rundadt än hos de föregående.

Denna art är vanligen helt liten, 2 till 4 tum hög; för öfrigt utmärker den sig genom ej särdeles tjock, men hård och nästan trädartad rot, hela växtens ljusgröna färg samt genom blad längre än internodierna. De sistnämnda karaktererna äro dock hos vissa arter mycket variabla.

Den är funnen endast på Sicilien af Gussone samt på Gotland vid Klinte år 1855 af M. M. Floderus och W. Stenhammar. De Gotländska exemplaren lemnades till mitt bestämmande, då redan halfva upplagan af min afhandling var tryckt; artens beskrifning blef derföre kompletterad och förändrad för det återstående af upplagan.

Af denna art har jag visserligen icke sett några authentika exemplar, men Gussones beskrifning träffar alldeles in på de Gotländska.

II. *Frön släta, ofta försedda med en mer eller mindre bred vinge. (Semina lævia, sæpius alata).*

A) Rot annuel.

4. ***Lepigonum salinum*** (Presl. in Fl. Cech. p. 93. Fries, Novit. Fl. Suec. mant. 3. p. 34.

Stjelk hoptryckt. Blomvippa vanligen utdragen i långa bladbärande klasar. Fröhus 1½ gång längre än fodret. Frön nästan runda, hoptryckta, ofta vingade, med upphöjd kant.

Förekommer på hafsstränderna i hela Skandinavien.

B) Rot perenn.

5. ***Lepigonum medium*** (L. sec. Fr.) Fries anf. st. p. 33.

Stjelk trind. Blommor i bladig, icke utdragen vippa. Fröhus något längre än fodret. Frön tresidiga, rundadt-omvändt äggrunda, sällan vingade, med något upphöjd kant.

Denna art, som synes vara analog med *Lepig. rubrum*, är tillräckligt skild genom duration och frönas beskaffenhet. Dess utbredning är ännu ej nogsamt bekant. Förf. har tagit den på gatorna i Upsala. För öfrigt har jag granskat exemplar från Åmål, lemnade af Stud. R. F. Sundblad, från Got-

land af Floderus och Stenhammar och från Öland (vid Ottenby) i Lindbloms herb., som eges af Mag. S. Hardin. Såsom växtställen uppgifvas äfven Linköping och Vestervik. Den finnes äfven enligt Langes Flora i Danmark. Utomlands synes den vara temligen sällsynt och alldeles misskänd.

6. ***Lepigonum marinum*** (L. sec. Fr.) Wahlb. Fl. Gothoburg. p. 47.

Stjelk något hoptryckt. Blomställning bladlös. Fröhus mycket större än på de öfriga Skandinaviska, vanligen dubbelt längre än fodret. Frön hoptryckta eller platta, nästan runda, bredt vingade, med föga upphöjd kant.

Förekommer utefter Skandinaviens kuster här och der; vid Östersjön är hufvudformen ej funnen.

* ***L. fasciculare*** Lönnroth observ. crit. plant. suec. illustr. p. 13.

Skiljer sig från föregående genom fröna, som antingen äro alldeles ovingade eller någongång omgifna af en smal vinge. Funnen vid Östersjön: på Gotland af Docent. Mag. C. Säve (enligt Synops. Fl. Gothland.) och af Mag. K. J. Lönnroth; i Skåne nära Christianstad af Mag. S. Hardin samt vid Ringskär i Blekinge af afl. Adj. Lindblom. På Lönnroths exemplar äro foderbladen något smalare och vippan mera sammandragen än hos de öfriga, hvilka synas vara en öfvergång till hufvudformen.

Utom dessa torde äfven på hafsstränderna böra eftersökas Författarens nya art *Lepigonum neglectum* Synops. p. 6, som står närmast *Lepig. rubrum*, men skild genom kortare, bredt äggrunda stipler, nästan bladlös blomställning, större fröhus, som är ungefär 1 ½ gång längre än fodret, samt mera rundade, stundom vingade frön.

Den förekommer i *England* vid Selsea i Sussex, i *Frankrike* vid Cherbourg och Montpellier samt uti *Tyskland* i Thüringen. Från sistnämnde ställe äro exemplar utdelade i Reichenbachs Flora German. exsicc. under namn af *Arenaria marina* Roth.

Af dessa arter synas Botanisterna före Linné hafva känt tvenne, nemligen *Lepig. rubrum* och *Lepig. marinum*. Den sednare benämnes af Morison »*Alsine spergula, semine foliaceo, nigro v. subrufo, circulo membranaceo albo cincto*» enligt ett exemplar af Vaillant i Pariser-Museum. De hän-

fördes af Linné till slägtet *Arenaria* och upptogos äfven af Persoon såsom en sektion deraf, benämnd *Spergularia* (Encheir. I. p. 504). Det var först Prof. Fries, som i tillägget till Flora Hallandica (1818) uppställde *Lepigonum* såsom eget genus med anförande af dess karakterer. Exemplet följdes af Prof. Wahlberg i Flora Gothoburgensis (1820), som upptager den af Presl i Flora Cechica (1819) beskrifna *Spergularia salina* under namn af *Lepig. medium* och frånskiljer *Lepig. marinum*, med hvilken den af Fries varit förenad (enl. Nov. Fl. Suec. M. 3 p. 35). I det nyss anförda arbetet af Prof. Fries framställas 4 noggrannt beskrifna arter, hvaribland *Lepig. medium*, hvilken anses såsom Linnés *Arenaria media*, beskrifven i Sp. pl. p 606. Denna art, som synes vara mycket förvexlad, var redan af Dr. Hartman i Skand. Fl. 2 p. 120 framställd under namn af *Alsinella media*. I Fries' Summa Veg. Scand. äro samma 4 arter bibehållna.

Som jag funnit Prof. Wahlbergs beskrifningar gifva den bästa ledning till utarbetandet af en monografi öfver *Lepigona*, har jag äfven uti min Synopsis i det närmaste följt så väl hans åsigter vid bedömandet af karakterernas beständighet, som formen uti framställningen.

I afseende på arternas geografiska utbredning må anföras, att *Lepig. rubrum* är allmännast inuti landet, då deremot *Lepig. salinum* vanligen företräder dess plats på hafsstränderna. *Lepig. marinum* är mycket spridd, men vida sällsyntare. För utbredningen af *Lepig. medium* har jag blott spridda lokaler bekanta. I anledning häraf anhålles, att Herrar Botanister behagade meddela sina observationer om detta slägte, antingen i Botan. Notiser eller till Förf., som äfven med tacksamhet mottager obestämda former deraf.

I sammanhang härmed må nämnas, att Docenten Dr. J. Lange i Köpenhamn vänskapsfullt meddelat mig några intressanta *Lepigona*, hemförda 1852 från Spanien, neml.

1. Den af mig såsom ny uppställda arten *Lepigonum azoricum*, funnen af Lange i Galicien vid Coruña, hvilken äfven bibehåller sina gifna karakterer, utom att kronbladen äro ljusröda.

2. *Lepigonum salsugineum* (Bunge) F. M., funnen af Lange vid Aranjuez och af Guirao i Murcia.

3. *Lepig. marinum* (L.) Wahlb. från Cadiz: Lange.

4. En art, som står liksom midtemellan *Lepig. segetale* (L.) Koch och *Lepig. rubrum* och förenar de sektioner, till hvilka dessa uti min Synops. ansågos höra. Den påminner om *Lepig. segetale* genom de hårfina blomskaften och den bladlösa blomställningen, och har stundom äfven en svag ryggnerv på foderbladen. Genom stjelken och de silfverhvita, glänsande stiplerna liknar den mest *Lepig. rubrum*. Från båda är den skild genom aflångt fröhus, som är inneslutet inom fodret.

Den är funnen af Lange vid Lugo Galleora, troligen i Galicien. — Den torde för de hårfina blomskaften förtjena namnet *Lepig. capillaceum*.

---

2. Bidrag till några Svenska växters synonymik

af E. FRIES.

(Fortsättning.)

9. *Erythræa linearifolia* Lam.! et DeCand. är enligt authentika exemplar, meddelade af Dufour, icke vår *E. littoralis*, utan *E. tenuifolia* Griesb., hvilken sjelf citerar *E. linearifolia* DC. såsom synonym till denna sin art eller *E. uliginosa* Waldst. & Kit. (äldre namn), fast han öfverför namnet till *E. littoralis*. Att Mertens och Koch antagit namnet *E. linearifolia* är lätt förklarligt deraf, att de förena dessa båda, nu mera allmänt skilda arter.

10. *Solanum miniatum* Bernh., odlad i härvarande trädgård af frön, meddelade af Mag. Cervin i Helsingborg, är en utmärkt art, genast igenkänd af sin starka moschus-lukt, hvilken äfven Mag. Cervin vid öfversändandet anmärkte. Besynnerligt är, att ingen författare anmärkt denna lukt hos *S. miniatum*, men väl hos andra, men svartfruktiga arter. Äfven *S. villosi* artskillnad är nu mera otvifvelaktig; den är utan egendomlig lukt.

11. Några författare anse namnet *Veronica didyma* Ten. vara äldre än *V. polita* Fr., hvilken beskrefs 1819, då den deremot i alla Tenores skrifter före 1828 på det omisskännerligaste sätt beskrifves under namn af *Veronica agrestis*. *Också citerar han sjelf till V. didyma sin fordna V. agrestis* och tydligt är, att han först efter Reichenbachs citerade Iconogr. lärt känna den verkliga *V. agrestis* och antagit dessa

arter. Tenore har emellertid utom dess en annan äldre, men af honom sjelf förut förgäten *V. didyma*, som upptages af Sprengel samt Römer & Schultes; den är dock ingalunda *V. polita*, som han samtidigt upptog under namnet *V. agrestis*, utan efter authentika exemplar och frön af Tenore meddelade till botaniska trädgårdar, såsom Reichenbach redan anmärkt, en *forma calycida* af *V. opaca*; någon *forma calycida* förekommer aldrig af *V. polita*. Då Tenore ej sedermera skiljer denna, skulle man kunna antaga, att han ansett den kunna förenas med sin fordna *V. agrestis*.

12. Lika origtigt föredrager man namnet *Veronica Buxbaumii* Ten. framför det äldre, redan 1808 af Poiret begagnade *V. persica*, under hvilken benämning den var allmänt spridd i botaniska trädgårdarne och af mig såsom student känd, innan Tenores namn ännu var publiceradt. — Men det vore ändlöst att anmärka alla de fall, der prioritetsprincipen öfvergifves af sina mest absoluta anhängare t. ex. då *Myosotis hispida* Schltd. föredrages framför *M. collina* Hoffm., *Carex Vahlii* Schkr. framför *C. alpina* Sw. o. s. v., eller der man skyggar tillbaka för konseqvensen t. ex. då *Carex Buxbaumii* Whlnbg. nyttjas i st. f. *C. subulata* Schum. — Det mest flagranta exempel lemnar dock *Scirpus pungens* Vahl. År 1805 dog neml. Vahl under tryckningen af sin Enumer. Plant. Vol. II, hvilken utkom strax efter hans död med tryckningsåret 1806. För att nu erhålla prioritet åt namnet *Sc. Hoppei* Weih. uppgifves allmänt, att den af Vahl beskrefs först 1827 d. v. s. jemt 22 år efter hans död!

13. *Pedicularis versicolor* Rupr.! Fl. Sam. är vår Nordiska eller *P. Oederi* Vahl. och ej den ursprungliga, Syd-Europeiska *P. versicolor* Whlnbg. Vanligen förenas likväl dessa under det nyare namnet. — Likaledes användes det yngre *Linaria striata* DC. framför det i alla hänseenden äldre, *verkligen specifika Linaria repens* (L.) Ait.! Engelska florister förkasta dock med allt skäl namnet *L. striata*.

14. *Rhinanthus alpinus* Baumg. är ej synonym till *Rh. angustifolius* Gmel., utan upptages af Bentham under *Rh. major* Ehrh., troligen riktigt, såsom varietet. Men Babington upplyser, att Benthams *Rh. major* egentligen är *Rh.*

villosus Pers. och hans *Rh. angustifolius* en smalbladig form af *Rh. major.*

15. *Globularia vulgaris* L. är en föränderlig växt, som redan Tabernæmontanus*) skilde i trenne arter: *Bellis coerulea* (vulgaris), hvilken är den Öländska eller *Gl. spinosa* Willk., *Bellis coerulea apula* och *B. coerulea monspeliensis,* hvilken är *Gl. vulgaris* Willk.; men redan C. Bauhinus i sin Pinax p. 242 anmärkte, att dessa endast äro varieteter, en åsigt, som delades af alla följande Botanister och fastställdes af Linné. Det berodde således helt och hållet på en förvexling, som Sjöstrand i sin förteckning på Ölands växter riktigt anmärkt, att Willkomm i den större eller vår vanliga Svenska form trodde sig återfinna *G. spinosa* L., hvilken är en utmärkt väl skild art och redan tydligen beskrifven af C. Bauhinus under namn af *Bellis coerulea spinosa*, men af Willkomm beskrifs såsom ny: *G. ilicifolia.* Bland sednare författare har De Candolle fil. i sin Prodromus återställt den äkta *G. spinosa* och skiljer, liksom Gren. & Godr. m. fl., *G. vulgaris* och *spinosa* Willk. icke ens såsom varieteter. Från Gotland har jag sett exemplar fullkomligt motsvarande Willkomms *G. vulgaris*, men vigtigast är, att den sistnämnda uppväxte i härvarande trädgård af frön, samlade vid Resmo, Willkomms växtställe för sin *G. spinosa.* Men följande år, då roten och hela växten blifvit starkare, öfvergick den till Willkomms *G. spinosa.*

16. *Plantago minor* Fr. har i härvarande Bot. Trädgård visat sig vara perenn, så att den, sådd tidigt i bänk, icke ens blommat första året, hvilket äfven Sjöstrand anmärkt vara förhållandet på Öland. *Plantago tenuifolia* W. K., som med densamma blifvit förvexlad, är deremot en *planta fugax.* Sådd på fritt land, blommar den redan i Juli och är i Augusti fullkomligt förvissnad med mogna frön.

17. Af *Cornus sanguinea* förekommer en utmärkt varietet, beskrifven under namn af *C. latifolia* i Röm. & Schult. Mant. Vol. IV. p. 250. Den odlas i härvarande trädgård, sannolikt af Svenskt ursprung. Såsom icke anmärkt i

*) Se Tabernæm. Kreuterb. edit. 1625. II. p. 43—44. Besynnerligt är, att man förbisett dessa ganska kännetecknande figurer, som Linné citerar; Linnés *Globul. vulgaris α.* är vår Svenska, hans *γ.* Willkomms *Gl. vulgaris.* Tabernæmontanus och alla äldre betrakta äfven vår som hufvud-arten.

Ledebours Flora Rossica torde förtjena anmärkas, att icke blott denna, utan äfven den ej som Europeisk kända *Cornus sibirica* Lodd. växer i fuktiga lundar kring Archangel, äfvensom att *Cornus australis* C. A. Mey. otvifvelaktigt är synonym till *C. citrifolia* Whlnb.

18. Att vår vilda *Daucus vulgaris* (Clus.) tillhör en helt annan art än den odlade och egentliga *Daucus Carota* har man länge anat, emedan inga, ehuru långvariga, kulturförsök förmått närma dem till hvarandra. Jmfr. *Miller Lex.*; *Retz. Fl. Oecon.* m. fl. Nu mera anses det fullkomligt afgjordt, att stamväxten till den odlade Moroten är att söka uti en eller tvenne af de bienna arterna från Medelhafsregionerna, från hvilka Morotens kultur utgått. Vår inhemska art synes derföre böra återfå sitt äldsta namn.

19. *Archangelica officinalis* Hoffm. är en kollektiv benämning på flera skilda arter, hvaraf en underbar förvexling uppstått. Allt hvad man i Tyskland och medlersta Europa benämner *Archangelica officinalis* är vår *A. littoralis*, så att Decandolles så väl *A. officinalis*, med undantag af hvad som blifvit lånadt af Wahlenbergs Flora Lapponica, som *A. littoralis* tillhöra denna sednare. Möjligen finnes i Karpatherna o. s. v. en tredje art; åtminstone har den från Ural härstammande *A. decurrens* Led., som Hoffman äfven innefattade under sin *A. officinalis*, i härvarande trädgård visat sig väl skild. — Vår Svenska *Archangelica officinalis* åter är, såsom redan Tabernæmontanus anmärkte, då han såsom egen art skilde den från den Tyska under namn af *A. norvegica*, en i medlersta Europa okänd art, tillhörande den högre Norden, Island, Skandinavien och Ryssland, och förekommer knappast odlad i medlersta Europa, emedan fröna måste, liksom flera andra Nordiska fjällväxters, sås samma höst, de insamlas, om de skola gro. Deremot känna vi af Norska Konunga-sagan, att den i äldre tider i Norge odlades i stort såsom en läckerhet för bordet, och såsom sådan är den ännu högt värderad af Lapparne, då deremot *A. littoralis* är kärf och alldeles oätlig. Båda äro officinella, men med helt olika egenskaper, helt olika användande. Utseendet är ock så olika, att då Wahlenberg, för hvilken vår Nordiska »Quanne» var så väl bekant, kom till Tyskland, ville han i Tyskarnes *Archangelica* endast se

en odlad form af *Angelica silvestris*. (Se Fl. Carp.). — Hvilken skall nu anses för den verkliga *A. officinalis* af de trenne arter, som Hoffman m. fl. under detta namn förena? Icke kan det vara någon viss art, utan torde det vara bäst att med Ruprecht följa Tabernæmontanus och benämna vår *Archangelica norvegica*. — Lallement, som likväl upptager dem endast såsom underarter af Hoffmans *Arch. officinalis*, uppgifver skillnaderna mellan dessa arter sålunda:

a. *Arch. discocarpa* (= *A. litoralis* Fr.): pinnulis non decurrentibus, disco carpellorum suborbicularium leviter convexo, albumine antice subplano.

b. *Arch. sativa* (= *A. norvegica*): pinnulis non decurrentibus, disco carpellorum ovalium inflato-convexo, albumine antice subplano.

c. *Arch. decurrens:* pinnulis decurrentibus, disco carpellorum ovalium inflato-convexo, albumine antice canaliculato.

20. Att *Conioselinum Fischeri* rätteligen bör benämnas *C. Gmelini* är redan i Herb. Norm. VIII anmärkt, ty arten icke blott upptäcktes, beskrefs och afbildades först af Gmelin, utan den var äfven länge allmänt bekant under namnet *Selinum Gmelini*, innan namnet *C. Fischeri* föreslogs. Vi lägga härvid största vigt på namnets historiska sanning, men i en tid, då man lägger så mycken vigt på prioriteten, hafve vi ansett nödigt anmärka, att ett *art-namn* icke kan förlora sin prioritets-rätt derigenom, att arten upptages under annat *slägt-namn*. Detta är ock af det ojemförligt större flertalet bland Botanisterna erkändt, ty till hvilka orimligheter ett motsatt förfarande leder, kunde vi anföra en mängd exempel. Vi anföra blott ett: Vid Nismes (lat. *Nemausum*) i Frankrike upptäcktes redan på Linnés tid en *Crepis nemausensis* Gouan, hvilken successivt blifvit benämnd *Andryala*, *Pterotheca nemausensis*. Bieberstein fann sedermera i Orienten en ny art (*Pterotheca bifida*), hvilken han misstog för *Crepis nemausensis* och af hvilken han bildade ett nytt slägte, *Lagoseris*, med bibehållandet af det gamla species-namnet. Då nu misstaget blifvit upplyst, icke kan då namnet *nemausensis* få bibehållas för den art, som icke växer vid Nismes, ej heller i hela vestra Europa.

(Forts.)

Nya Skandinaviska Växter.

Af slägtet *Fumaria*, hvilket, såsom bekant är, utgör ett af de på sednare tider med största förkärlek studerade och hvars arter till följe häraf blifvit högst betydligt förökade, har redan för nära 30 år sedan i Sverige blifvit anmärkt en form, *Fumaria officinalis* var. *tenuiflora* Fr. Nov. Fl. Su., hvilken sedermera blifvit uppställd såsom egen art. Som emellertid den ofta blifvit förblandad med spädare former af *F. officinalis* och för öfrigt är föga bekant af Skandinaviens botanister, äfvensom dess geografiska utbredning inom fäderneslandet är alldeles okänd, så hafva vi ansett det lämpligt, att uppmana till en noggrann eftersökning af densamma, och vilja derföre här meddela en beskrifning öfver densamma, hemtad ur Docenten O. Hammars förtjenstfulla monografi *) öfver detta slägte.

Fumaria tenuiflora Fr.

Frukten nästan klotrund, trubbig med en kort udd; foderbladen äggrundt-lancettlika, tillspetsade, småtandade, mer än 3 gånger kortare än blomkronan och smalare än dess pip; skärmbladen dubbelt kortare än blomskaften vid fruktmognaden; bladflikarne lancettlika, platta.

Syn. *Fumaria officinalis γ tenuiflora* Fr. Nov. Fl. Su. 1828 p. 221. *F. tenuiflora* Fr. Herb. 1826; Garcke Fl. Hal. 2. p. 187 och i Zeitschr. f. d. Naturw. 1856 p. 503; Hammar Monogr. gen. *Fum.* p. 13.
F. Wirtgeni Koch Syn. ed. 2. p. 1018 (p.p.); Hamm. Mon. öfv. slägt. *Fum.* p. 6.

Fig. Hammar Mon. öf. sl. *Fum.* t. II. A.; Monog. gen. *Fum.* t. I.

Förekommer på odlade ställen; i Sverige är den ännu blott funnen i Skåne af Prof. Fries (exempl. i hans sällskap samlade af Lessing förvaras i Berlins botaniska Museum). Utom Sverige är den funnen på flera ställen i Tyskland t. ex. vid Coblenz, Leipzig o. s. v.

Roten ettårig, späd. Stjelken upprätt l. nedliggande, kantig, grenig, spenslig. Bladskaften trekantiga; bladen dubbelt parbladigt-delade med långa, lancettlika l. jemnbredt-

*) En framställning af detta arbete, af hvilket en ny bearbetning är under tryckning i Kgl. Vetensk. Societ:s i Upsala *Acta*, skall i ett kommande № meddelas.

lancettlika, spetsiga, platta flikar; småbladskaften ofta klängelikt vridna. Klasen långt skaftad, mångblommig, utvecklad slak; blomskaften vid fruktmognaden upprätt-utstående, teml. långa, mycket smala. Skärmbladen hvitgröna, lancettlika, tillspetsade, dubbelt kortare än blomskaften vid fruktens mognad. Blommorna små (mindre än *F. officinalis*), mycket smala, blekt rosenröda, i spetsen mörkare; kronbladen i spetsen fast sammanhängande. Foderbladen hvitaktiga, äggrundt-lancettlika, tillspetsade, småtandade, mera än tre gånger kortare än kronan (kortare än sporren) och smalare än dess pip (föga bredare än blomskaften). Det öfre kronbladet jemte dess utdragna sporre blekt rosenrödt, i spetsen ofvanpå försedt med en grön knöl, hvilken omgifves af temligen breda, utstående-tillbakaböjda, purpurröda kanter, som nå till yttersta spetsen. Det nedre kronbladet nästan jemnbredt, något rännformigt, i spetsen på undre sidan bildande en grön knöl, hvars kanter äro rosenröda, utstående och nående till yttersta spetsen. De inre kronbladen hvitaktiga, i spetsen mörkt purpurröda och försedda med 3 längsgående veck, nästan raka. Frukten nästan klotformig, trubbig med en i sjelfva spetsen befintlig kort udd, obetydligt hoptryckt, knöligt-småskrynklig, i spetsen försedd med tvenne små gropar.

Från *F. officinalis*, med hvilken den eger största likheten, skiljer den sig genom sin spensliga växt, sina ytterst små, bleka blommor, sina kortare skärmblad samt fruktens olika form. För jemnförelses skull meddela vi diagnoser på de andra i Sverige funna arterna af *F. officinalis* grupp:

F. officinalis L.: frukten nästan omvändt-hjertlik med större bredd än längd; foderbladen äggrunda, tillspetsade, tandade, tre gånger kortare än blomkronan och smalare än dess pip, skärmbladen kortare än blomskaftet vid fruktmognaden; bladflikarna lancettlika.

F. Vaillantii Lois.: frukten nästan rund, trubbig; foderbladen mycket små, äggrunda, spetsiga, tandade, mer än 6 gånger kortare än blomkronan och mycket smalare än dess pip; skärmbladen af lika längd med blomskaften vid fruktmognaden; bladflikarna platta, lancettlika.

F. micrantha Lag.: frukten nästan rund, trubbig; foderbladen rundadt-äggrunda, tillspetsade, tandade, af ungefär halfva blomkronans längd och bredare än dess pip; skärmbladen nästan längre än blomskaften vid fruktmognaden; bladflikarna jemnbreda, rännformiga.

Litteratur-öfversigt.

Flore de France ou description des plantes qui croissent naturellement en France et en Corse, par M. GRENIER et M. GODRON. Tome Troisième. Paris 1855, 1856.

(Forts.)

Vid en anmälan af ett arbete af denna art borde i främsta rummet framställas Franska florans egendomliga skaplynne, sådant det i närvarande arbete framstår, så mycket mer som Franska floran, näst det insulära Englands och de peninsulära Hispaniens och Skandinaviens, är bland de Europeiska större florområdena den mest naturligt begränsade, åt tvenne sidor af haf, i södern af Pyreneerna och Sjöalperna. Endast i nordost är gränsen sväfvande, så att ofta samma växtställe i Jura och Elsas (ehuru under olika benämning) upptages både i Tyska och Franska flororna. Frankrike erbjöd under den Napoleontiska tiden det mest slående bevis på olämpligheten af politiska gränser för en flora, hvilka utvidgades hvarje år, så att sista Supplementbandet till Decandolles Flore Francaise äfven upptog hela Piemonts, Belgiens, Hollands o. s. v. floror. Författarne hafva återgått till Frankrikes naturliga gränser — och räkna icke ens Corsica (som egentligen tillhör Italiens) till den egentliga Franska floran (se titeln). Deremot sakna vi de under Engelsk spira lydande Normandiska öarne, men detta inverkar icke på framställningen, då deras vegetation fullkomligt öfverensstämmer med den närliggande Franska kustens. Vi erinra oss ej mer än en enda, för dem egendomlig, art, neml. *Centaurea Isnardi* L., hvilken Decandolle förmodar nedstamma från *C. aspera*. Franska floran blir så begränsad sannolikt den rikaste, liksom Englands den fattigaste, af alla de större naturliga florgebiet, hvaruti Europa fördelas, så väl genom de tvenne olika haf, som skölja dess stränder, som genom Auvergnes och Dauphinès egendomliga geognostiska bildning. Fördelas Europas lågland i trenne större geografiska bälten, som bäst torde utstaka gränserna för södra, mellersta och norra Europas vegetation, nemligen *Kornets*, *Vinrankans* och *Olivens*, tillhör Frankrike väl hufvudsakligen den medlersta, men under den förstnämnda falla nordvestra, under den sednare Medelhafs-provinserna. Frankrike erbjuder derför en fullkomlig jemnvigt emellan den syd- och nord-europeiska vegetationen, vida mer än Tyskland. Många i Skandinavien inhemska växter, som saknas i Tyskland förekomma i Frankrike, så väl längs vesterhafvet t. ex. *Silene maritima*, *Conopodium denudatum*, som på Pyrene-

erna t. ex. *Salix glauca*, *Phyllodoce coerulea* m. fl.; de sednare sannolikt äfven för hafsklimatets skull. Räknar man likväl Schweitz till Tyska floran blir Tyskland centern för Europas fjällvegetation, som der fullständigast representeras. Anmärkningsvärdt är, att af flera slägten, t. ex. *Primula*, *Hieracium* etc. vissa på medlersta Europas alpkedja allmänt spridda typer saknas på Pyreneerna, ehuru der uppträda andra, egendomliga, men med de förra analoga. Ehuru rikt och lockande fältet än är, böra vi här icke för närvarande närmare ingå deruppå, då vi i detta hänseende torde ega att vänta en utförlig framställning af författarne sjelfva.

Arbetets framställning afviker betydligt i form från den hos oss antagna. Efter namnet följer en väl vald synonymi, så ställd, att artbegreppets successiva utveckling klart framstår. Derefter följer en utförlig beskrifning, men inga diagnoser, men man kan anse som diagnos hvad i beskrifningen är tryckt med cursiv stil. Vi anse ock detta numera, sedan diagnostiken mást öfvergifva den Linneanska enkelheten, lämpligast i större arbeten, men för handböcker anse vi diagnosen ega ett bestämdt företräde. Slutligen följer artens geografiska utbredning, utan öfverlastande af enskilda lokaliteter och vid kritiska arter upplysande anmärkningar ur den äldre litteraturen, utan hvilket hela namnkritiken plöjer i lös sand. Det är en oförlåtlig ytlighet, att tro sig kunna afbryta allt samband med det förflutna, utan hvilket det nyare ej kan förstås. Att äfven Linné sjelf ville så uppfattas, bevisas bäst deraf, att då han fann sig hafva misskänt en äldre växt, bibehöll han icke sitt namn för den, han så benämnt, utan öfverförde det till den det rätteligen tillkom. — Anordningen är med smärre jemkningar i det hela efter Decandolle. *Ruppia* hänföres dock ej till *Potamogetoneæ* utan till *Zosteraceæ;* månne den ej snarare kan anses förena dessa familjer, liksom *Hypecoum Papaveraceæ* och *Fumariaceæ?* Gräsen fördelas liksom i Babingtons nyaste Engelska flora i *Euryanthæ* och *Clisanthæ*, men *Gramina spicata* bilda här en egen underafdelning, hvilket visst icke är naturligt. I antagande af nya slägten äro författarne synnerligen i denna del (utom Gräsen*)) icke frikostiga. Så t. ex. återförenas *Albersia* **) (orätt kallad *Euxolus* i DC.

*) Gräsens äldre och kollektiva slägten kunna hvarken utan oreda eller naturvidrighet bibehållas, såsom hos Steudel skett. Något mera naturvidrigt, hvilket redan Wahlenberg anmärkt, än att förena *Vahlodea* med *Aira* kan svårligen framställas och är det så mycket flagrantare, som de afvika i de mest väsendtliga karakterer, så att de icke ens kunna föras till samma naturliga afdelning.

**) Vi böra härvid fästa uppmärksamheten på vår Svenska *Ama-*

Pr.) med *Amarantus* och bland *Chenopodieæ* lemnas å sido de talrika slägten, som bildats endast efter frönas horizontala eller vertikala ställning. Detta sednare synes också så mycket vigtigare, som dessa slägtbestämningar icke understödjas hvarken af yttre utseende eller andra karakterer. Hos många arter förekomma på samma stånd båda rigtningarne hos fröet, t. ex. hos *Chenop. rubrum* och *glaucum*, så att det blott är för flertalet af de vertikala fröna den förra blifvit förd till *Blitum*, men *Ch. glaucum* för flertalet af de horizontala till *Chenopodium*. Slägtena *Chenopodium*, *Blitum*, *Kochia* (vår Svenska *K. hirsuta* är efter Moquin en *Echinopsilon)*, *Suaeda* (till hvilken *Schoberia* återföres) m. fl. bibehållas derföre efter den äldre, vidsträcktare begränsningen. (Slut n. g.)

Personal-Notiser.

Af allmänna tidningarne har Svenska Allmänheten erhållit underrättelse om den smärtsamma förlust, fädernesländet och naturvetenskaperna lidit genom vår utmärkte och för sitt mod och sin ihärdighet beundrade resande, Ingeniören *Johan August Wahlbergs* död. Ehuru denna förlust onekligen i främsta rummet drabbar Zoologien, hvilken vetenskap han företrädesvis älskade och som af honom blifvit riktad med högst dyrbara upptäckter, är dock hans förtidiga bortgång äfven att beklaga för Botaniken. Under sin förra 7-åriga, på faror och mödor rika resa i det inre Afrika insamlade han nemligen en rik skörd af der växande Svampar, hvilka finnas beskrifna i Kgl. Vetenskaps-Akademiens Handlingar för år 1848 och hvilka lemna ett vigtigt bidrag till kunskapen om denna familjs föga kända arter uti detta, hvad de öfriga växtrikets klasser beträffar, jemförelsevis mera undersökta land. Den plats bland Kgl. Vetenskaps-Akademiens ledamöter, till hvilken han efter Professor *Wikström* sistlidne höst — således efter sin död — utvaldes, är härigenom åter ledig; men svårt torde det blifva att på ett lika värdigt sätt fylla densamma.

---

rantus Blitum, hvilken alldeles icke, såsom man hos oss antager, — ehuru vi långt före detta upplyst förhållandet och detta af Godron och Grenier är erkändt (se Godr. Fl. Monsp.), — är identisk med Moquins i Dec. Prodr., utan den är hans *Euxolus viridis*, den enda i N. Europa inhemska Amarantacè. Moquins *A. Blitum* förekommer endast i Medelhafstrakten, »Oliv-regionen.» Här i Upsala trädgård mogna icke dess frön på fritt land.

Ingeniör Wahlberg var född i Götheborg d. 9 Okt. 1810 och blef, såsom bekant är, dödad af en elefant i trakten af sjön 'NGami i Södra Afrika den 6 Mars sistlidet år.

Upsala Läns Hushållnings-Sällskap har tilldelat Direktören *Daniel Müller* sin stora guldmedalj såväl för hans förtjenster om hortikulturen inom Sverige i allmänhet, som särskildt för hans nit vid anläggandet och ordnandet af en Upsala Län tillhörig större trädskola.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Utom några af de Herrar, hvilka redan till föregående N:r i detta hänseende lemnat bidrag, hafva Studeranderna *C. J. Törnqvist* och *O. Holm* i detta N:r meddelat några af dem gjorda fynd; deras namn äro, såsom vanligt, utmärkta med initialerna vid de af dem anmärkta växterna.

Mulgedium alpinum (L.) Less. Ångerml. Nätra S:n, ett stycke från Näske fäbodar; Nordanås i Sidensjö. *C. J. T.;* Våge i Själevad. *O. H.*

Campanula patula L. Ångerml. Nätra S:n. *C. J. T.;* Själevad. *O. H.*

Nuphar pumilum DC. Ångerml. Själevad i Lomsjön. *O. H.*

Pulsatilla vernalis (L.) Mill. Blek. Listerby. *J. A.*

— *pratensis* (L.) Mill. Blek. Wedeby. *J. A.*

Arabis petræa Lam. Ångerml. Nätra på ett skär nära Grisslands fiskläge. *C. J. T.*

Viola canina L. var. *montana* (L.) Blek. Törnskären. *J. A.*

Silene maritima With. Ångerml. Nordmaling. *O. H.*

Melilotus macrorhiza Pers. Blek. Carlskrona, Krono-varfvet. *J. A.*

Trifolium procumbens L. Gefle, Tolfors; ny för traktens flora. *J. A. W.*

— *spadiceum* L. Ångerml. Själevad vid Westansjö. *O. H.*

Chimaphila umbellata (L.) Nutt. S. Helsingl. Hemstanäs. *J. A. W.*

Monotropa Hypopithys L. S. Helsingl. Kölberget; liksom föreg. ny för provinsens flora. *J. A. W.*

Chara condensata Wallm. Blek. Tjurkö jemte *Nitella Stenhammariana* Wallm. *J. A.*

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 4. TH. M. FRIES. April

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: N. J. Andersson: Om de i Sverige förekommande arter af slägtet *Eriophorum* med ett ax. — Utgifvaren: Anmärkningar rörande några Svenska arter af slägtet *Sparganium*. LITT.-ÖFVERS.: Grenier et Godron: Flore de France. Tome troisiéme. — Stenhammar, Lichenes Sueciæ exsiccati. Ed. II. Fasc. I. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Utricularia ochroleuca* R. Hartm. — Botaniska Reseföreningen. — Annons.

Original-Afhandlingar.

1. Om de i Sverige förekommande arter af slägtet Eriophorum med ett ax. Af N. J. Andersson.

Ju naturligare ett slägte eller en dess afdelning är och ju fullständigare dess arter blifvit oss bekanta, desto mera synas dessa hvarandra så närstående, att gränserna dem emellan ej sällan blifva svåra att uppdraga; och när märkbarare luckor mellan vissa species visa sig, äro de i rätt många fall antydningar derom, att det ännu fattas något i kännedomen af den fullständiga formseries, hvari man ofta ser hvarje genus uppenbara sig. »In natura non datur saltus.»

Slägtet *Eriophorum* sönderfaller (sedan *E. alpinum* blifvit för sina få setæ hypogynæ och afvikande habitus derifrån afskildt, och sedan man troligen derifrån ock måste aflägsna de 2:ne ostindiska arterna*) med spicæ supradecomposito-umbellatæ) uti 2:ne afdelningar, som verkligen i många fall visa ej obetydliga olikheter sins emellan. Den ena af dessa afdel-

*) Jag hyser denna förmodan med anledning af en *Eriophorum*-liknande växt, hvilken jag insamlade i kärren kring Buenos Ayres, och hvilken, med perigonii-bildning af *Eriophorum*, men med ax-fjäll af en *Mariscus*, tillhör, så vidt jag kan se, ett nytt och ganska distinct genus.

ningar, de med ett enda ax i stråets topp och en bladlös slida ungefär vid dess midt: *Eriophora vaginata* Fr., uppföres i våra floror med 3:ne arter: *E. vaginatum*, *E. capitatum* (= *E. Scheuchzeri*) och *E. russeolum*, hvartill komma 2:ne andra, Nord-asiatiska och Nord-amerikanska, angående hvilka jag här nedan skall yttra mig *). Visserligen uttalade *Læsta-*

*) Uti Acta Societatis Scientiarum fennicæ. T. III. fasc. I. p. 1—23 har *F. Nylander* publicerat en *Eriophori monographia*, åtföljd af tvenne taflor öfver *E. russeolum* och *E. Höfftii* Nyl. De af förf. här omnämnda arter äro följande:

* Lamellulæ calycinæ senæ: 1. *E. alpinum* L.

** Lamellulæ calycinæ crebræ. a) Capitulis solitariis.

I. Radice stolonifera.

2. *E. Scheuchzeri* Hoppe. Culmo solitario, foliis canaliculatis, dorso teretibus, lævissimis, capitulo juniori subgloboso, squamis lanceolato-acuminatis, acutis, fuscis, superne anguste albo-marginatis, antheris oblongis.

Var. *Chamissonis* C. A. M. (Cyp. nov. non fl. alt.): capitulo juniori globoso-oblongo, lana subrufescente, squamis fuscis, lanceolatis, albo-marginatis, acutis, culmo gracili, foliis canaliculatis, dorso teretibus, lævissimis (Sitka).

3. *E. russeolum* Fr.: culmo tereti, foliis plano-canaliculatis, dorso compressiusculis, lævissimis, capitulo oblongo, squamis fertilibus ovato-lanceolatis, obtusis, fusco-cinereis, margine apiceque hyalinis, lana fulvescente, antheris linearibus.

— *albidum*, culmo gracili elongato, foliis convolutis-subtrigonis, squamis lineari-lanceolatis, lana albida (Ins. Kodjak).

II. Radice cæspitosa.

4. *E. vaginatum* L.: vaginis fibrillosis, culmo tereti, sursum trigono, foliis canaliculato-triquetris, apice compressis scabriusculis, squamis fertilibus ovato-acuminatis, cinereo-hyalinis, capitulo florente oblongo, lana argentea.

— *humile* Turcz. (= *E. Chamissonis* C. A. M. fl. alt.): culmis cæspitosis, vaginis fibrillosis, capitulo subsphærico, squamis ovato-lanceolatis, cinereo-pellucidis. (Siberia altaica etc.)

5. *E. Callitrix* Cham.: culmo teretiusculo, foliis canaliculatis, apice compressis, capitulo orbiculari, squamis fertilibus ovato-lanceolatis, obtusiusculis, totis fuligineis opacis. (Fretum Beeringii).

b) Capitulis pluribus: 6. *E. angustifolium* Roth. 7. *E. latifolium* Hoppe.

8. *E. Höfftii* Nyl. (culmo triquetro, angulis scabris, pedunculis tomentoso-hirsutulis. Gub. Kursk.) 9. *E. gracile* Koch. 10. *E. virginicum* L.

*** Lana capillaris, spicæ supradecomposito-cymosæ: 10. *E. comosum* Wall.

Först sedan denna min uppsats var till »Notiserna» inskickad, blef

dius i sin på idéer och observationer så rika afhandling »*Loca parallela*» etc. p. 295 den öfvertygelsen, att de trenne arterna till följe af lokalens inflytande öfvergå i hvarandra; men detta påstående måste otvifvelaktigt allvarligen bestridas, så länge inga mellanformer ännu voro kända (för andra än möjligen för Læstadius), hvilka till ett helt förenade de trenne, med bestämda karakterer begränsande och från hvarandra temligen aflägsnade arterna.

Från mina vandringar i Lappland har jag hemfört åtskilliga former af detta slägte, åt hvilkas utredande jag ej lemnade någon synnerlig uppmärksamhet förr än jag, vid iordningläggandet af Wetenskaps-Akademiens botaniska Musei talrika samlingar af svenska dubletter, blef uppmärksam på åtskilliga medelbildningar emellan de i det nordliga Sverige förekommande *Eriophora vaginata.* Sedan Hr *F. J. Björnström* under sitt besök i Piteå Lappmark sist förflutna år iakttagit och i sin afhandling öfver denna nejd p. 35 beskrifvit en form, hvilken ej obetydligt erinrar om *E. russeolum*, på samma gång den helt visst står närmast *E. vaginatum*, har jag trott, att ett sammanfattande af mina iakttagelser öfver de hithörande växterna möjligen skulle kunna föranleda dem, som komma att besöka våra nordliga provinser, att åt denna grupp egna en uppmärksamhet, hvilken vi må hafva att tacka för en säker kännedom om densammas arter.

De former jag haft tillfälle undersöka, och hvilkas urskiljande jag på det uttryckligaste ännu måste kalla blott provisorisk, karakteriseras på följande sätt:

1. *E. vaginatum* L. (sp. 76): culmis dense cæspitosis, gracilibus, superne laxiusculis; stolonibus nullis; spica virginea ovato-oblonga, squamis cuspidatis, latitudine basis duplo longioribus, margine argenteo-scariosis; antheris linearibus, filamenta subæquantibus; spica lanigera rotundato-obovata, lana argenteo-nitente.

---

jag i tillfälle att taga kännedom om denna monografi. Ehuru det är möjligt, att de af mig framställda arterna äro betecknade af Nyl. i hans varieteter, och att således min uppsats icke innehåller något nytt, torde den dock bidraga att ytterligare rigta uppmärksamheten på detta slägte, hvars arter jag åtminstone ej ännu ser mig i stånd att säkert fastställa.

Linn. Su. n. 50. *Wbg.* Su. n. 57. *Hn. Fr. Nyl.* Erioph. Monogr. in Acta Soc. Scient. Fenn. III. 1. p. 11. — *Koch* Synops. 2. p. 860. Sv. Bot. 426. I. Fl. D. 1502. *Reich.* 685. *And.* Cyp. II. f. 31. H. N. III. 68.

Förekommer i mossiga skogskärr genom hela Skandinavien ända till fjellregionen.

Rotstock kort, rakt nedgående, utsändande en mängd vertikala, starka, glatta och ljusa rottågor. *Strån* flera tuflikt tillsammans, vid blomningen ofta blott fingerhöga, sedermera förlängda till en fots längd och deröfver, upprätta, slutligen i toppen något slankigt öfverböjda, vid basen trinda, ofvantill trekantiga, glatta, nedtill tätt beklädda af bladförande slidor, högre upp omgifna af 2—3 strutlika slidor, hvaraf den nedersta stundom öfvergår till ett blad, den öfversta alltid saknar ett sådant. *Bladknippenas slidor,* i kanterna fria, upplösas till en del i nätfibrer; de stråret omgifvande hafva kanterna sammanvuxna, äro upptill uppblåsta, blekgröna, nätådriga, genomdragna af nerver, i spetsen oftast svartaktigt gråa. *Blad* talrika, trådlika, styfva, spetsiga och trekantiga, slutligen dubbelt kortare än stråret (de beskrifvas nästan alltid såsom i spetsens kanter sträfva, hvilket dock ej måste alltid inträffa). *Ax* elliptiskt-äggrundt, 4—5 lin. långt, mångblommigt. *Fjäll* i jemn proportion smärre, triangulärt-äggrunda, dubbelt längre än basens bredd, jemnt tillspetsade, hinnlika, mörkt biygrå, mot kanterna silfverhvitnande. *Ståndarknappar* jemnbreda med tillspetsade ändar, ungefär lika långa som de hårfina strängarne. *Märken* 3. *Borst* många, slutligen bildande en äggrund eller omvändt äggrund ull. *Frukten* omvändt äggrund, upptill bredare än hos någon af de följande arterna, trekantig, platt-convex, uddig af det qvarsittande stiftet.

2. *E. Callitrix* (Cham. in C. A. Meyer Cyp. Novæ. VII. t. 2): culmis cæspitosis, teretiusculis, stolonibus nullis aut brevissimis; spica virginea subgloboso-ovata, squamis obtusiusculis, latitudine basis triplo longioribus, totis plumbeo-infuscatis, opacis; antheris filamentis sexies brevioribus (?); spica lanigera obovata, basi attenuata, lana rufescente.

E. Callitrix Nyl. Erioph. Monog. l. c. p. 13.

E. vaginatum L. subsp. *opacum* Björnström: Grunddragen af Piteå Lappmarks växtfysiognomi, p. 35.

Tagen af Björnström på ett lerigt, gräsbeklädt ställe i

den subalpina regionen mellan fjället Walloive och Laiselfven i Piteå Lappmark. I Prof. Fries' herbarium finnes ett exempl. från Tännforsen, och ett från Fort Entreprise i Nord-Amerika.

Rotstock afkortad, nedsändande mindre starka rottågor. På ett exemplar, som jag sett, funnos 2:ne mycket korta, intill stråets bas tryckta, upprätta, bladbärande *skott*. *Stråen* oftast få tillsammans, tuflika, slutligen knappast fotlånga, i toppen något böjda, vid basen plattadt trinda, strimmiga, upptill trubbkantiga; nedtill beklädda af talrika bladbärande slidor, högre upp af tvenne strutlika slidor, hvaraf den öfversta ej uppbär något blad. *Bladknippeslidor* i kanterna fria, upplösas sparsamt i fibrer; stråets äro i spetsarne uppsvällda och nätådriga samt mörkt hinnkantade. *Blad* trådlika, upptill plattade och glatta, nedtill trubbkantiga. *Ax* nästan klotrundt-äggformigt, 3 lin. långt. *Fjäll* i någorlunda jemn proportion smärre, utdraget triangulära, 3 gånger längre än basens bredd, helt och hållet gråsvarta, föga spetsiga, det nedersta större, trubbigt, omslidande stråets topp, genomdraget af 3—5 ljusare nerver. »*Ståndarknappar* aflångt jemnbreda, sex gånger längre än strängarne.» *Ullen* vid basen afsmalnande, något dragande i rödt.

Det synes intet tvifvel underkastadt, att denna form förtjenar anses som egen art; såväl det egendomliga utseendet af det slankiga strået, vid hvars bas finnas antydningar till stoloner, som den sparsamma rödaktiga ullen tyda på en förvandtskap med *E. russeolum*, medan växtens tufvighet och hela habitus mera närma den till *E. vaginatum*. Ståndarknapparnes längd har jag ej kunnat undersöka, då de af mig sedda exemplaren voro redan för mycket mogna. I alla hänseenden tyckas de för densamma uppgifna karaktererna distinctiva, och upptäckten af denna art fyller ovedersägligen den lucka, som förr förefanns mellan *E. vaginatum* och de andra fjällformerna af detta slägte.

Vid genomläsandet af den af Nylander meddelade diagnos och beskrifning på denna art*) synes det alldeles påtagligt, att den der menade »ad sinum S:ti Laurentii freti Beringii et in Americæ borealis plagis arcticis» är den samma, som den

*) Meyers har jag ej haft tillfälle att se.

Skandinaviska formen. Hvarenda der framställd karakter passar fullständigt på vår, hvartill kommer, att ett exemplar från Nord-Amerika ytterligare bestyrker identiteten. Visserligen sägas bladen vara upptill »*tenuissime serrulata*» — men detta är en karakter, som vanligen uppgifves för *E. vaginatum* och ej alltid inträffar på densamma.

3. *E. medium:* culmis subsolitariis, stolones breves emittentibus; spica virginea oblongo-obovata, squamis subulato-cuspidatis, latitudine basis sexies longioribus, totis opacis; antheris oblongis, filamentis quadruplo brevioribus; spica lanigera obovato-hemisphærica; lana pallide rufescente.

Förekommer i vattenfyllda gropar och mera fuktiga kärr i Lappland. Tagen af mig nära Quickjock i Luleå Lappmark.

Det är om denna, som jag är mest tvehågsen, huruvida den i arträtt förtjenar ställas bredvid de andra eller ej, och jag har särskildt uppfört den, på det den måtte mera draga uppmärksamheten på sig. I anseende till det högre, smalare strået, som ej sällan vid basen synes sakna bladskott, det något utdragna axet, hvars fjäll äro temligen proportionerligt afsmalnande och hvars ull vid mognaden har en bredt qvastlik form, synes den hafva något gemensamt med *E. vaginatum*. Närmast står den dock onekligen intill följande art (hvilken både Fries och Hartman uppgifva variera med rödaktig ull), hvaraf den kanske rättast torde anses vara en afart. Den skiljes dock genom sina mycket högre och slankiga strån, genom i allmänhet bredare och plattare blad, genom de inre axfjällen, som äro mera spetsiga, längre och alldeles sakna hinnkant, samt slutligen genom den rödaktiga ullen, som bildar ett mera utdraget, uppåt vidgadt ax. Om *E. Callitrix* är att anse som en mellanlänk mellan *E. vaginatum* och de öfriga fjellarterna, närmast åt *E. vaginatum*, så är detsamma ock i viss mån fallet med denna form, blott att den möter från *E. capitati* sida.

E. Chamissonis C. A. M., innefattar, såsom redan Nylander visat, 2:ne former, hvaraf den ena hörer till *E. capitatum*, den andra till *E. vaginatum*. Att den förra (C. A. Mey. Cyp. Nov. VIII t. 3), är synonym till *E. medium*, synes ganska troligt; dock har jag ej velat begagna Meyers benämning, såsom orsak till confusion, utan heldre valt en mera betecknande. Hvad beträffar den andra formen af *E. Chamis-*

sonis (C. A. M. in Ledeb. Fl. alt. I. p. 70. = *E. humile* Turcz. in Hb. Ac. Petr.), så är den, såsom jag haft tillfälle öfvertyga mig i Prof. Fries' herbarium, blott en form af *E. vaginatum*, som från kärren kommit upp på fjellarnas hårdare mark och der blifvit mera hopkrympt. (Forts.)

---

2. Anmärkningar rörande några Svenska arter af slägtet Sparganium. Af Utgifvaren.

Få växtslägten hafva på sednare tider inom Skandinavien ådragit sig en så allmän och välförtjent uppmärksamhet som *Sparganium*, och den strid, hvartill detsamma gifvit anledning, tyckes nu vara utkämpad. Resultaterna, som vunnits, äro ej obetydliga, ty våra Svenska arters antal har blifvit förökadt från 3 till 8, bland hvilka ej mindre än 4 arter blifvit såsom nya beskrifna eller framdragna ur glömskan. I sak tyckes äfven numera föga återstå att göra; endast några smärre tvistepunkter — hufvudsakligen rörande benämningar och synonymer — äro ännu ej fullt afgjorda, och det må derföre tillåtas mig att här till besvarande upptaga dessa.

Den vigtigaste frågan i detta afseende är utan tvifvel den: hvilken är Linnés *Sp. natans?* Ej mindre än fyra olika svar hafva härpå blifvit afgifna och, märkligt nog, alla med något — åtminstone skenbart — stöd i Linnés egna skrifter. Dessa åsigter äro följande, 1) att den ursprungliga *Sp. natans* L. är samma art, som i Fries' S. Veg. Sc. II. p. 559 under detta namn framställes eller *Sp. Friesii* Beurl. (enl. Fries); 2) att den är *Sp. boreale* Læst. eller *Sp. affine* Schnitzl., hvilket sednare namn såsom äldre bör föredragas (enl. Læst.); 3) att med detta namn åsyftades *Sp. minimum* Fr. (enl. största mängden af utl. förf.), samt 4) att Linnés *Sp. natans* var en kollektiv art, innefattande flytande former af nästan alla arter t. ex. af *Sp. ramosum, simplex* och *minimum*. Vi vilja icke här ingå i någon vederläggning af det oriktiga i att anse *Sp. natans* L. (sec. Fr.) för en flytande form af *Sp. ramosum* och *Sp. affine* af *Sp. simplex*, då detta redan är gjordt af Doctor Ångström och då Linnés tydliga vittnesbörd, hvad de förra beträffar, finnes att tillgå, samt då slutligen denna åsigt äfven af sin förste framställare tyckes hafva blifvit öfvergifven;

den fjerde åsigten om *Sp. natans* L. är emellertid i och med detsamma vederlagd. Deremot skola vi i det följande söka visa, hufvudsakligen med Linnés egna ord, att endast den första af ofvan anförda åsigter rörande *Sp. natans* kan vara den rätta.

Före Linnés tid kände man utom *Sp. ramosum* och *simplex* endast *Sp. minimum* Fr. (*Sp. non ramosum minus* Dill.), och då derföre Linné i sin hembygd Småland såg allmogens der vanliga »Flotagräs», fann han genast, att det var en ny art, och såsom sådan beskref han det äfven ypperligt i sin Fl. Lappon. p. 271—73. I Lappland förekommer dock ej (åtminstone efter hvad man vet) denna art, men väl en annan *Sp. foliis natantibus* (*Sp. affine* Schnitzl.), och denna hänförde Linné — troligen utan närmare undersökning — till sin *Sp. natans*. *Sp. minimum* deremot, som då var för honom okänd, förde han såsom synonym till sin *Sp. erectum*, men då han sedermera fann sitt misstag, upptog han den för dess *folia plana* (ej *triquetra*) i Sp. Plant. och Fl. Su. såsom en förkrympt form af *Sp. natans*, churu han sjelf förklarar: »facie admodum distincta a *natante*» och »qui velit eas distinguere, per me faciat.» Häraf inses lätt, att Linnés verkliga *Sp. natans* omöjligen kan vara *Sp. minimum*, och att den ej heller kan vara *Sp. affine* bevisas af den tydliga och utförliga beskrifningen i Flora Lapponica:

»*Caulis* simplex, teres, communiter *humanam superans altitudinem*, crassitie pennæ minoris.

Folia alterna, *per spithamam ab invicem remota*, caule sesquilongiora, tamquam striæ vel fibræ parallelæ natantia, linearia, fere obtusa, viridia, nitida, superne parum convexa, *latitudine duarum linearum*.

Caulem terminat *pedunculus spithamæus*, extra aquam prominens, ad apicem *gerens florum capitula decem vel duodecim masculina*, inferius tria vel quatuor feminina magis a se invicem remota, quorum infimum petiolo brevi insidet et sæpe ex ala folii emergit.»

Ännu återstår dock den invändningen, att *Sp. natans* är beskrifven i Fl. Lapponica, men att i Lappland ingen *Sp. natans*, endast *Sp. affine* finnes. Emellertid säger Linné sjelf, att han beskrifvit den *Småländska*, ej den Lappska växten: »Planta, *quam intellectam volo*, dubia mihi movit

multa, nec eandem bene examinatam ab ullo inveni. Memini, *me puerum*, *hanc* sæpius considerasse in amoenissimo isto *natali loco* et Floræ ipsius sede, tot raris (apud exteros) plantis ornato; ibi *ad ripam lacus Moeklen* excipiebant se plantæ sequenti ordine: *Fagetum*, ... *Sparganium* (hoc)...» Härefter beskrifver han densamma och anför åtskilliga barndomsminnen, som voro med denna växt förknippade; först på slutet gör han den anmärkningen, att han sett densamma i Kalixelf. I Linnés herbarium ligger dessutom enl. Mag. C. Hartmans intyg ett exemplar af denna art, vid hvilket Linné sjelf tecknat »345*» (dess nummer och signatur i Fl. Lapp.) och hvartill Smith sedan fogat den anmärkningen: »specimen described in Flo. Lapp.» Och mot dessa sammanstämmande vitsord kan väl ingen vilja förneka, att ej Linné och Fries med *Sp. natans* afsett en och samma växt.

Den med *Sp. natans* L. närmast beslägtade arten är onekligen *Sp. affine*, hvarföre jag äfven i Bot. Not. 1852 №. 6 *) anförde den blott såsom varietet af densamma. Den tyckes dock utgöra en väl skild art, lätt igenkänd genom lägre växt, färre hanax, enkel blomställning och smalare frukter. Såsom ett kuriosum må anföras, att enligt exemplar i Berlins Bot. Museum, hvilka jag varit i tillfälle att granska, är dess mest flytande, sterila, genom häftig ström under vattnet sänkta form den i Dölls Rheinische Flora p. 40 omnämnda »*Isoëtes lacustris* mit fast 3′ langen Blättern etc.» — *Sp. natans α.* Hn. Skand. Fl. ed. 5 p. 255, hvilken af Herr Rådman Beurling anföres såsom synonym till *Sp. minimum*, måste enligt såväl beskrifning som synonymer och den citerade figuren höra till *Sp. affine*.

Det har blifvit anmärkt, att namnet *Sp. fluitans* är mindre lämpligt, och nekas kan väl ej, att *glomeratum* är vida mera betecknande för denna utmärkta art. Emellertid måste namnet *Sp. fluitans* bibehållas, så vida man något skall fästa sig vid prioriteten, ty denna benämning förskrifver sig från 1830, då deremot namnet *glomeratum* först under de sednaste åren blifvit kändt af Skandinaviens botanister. För öfrigt kan benämningen *fluitans* ganska väl försvaras, ty

*) På den der lemnade figuren tillhör I. A. *Sp. natans* och I. B. och C. *Sp. affine*.

denna art är den enda af alla *Spargania foliis triquetris* (= Svenska allmogens: Treeggan, Träggjan), af hvilken man med säkerhet känner någon *forma fluitans*, hvarförutan dess hufvudsakliga förekomst i rinnande vatten, då *Sp. ramosum* och *simplex* företrädesvis trifvas i stillastående, ej torde böra lemnas utan allt afseende.

Hvad *Sp. hyperboreum* eller rättare *Sp. submuticum* (Hn.) beträffar, så är densamma i Fr. Bot. Utfl. I. ed. 2 p. 271 anförd under namn af *Sp. angustifolium* Michx. Ehuru det väl är möjligt, att så är förhållandet, är dock detta väl ej ännu fullt afgjordt, och kan endast afgöras genom granskning af original-exemplar. Michauxs korta beskrifning lemnar härutinnan föga upplysning; växestället »*in amnibus*» är deremot föga passande. Naturligtvis har denna art intet att göra med den Ny-Holländska *Sp. angustifolium* R. Br., som af Sprengel blifvit hopblandad med Michauxs art.

Slutligen vilja vi uppmana Sveriges botanister att under sommaren noga undersöka dessa växter, isynnerhet för att få deras geografiska utbredning inom fäderneslandet utredd. Särskildt gäller detta om *Sp. natans*, hvars nordliga gräns ej vore utan intresse att känna, *Sp. fluitans* och den utmärkta *Sp. oligocarpon* Ångstr., hvilken ej torde vara sällsynt i de infer- och sub-alpina trakterna samt äfven sträcka sig nedåt medlersta Sverige. De vackra exemplar, som Mag. Larsson och Cand. Kindberg af densamma tagit i Wermland, tyckas bevisa detta och äfven från Helsingland (Hemstanäs) tror jag mig hafva sett densamma, samlad af Herr J. A. Wiström, fastän exemplaren voro för unga, för att med full säkerhet kunna bestämmas. — Dessutom torde *Sp. minimi* former förtjena noga granskas, ty jag tror mig hafva funnit, att under detta namn för närvarande innefattas tvenne skilda arter.

Litteratur-öfversigt.

Flore de France ou description des plantes qui croissent naturellement en France et en Corse, par M. GRENIER et M. GODRON. Tome Troisième. Paris 1855, 1856.

(Forts. och slut).

Från slägtet *Scilla* skiljes ej blott *S. maritima* (*Urginea* Steinh.), utan äfven *S. bifolia* bildar ett nytt slägte, *Adeno-*

scilla, hvaremot *Botryanthus* Kunth. rättvisligen bibehålles under *Muscari*. Att *Platanthera*, *Gymnadenia* och *Coeloglossum* återförenas med *Orchis* lärer svårligen gillas af dem, som sett de artrika och utmärkta serierna af de förra från Nord-Amerika, af det sednare från Ostindien; att *Anacamptis* förenas med *Aceras* är åtminstone en örfil mot slägtnamnet. Från allmän systematisk synpunkt sedda, måste alltid dessa slägten blifva vida utmärktare än de talrika slägten med en enda art, som bildats af *Aira* och *Airopsis*. För bestämmandet af gräsen fästa författarne synnerligast uppmärksamhet på formen af *caryopsis* (som ock skett i *Nov. Mant. III)* såsom en högst vigtig, men hittills obegagnad karakter. Gruppen *Avenaceæ* fördelas här i trenne: *Airopsideae*, *Avenaceae* och *Trisetaceæ;* Linnés *Aira* i sin sanna och primitiva mening benämnes här *Deschampsia*, ehuru hvarenda art, som Linné upptog i sin *Flora Lapponica*, hvarest slägtet först bestämdes, hör hit, och ingen af de nyares *Airae* var honom då känd; af Koch och flera äldre hänfördes de till *Avenae*. Dertill kommer namnets etymologi af *ἀείρω, extollo*, hvilket är lika passande för de högväxta arterna i våra bergs- och fjälltrakter, som olämpligt för pysslingarna från S. Europas hafsstränder. Så kallas äfven de mest äkta *Bromi* och som typ för detta slägte från äldsta tider ansedda arterna efter Parlatore för *Serrafalcus*, och namnet *Bromus* öfverföres till arter, af äldre Förf. räknade till *Festuca (Schedonori* PB. ex. em. Gaud.). *Vulpia* skiljes från *Festuca* (de talrika arterna äro utmärkt väl framställda), men *Aegylops* förenas med *Triticum*, emedan de sins emellan bilda hybrider.

Att närmare redogöra för mera enskilda förändringar i nomenklatur och artbestämning, utan att uppgifva och granska grunderna för desamma, anse vi mindre lämpligt, då de, hvilka dessa kunna gagna, visst icke underlåta tillegna sig detta klassiska arbete; för andra skulle det mera skada, emedan det afleder uppmärksamheten från det mera väsentliga. I frågan om artbestämning tillhöra författarne centern och förbigå derföre en mängd arter af Jordan och andre, tillhörande yttersta venstern. Yttersta högern har efter *G. F. W. Meyers* död knappt någon representant, fast jag är nu vid den ålder, då man helst öfvergår dertill. Ty *Walker-Arnott* (Engl. Flora) synes föga sysselsatt sig med de Europeiska växternas undersökning, utan mer med de exotiskas; bland dessas bearbetare finnes knappt någon center, utan blott båda ytterligheterna. I nomenklaturen erkänna Förf. prioritetsprincipen, men icke den abstrakta, utan den med förstånd tillämpade, ehuru i enskilda fall åtskilligt kan vara

att anmärka *). Af mera intresse för Svenska Botanister synes oss förtjena anmärkas, att *Atriplex crassifolia*, först urskild som Europeisk i Sverige, förekommer spridd, längs både oceanens och medelhafvets kuster; att vår *Rumex obtusifolius* ej finnes i Frankrike **); att *Rumex domesticus* deremot odlas och i Jura förekommer som förvildad (namnet, som af Prof. Wahlenberg högeligen klandrades, blir derigenom ganska lämpligt); att af *Euphorbia* förekomma ej mindre än 47 väl skilda arter, då egentliga Tyskland har 26, S. Sverige blott 6, medlersta 2 och endast en hinner polcirkeln. Men ännu sydligare tilltager både slägt- och artantalet i ännu större proportion, så att man nästan måste förtvifla om bestämningen af denna synnerligen svåra familj. Vidare, att blott *Ulmus montana* och *campestris* i Frankrike äro egentligen inhemska, men *Ulmus effusa*, som ett mera ostligt träd, förekommer blott "*plantè de long des chemins etc.*", att slägtet *Quercus* har 12 arter, hvilket dock är vida mindre än Italien och Spanien. Slägtet *Salix* behandlas i likhet med de hos oss antagna åsigter; öfverensstämmelsen i för båda länderna gemensamma arter är anmärkningsvärd. Af *Allium* upptagas 37 arter; bland dessa äro dock flera endast odlade, andra tvifvelaktiga t. ex. *Allium complanatum*, hvilken visserligen icke är skild från *Allium oleraceum;* deremot saknas *Gagea minima* och *spathacea*. Af *Narcissi* förekomma 20 arter, utom flera hybriditeter, ända till tredje och fjerde led; äfven så bland Orchiderna, hvilka man hittills icke trott böra räknas till *vagæ*. *Sparganium affine* förenas med *natans*, men *Ruppia brachypus* upptages som egen art. Denna, endast från Toulon angifna, är i Sverige redan antydd af Wahlenberg och nu urskild af svenska florans

---

*) *Betula verrucosa* benämnes *alba* och, ehuru den glatta formen rätteligen antages såsom hufvudart, bibehålles för den namnet *B. pubescens*. Skall namnet *alba* bibehållas för någon, är den *B. pubescens glabra*, ty 1) är den den allmännaste i våra skogar och enda i fjälltrakter förekommande; 2) är det denna, och ej *verrucosa*, som har den hvita barken, hvaraf namnet; 3) finnes i alla Linnés diagnoser intet ord, som häntyder på *B. verrucosa*, utan blott på *B. glutinosa* t. ex. foliis ovatis serratis. Men då det säkert blir en stridsfråga, så länge vetenskapen varar, om de äro skilda arter eller icke, är bäst att behålla namnet *B. alba* endast i denna collectiva mening.

**) Författarne benämna *Rumex divaricatus* Rumex Friesii, endast på grund deraf att *Linné* i Spec. Plant. till sin art citerar ett synonym af Tilli, som tillhör *R. pulcher*, men då Linné sjelf öfverflyttar detta synonym från sin art (Mant. II. p. 369) till *pulcher* bevisar ju detta raka motsatsen. För öfrigt är denna art *Muntings* och alla äldre författares *Lapathum folio obtuso*.

skarpsynte forskare, Lindeberg. Bland våra nordiska *Carices* saknas naturligtvis flera, äfven den äkta nordiska *C. caespitosa*, hvilken Linné uppgifver den endast som Svensk (ehuru den nyligen blifvit upptäckt i Baden); likväl förekomma flera ännu mera nordliga såsom *C. Heleonastes*, *C. vitilis* m. fl.; Författarne instämma äfven i Dr Hartmans åsigt, att den Svenska, vanligen för *Carex Schreberi* tagna, är *Carex ligerica*. Af *Hierochloa* finnes endast *H. borealis*, ej *H. australis*, som är en ostlig, ej sydlig art. Af de i Frankrike förekommande *Calamagrostis*-arterna tillhöra alla vår flora utom *C. tenella;* deremot saknas alla våra nordiska arter, så att slägtet har sin center i den kalla zonen. Den länge husvilla *Festuca loliacea* upptagas här, liksom förut i Fl. Scanica, troligen rättast under *Glyceria*. Författarnes och i allmänhet de nyares *Poa sudetica* är otvifvelaktigt till arten skild från vår Svenska (detta hafva vi redan förklarat i *Nov. Fl. Suec. ed. I.)*, men efter Schrader, som citerar Ehrharts *Poa quadripedalis* (exactissime nostra), Wimmer och exemplar från Hänkes växtställe i Sudeterna är just denna den äkta *P. sudetica*, som har en sällsyntare forma contracta, en vanligare laxa, remota. Vår *Melica ciliata* finnes endast i Elsas, ej i egentliga Frankrike, der den ersättes af *Melica nebrodensis*. *Bromus racemosus* skall icke förekomma i Frankrike; deremot uppgifves *Bromus hordeaceus* från Normandie och Bretagne; *Festuca arenaria* Osb. finnes ock på Oceanens kuster, men ehuru till yttre utseendet utmärkt, är den ej skiljbar från *F. rubra*. *Glyceria conferta* finnes spridd längs hela vestra kusten, och är äfven tagen på Tyska Östersjökusten. Till *Agropyrum acutum* anse Förf. *A. laxum* kunna hänföras (hvaruti vi likväl icke instämma) och anse vår Svenska *Agr. acutum* för en ny art. Att den afviker rachi villosa hafva vi redan anmärkt; skulle denna skillnad vara tillräcklig, benämna vi den *Agr. hebestachyum*. Bland *Filices* förekommer intet synnerligen anmärkningsvärdt, utom saknaden af *Woodsia ilvensis* och förekomsten af icke mindre än 5 arter af *Isoëtes*, hvaraf blott en är aquatica *(I. lacustris)*, 2 palustres och 2 terrestres. Dessa blefvo först nyligen upptäckta i Algeriet, men straxt derefter på Corsika och i S. Frankrike. *E. Fries.*

---

2. Lichenes Sueciæ Exsiccati. Editio altera, fasciculus I. Curante CHR. STENHAMMAR. 4:o. 1856.

Inom ingen afdelning af växtriket äro exsiccatsamlingar så nödvändiga, som bland Lafvarna, emedan svårigheten att med ord uttrycka arternas olikheter är större än inom någon

annan växtrikets afdelning. Detta är ett factum, som redan länge varit erkändt och isynnerhet uti våra dagar, då genom mikroskopets användande vid arternas bestämmande det blifvit nödvändigt att genom säkra, för botanisterna tillgängliga typexemplar fixera de gamla arterna och derigenom erhålla en fast grund, på hvilken de nyare undersökningarne kunde stödja sig. Derföre utgifvas äfven för närvarande exsiccater af Englands, Frankrikes, Tysklands, Schweitz' och Italiens lafvar och dessutom Rabenhorsts *Lichenes Europæi.* Behofvet af dylika från Sverige, hvars arter genom Linnés, Acharii, Swartz's, Wahlenbergs, Fries' och Stenhammars arbeten äro af högsta vigt för den äldre synonymikens utredande, har äfven gjort sig gällande, då det numera är nästan omöjligt att erhålla några exemplar af den förra upplagan af *Lich. Suec. exsicc.* För att afhjelpa denna brist har Doctor Chr. Stenhammar, hvars ifver och intresse för naturvetenskaperna årens mängd ej förmått minska, börjat utgifvandet af denna nya upplaga, fastän ordnad efter en annan, ändamålsenligare plan.

En närmare redogörelse för denna första fascikels innehåll torde ej vara af nöden, då redan i Bot. Not. N:o 5—6 för 1856 en innehållsförteckning finnes införd. Vi kunna dock ej underlåta att nämna, att derigenom, att under samma Nr gifvas hela serier af olika former af hvarje art, innehållet är ännu rikare än vid genomläsandet af innehållsförteckningen synes. Så t. ex. finnes under N:o 5 både hufvudformen och var. *papyracea* af *Nephroma resupinatum*, under N:o 20 *Umbilicariæ polyphyllæ* alla former (hufvudformen *thallo membranaceo*, var b. *thallo coriaceo* och **deusta thallo flaccido)*, under N:o 26 *Umbilicaria hirsuta* i tvenne former och dessutom **murina*, under N:o 30 trenne olika former (eller efter nyares åsigter arter) af *Endocarpon pusillum* Fr. Lich. Eur., hvarförutom af flera Nr under skilda bokstäfver lemnas exemplar från olika trakter af Skandinavien.

I Kongl. Wetenskaps-Akademiens Förhandl. 1856 N:o 6 & 7 har Dr Stenhammar lemnat en kort framställning af de grunder, efter hvilka denna fascikel blifvit beredd, äfvensom anmärkningar rörande några af de här förekommande arterna, och få vi till densamma hänvisa. Tilläggas må blott, såsom ett ytterligare stöd för den der uttalade åsigten, att N:o 16 *Biatora fulgens* och dess form **bracteata* af Massalongo och Körber naturvidrigt blifvit ej blott skilda såsom arter utan till och med placerade i olika slägten, att den förnämsta karakteren utom thallus (hvars förmåga att variera är satt utom allt tvifvel) nemligen sporernas olikhet ej torde vara tillförlitlig. Jag har nemligen icke hos formen *bracteata* kunnat finna några *sporæ mediocres* (= 0,015—18 m. m. långa

och 0,006—9 m. m. breda), *dyblastæ*, liknande dem hos *Parmelia parietina*, utan liksom hos hufvudformen voro de *parvulæ* (de jag sett voro 0,008—12 m. m. långa och 0,0030—45 m. m. breda), *monoblastæ*. Måhända afse dock Körber och Massalongo en annan växt.

Slutligen bör jag ej underlåta att nämna, att af alla hittills utkomna exsiccatverk *intet*, icke ens von Zwackhs i detta afseende rättvist prisade, kan mäta sig med detta i anseende till skönheten, fullständigheten och rikedomen af de meddelade exemplaren samt att äfven den yttre utstyrseln är sådan, att det öfverträffar alla med undantag af Tuckermans *Lichenes Americæ Septentrionalis*. — Vi kunna derföre ej annat än glädjas öfver, att ett sådant verk här i Sverige blifvit utgifvet, och hoppas äfven, att besvärligheterna vid exsiccatverks utgifvande ej måtte afskräcka den vördade veteranen bland Skandinaviens Botanister till detta arbetes fullföljande. *Th. Fr.*

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Utom de Herrar, hvilkas initialer af föregående N:r äro bekanta, hafva Herrar *V. Holm* och *E. A. Selberg* meddelat följande uppgifter:

Hieracium pratense Tausch. ÖG. Krokeks S:n vid Larum, teml. ymnig samt särdeles stor och vacker; äfven vid Marmorbruket är ett och annat exempl. funnet. *E. Lennmalm.*

Echium vulgare L. Jemtl. Refsund och Sundsjö. *E. A. S.*

Ranunculus lapponicus L. N. Ångerml. Själevads S:n, ej långt från prestgården. *O. H.;* Jemtl. Offerdal: *C. U. N. Fjellström;* Ströms S:n vid Klöfvan *E. A. S.*

— *aconitifolius* L. Jemtl. Fölinge S:n. *F. Behm.*

Elatine triandra Schkhr. N. Ångerml. Själevads S:n, Vestansjö by. *V. H.*

Saxifraga Hirculus L. Jemtl. Ragunda och Hammerdal. *E. A. S.*

Lathyrus maritimus (L.) F. Ångerml. Själevads S:n. *V. H.*

Ulmus montana Sm. Jemtl. Fölinge Lappmark vid Carlberget och Fogelberget i Frostvikens S:n. *E. A. S.*

Salix hastata L. Ångerml. Själevads S:n. *V. H.*

— *myrtilloides* L. Ångerml. Björna S:n. *V. H.*

Myrica Gale L. Jemtl. mycket allmän i Hammerdal och Ragunda, eljest sällsynt. *E. A. S.*

Epipogium aphyllum Sw. Jemtl. Näskotts S:n vid Waplan: *G. W. Forsell;* Stugu S:n vid Stranäset: *E. Holmberg* (enligt *E. A. S.)*

Malaxis monophyllos Sw. Jemtl. Rödö S:n. *E. A. S.*

Tofjeldia borealis Whlnbg. Ångerml. Nätra S:n nära Näske fäbodar *C. J. T.;* Arnäs vid Landsjö. *O. H.*

Sagittaria sagittifolia L. Jemtl. Håsjö S:n. *E. A. S.*

Juncus effusus L. var. *subuliflorus* Drej. Blek. Saltö. *J. A.*

Potamogeton prælongus Wulf. Hedemora i Wiggsjön; ny för provinsen. *J. A. W.*

Carex tenella Schkhr. Ångerml. Själevad vid Mycklinge. *O. H.*

— *scirpoidea* Mich., hvilken sommaren 1854 hemfördes från Salten i Norge, är tagen i *regio alpina* på den sidan af Soelvaagtind, som ligger mot Junkersdalen (ej på Baadfjeldet). *F. U.*

Schedonorus asper (Murr.) Norrtelje, Sessö. *A. Fl.*

— Enligt uppgift af Herr Candid. *N. C. Kindberg* förekommer den af Mag. R. Hartman i årets Bot. Notiser *№* 2 beskrifna *Utricularia ochroleuca* äfven vid Carlstad, der den varit misstagen för *U. neglecta.* Deremot är all den såsom *U. vulgaris* vid nämnda stad (och troligen i hela Venerstrakten) ansedda arten den verkliga *U. neglecta.*

— Då från flera håll förfrågningar blifvit gjorda, huruvida ej *Botaniska Reseföreningen* äfven innevarande år skulle utsända någon person för att undersöka någon mindre känd trakt af fäderneslandet, får Utgifvaren härmed anhålla, att alla de, som önska deltaga i denna förening, ville före den 15 Maj till honom insända sina bidrag, hvilka äro lika stora som under föregående år, nemligen 10 R:dr Rksmt för hvarje lott. De, som lemna större bidrag, erhålla naturligtvis en proportionsvis större utdelning af de insamlade växterna. — Den del af Sverige, till hvilken enligt flera uttryckta önskan årets resa borde företagas, är Skåne, och då dess norra, mot Småland gränsande del är föga känd, torde det vara största skäl att göra denna trakt till hufvudföremål för resan, hvarjemte, under excursioner nedåt de sydligare, mera kända orterna, dessas rarieter äfven kunde erhållas. Herr *N. J. Scheutz* har förklarat sig villig att företaga denna resa.

Annons.

På undertecknads Exsiccat-samling, *Bryaceæ Scandinaviæ*, emottages fortfarande reqvisition, och önskas helst, att blifvande requirenter torde före medlet af Maj månad derom underrätta, alldenstund de öfverblifvande Exemplaren af upplagan på sommaren försändas utomlands, hvarefter knappt några ytterligare exemplar kunna beredas. Om de 2 första Fasc:s innehåll och pris är redogjordt i Bot. Notis. 1856 *№* 5 & 6.

Gefle i Mars 1857.

Rob. Hartman.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 5. TH. M. FRIES. Maj

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: E. Fries: Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande. II. — N. J. Andersson: Om de i Sverige förekommande arter af slägtet *Eriophorum* med ett ax. — W. Nylander: De fungillis binis lichenicolis observatio. NYA SKAND. VÄXTER: *Lepigonum neglectum* Kindb. — PERS.-NOTIS.: Decaisne. — Anslag. — STRÖDDA UNDERR.: Anhållan. — Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Isotypus Onoseroides* H. B. — Ovanligt blomningssätt. — Annons. — Tillkännagifvande.

Original-Afhandlingar.

1. Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande,

af E. Fries.

II.

Linnés *Philosophia Botanica* innehåller icke Filosofi i ordets vanliga mening, utan jemte en öfversigt af vetenskapens litteratur och Botanikens terminologi, hufvudsakligen principerna för namngifning och vetenskapens formella framställning eller hvad man nu kallar vetenskapens Taxonomi. Visserligen framställas äfven flera Fysiologiska och Filosofiska aforismer, synnerligen under rubrikerna *Sexus* och *Characteres*, men dogmatiskt, utan filosofisk deduktion; men en sträng logisk consequens och ett systematiskt geni, som ordnar allt, hvad det berör, genomgår det hela. Det, hvaruti den ännu är oöfverträffad, är den concisa framställningen, en art stenstil, som, ehuru enkel och lättfattlig, genom en ny tanke i hvarje punkt alltjemt tager läsarens uppmärksamhet i anspråk. Till hvilken ytterlig motsats har ej framställningssättet i våra dagar kommit; den moderna diffusiteten verkar på läsaren förslappande, då man ofta efter flera sidors läsning måste fråga sig sjelf: »hvad innehöllo nu dessa?»; man får läsa af-

handlingar å 10—20 ark, hvilkas hela innehåll Linné lika klart skulle framställt på en sida. Linnés Philosophia Botanica var länge och ännu i min ungdom nästan enda Läroboken i Botaniken — och fast man nu icke kan stanna vid den, förtjenar den alltid grundligen studeras. För min del anser jag icke för någon vinst, att man öfvergifvit de Linneanska stränga grundsatserna för namngifning, för diagnostik och framför allt för system, så att vår nyaste författare i denna väg, Endlicher, framställer som grundsats just motsatsen af hvad jag i min ungdom lärde, nemligen »*in systemate omnia sunt arbitraria.*»

Karakteristiskt är, att Linné, efter Botanikens definition, börjar sin lärobok med Botanikens litteratur och historiska utveckling, som man i alla nyare ställer sist. Hvad Linneanska definitionen på Botaniken: *Scientia naturalis, quae vegetabilium cognitionem tradit*, beträffar, så synes denna mig, efter tagen kännedom om de nyare controversierna (jfr. Schleiden), den enklaste och mest omfattande; äfvensom hans antagande af Mosaiska förklaringen: »*I begynnelsen skapade Gud*» af den organiska skapelsens upphof, ehuru supranaturalistisk, lättfattligare än de nyare funderingarne öfver de kemiska elementernas bildningsdrift o. s. v. — Bland föreskrifter Linné lemnar Tiro Botanices är äfven den: »*Historiam litterariam Botanices sibi familiarem reddat; synonyma Auctorum, regrediendo semper ad Inventores evolvere adsuescat.*» Dertill ger sig väl minsta delen numera tid, utan nöjer sig med att känna, hvem som gjort sista namnförändringen, ofta utan att hafva sett eller undersökt växten. Jag tror mig icke göra samtiden någon orättvisa, om jag antager, att kännedomen af den äldre litteraturen icke är flertalets starka sida; man kan också vara en stor artkännare utan grundligare erudition, men på Linnés tid räknades dessa endast till Botanophili. Man klagar vanligen öfver äldres dunkelhet (en följd deraf att man genom förenklade läroböcker och undervisningsmethoder ej tar lärjungarnes egen ansträngning i anspråk *)); man anser dem

*) Vi måste reservera oss emot den tydning, som ville vi ogilla dessa obestridliga förbättringar (ehuru man vid Universiteterna ofta klagar, att ynglingar, som nu ankomma med vida större kunskapsförråd än förr, likväl ega mindre arbetsförmåga), utan blott antyda plig-

öfverflödiga, då man har nyare bättre både figurer och beskrifningar; men det finnes i alla fall en *aerugo nobilis*, som ej uppväges af nyare politur. Den nyare, lättlästare Journal-litteraturen skall ersätta allt; den har visserligen den obestridliga förtjensten att hastigare och allmännare sprida nyare upptäckter, men den fortgående täflan att framkomma med nytt, gör det nödvändigt, att förut känna det gamla, emedan frågor, som för 50, 100 år sedan voro afgjorda, upptagas ånyo. Många anse den till och med menlig för den vetenskapliga grundligheten; säkert är, att den skadar afsättningen på större vetenskapliga verk, som nu är mindre än förr, oaktadt det mångfaldigt ökade antalet af vetenskapens idkare.

Särskildt framställer Linné Systemernas historia, hvilka vid tiden för hans uppträdande ansågos för summan af alla vetenskapens resultater, det centrala, som sammanhöll de skilda delarna, hvarföre ock Linné yttrar: *Systamaticis nitor et certitudo scientiae Botanicae debetur.* I den mån vetenskapen blifvit, om jag så må säga, centrifug, åsyftande hufvudsakligen uppförandet af ett Babelstorn af enskildheter, har intresset för systematiken upphört och nöjer man sig med den fullständigaste subjektiva uppräkning, man har att tillgå, som undanskymmer den inre förbistringen. Men en ensidighet hos Linneanska tiden var onekligen, att systemet endast fick afse fruktifikations-organerna (*Botanici orthodoxi* L.), så att en hvar, som ville afse växternas struktur, cotyledoner o. s. v. stämplades som kättare (*Botanici heterodoxi*). En ännu större ytterlighet var, att ett system endast borde grundas på ett enda organ, så att vi betrakta såsom ett stort framsteg, att man nu medgifver att man bör uppfatta dem alla, men subordinera dem efter en allmän princip, hvarigenom den enhet, som de äldre systemerna sökte, vinnes på ett vida mer genomgripande och natursannt sätt. Hvad som likväl mest vittnar om Linnés säkra blick är, att, ehuru han sjelf insåg sitt sexualsystem endast vara provisoriskt och icke svara emot ve-

---

ten af större ansträngningar i ynglingaåren, då man i barndomen derifrån blifvit befriad. I detta afseende ville jag dock fritaga den, som af kärlek omfattat Botaniken, emedan den alltid kräfver sjelfverksamhet.

tenskapens mål, han sjelf icke framställde något naturligt, hvilket med då varande materialier ej var möjligt, utan endast derför lemnade dyrbara fragmenter, hvilkas värde man sällan fullt rättvist uppskattar. De vittna, som Klotzsch yttrar om Linnés *Bicornes*, om en förvånande divinationsförmåga, som icke låter missleda sig af karakterernas afvikelser, emedan Linné insåg, att ett verkligt system öfver växtriket, i motsats mot djurriket, i hvilket alla organer hafva egna funktioner, aldrig annorlunda än ideelt kan framställas, emedan det i konkreta fall måste lida flera afvikelser. Det Linneanska: *in natura non datur saltus*, passar vida mindre på djurriket med sina skarpt begränsade klasser och familjer, än på växtriket, der man knappast finner några bestämda gränser *).

Linnés närmaste efterföljare förbisågo alldeles denna bana, som Linné framställt såsom den vigtigaste för efterkommandes forskningar (»*Primum et ultimum hoc in Botanicis desideratum est*»), så att då den ånyo beträddes af Jussieu, betraktades det länge såsom en opposition emot den Linneanska Botaniken. Nu mera erkänner man allmänt denna bana som den enda riktiga, sökande dess utbildning genom skiljande af allt flera och flera familjer, men med förbiseende af alla det hela sammanbindande och ordnande idéer eller det »*filum ariadneum* L.», hvarförutan han benämner hvarje system *campana sine pistillo*. Följden deraf är ock den, att nu mera systemet vanligen betraktas som den likgiltigaste sak i vetenskapen och att man kan gerna tillerkänna de flesta all slags annan förtjenst, utom den att vara system i egentlig mening. Det var f. d. Naturfilosofiens förtjenst att fästa uppmärksamheten på bristerna i detta fall, men dess egna misslyckade försök till dessas afhjelpande stadgade ännu mer förtroendet till det blott subjektiva hop-

*) Herr Doctor W. Nylander har i en uppsats i K. Vetenskaps-Akademiens förhandlingar 1855 sökt visa, att inga gränser finnas emellan de Homonemeiska växternas större grupper. Detta har likväl länge varit allmänt erkändt, så att Herr N. endast bevisat, hvad ingen betviflat. Ju mer våra kunskaper vidgas, desto mer försvinna alla skarpa gränser, t. ex. emellan *Solanaceae* och *Personatae*, *Papaveraceae* och *Fumariaceae* o. s. v. Men just derigenom blir det en nödvändighet att uppfatta hvarderas typer och blir det klart, att ett naturligt system endast kan ideelt framställas.

länkandet af snarlika föremål, med det ofullkomligaste till utgångspunkt i motsats mot Linné.

Det mest genomgripande i Linnés reformation var onekligen den af honom fastställda terminologien, principerna för namngifning och den speciella Botanikens konstruktion. Linnés odödliga förtjenster i dessa afseenden erkännas af alla, ehuru man allt mer och mer söker frigöra sig för principerna för nomenklaturen*); men att det är en orättvisa, att i Linné endast se »*le grand reformateur de la nomenclature*», skola vi i ett följande stycke söka visa. Linneanska terminologien är till sina väsendtliga delar bibehållen oförändrad (vissa ändringar t. ex. af benämningen *corolla monopetala* hafva af morfologiska grunder varit nödvändiga), men den har blifvit ansenligen utvidgad, hvilket var oundgängligt, synnerligast bland Kryptogamerna, vid ett närmare studium. Olyckligtvis hafva likväl deras olika familjer vanligen blifvit isoleradt bearbetade, hvarigenom de afsöndrats från det hela såsom sjelfständiga discipliner, och samma sak har i olika familjer erhållit olika benämningar. För vetenskapens konstruktion hafva icke heller några mera genomgripande principer blifvit framställda. Man antager vanligen att slägt- och artbegreppen nu tagas i inskränktare mening än af Linné; och detta gäller visserligen om slägtbegreppet, men knappast om artbegreppet hvad flertalet beträffar; ty det nogare urskiljandet af arter, som Linné förenade, grundar sig på undersökningar, hvilka om de af Linné varit kända, skulle ledt honom till samma resultat. I flera fall är samtiden i detta afseende strängare än Linné, hvarföre ock flera Linneanska arter blifvit reducerade. Artbegreppet, såsom det enklaste, af naturen fastställda, har i alla tider varit detsamma, men vid tillämpningen har man alltid för-

*) Hade 1815, då *Lepigonum* bildades, någon föreslagit något så rakt stridande mot Linneanska grundsatserna (Phil. Bot. §. 224) som *Spergularia*, skulle det mött allmänt ogillande, liksom ännu af alla, som nitälska för nomenklaturens renhet. Sådana (»*Botanicis indigna*» L.) namn blifva utom dess alltid oriktiga genom nya arters tillkomst och äro derföre endast lämpliga som benämningar på underslägten, hvarföre vi hänföra till *Lepigonum Spergularia* som underslägte, för de arter, som likna *Spergula*; de som likna *Alsine* till *Alsinella*, *Mollugo* till *Molluginaria* och *Paronychia* till *Paronychiella*.

delat sig i trenne riktningar, nemligen en center såsom *C. Bauhinus*, en höger *I. Bauhinus*, en venster såsom *Tabernaemontanus* i sjuttonde seklet, och motsvarigheter kunna under alla följande uppvisas. Linné öfvergick från yttersta högern (i Hort. Cliff.) till centern. Deremot har diagnostiken blifvit, isynnerhet i generella verk, ojemförligt lösare och mindre bestämd, hvilket visserligen till en del härledes af materialets hopade mängd, men ock af uraktlåtenheten, att i tanken så länge bearbeta det gifna, till dess man uppfattar *character essentialis*, i hvilket afseende Linné af ingen blifvit öfverträffad, om man ock måste medgifva, att han stundom begagnat Alexanders-svärdet. Också är icke något helgjutet möjligt, så länge man anser sig behöfva redogöra för allt, äfven de obetydligaste compilationer, och icke med Linné, Koch m. fl. rent af förbigår det osäkra och mindre kända. Hvad skall det väl i en framtid blifva af vetenskapen genom det hvarje år växande materialets massa, som ingen förmår öfverskåda? (Forts.)

---

2. Om de i Sverige förekommande arter af slägtet Eriophorum med ett ax. Af N. J. Andersson.

(Forts. o. slut.)

4. *E. capitatum* Host. (Gram. t. 38): culmis solitariis, stolones plures, longe et arcuatim repentes emittentibus; spica virginea subglobosa, squamis acuminatis, latitudine basis quadruplo longioribus, margine anguste hyalinis, apice herbaceo-brunnescentibus; antheris oblongis, filamentis triplo brevioribus; spica lanigera hemisphærica, basi æquali, lana sericeo-argentea.

E. capitatum Wbg. fl. lapp. n. 28, Su. n. 58. Hn. Fr. — *E. Scheuchzeri* Hoppe. Taschenb. p. 104. Koch. Synops. 2. p. 860. Nyl. l. c. p. 7. Fl. D. 1502. Sv. B. 426. f. 1. Reich. 685. Ands. Cyp. t. 2. f. 31. H. N. III. 68.

Förekommer på stränder, i gräsrika kärr och andra fuktiga ställen i det nordliga Sverige ända ned i Dalarne.

Rotstock krypande, här och der utsändande tunna, mjuka rottågor. *Rotskotten* båglikt uppböjda, äfvenledes rotslående, de yttersta från stråets temligen aflägsnade uppbärande ett

sterilt bladknippe. *Stråen* ensamma, fingerhöga, slutligen ända till 8 tum höga, styfva, tjockare än hos föregående, raka, öfverallt trinda, nedtill omgifna af få bladbärande och vid eller nedanför midten af en bladlös slida. De nedersta *bladslidorna* med fria, hela kanter; de öfversta mot spetsen småningom vidare, mörkt hinnkantade. *Bladen* oftast kortare än stråt, mjuka, gräsgröna, rännformigt halftrinda, mot spetsen plattade, glatta. *Ax* halfklotformigt-äggrundt, 2 lin. långt. *Fjäll* smalspetsade, 4—5 gånger längre än basens bredd, nedtill opaca, smalt hinnkantade, upptill grönbruna; de yttre många gånger större, skärmlika, det nedersta slidomfattande, 3-mångnervigt utan hinnkanter. *Ståndarknappar* aflånga, trubbiga, med afrundade ändar, tre gånger kortare än strängarne. *Ullen* bildande ett från horizontelt tvär eller något hjertlik bas halft-cirkelrundt hufvud.

5. *E. rufescens:* culmis solitariis, stolones breves emittentibus: spica virginea oblongo-ovata, squamis triangulari-lanceolatis, latitudine basis quadruplo longioribus, acutiusculis, margine angustissime hyalinis; spica lanigera rotundato-obovata, lana fulvescente-rufa.

Förekommer i vattenfyllda kärr i Lappland.

Denna art förblandas lättast med *E. russeolum*, men utgör en särdeles uppenbar mellanlänk mellan densamma och *E. capitatum*. Det är dessa båda jag i Cyper. Scand. p. 14 omnämnt mig hafva funnit växande tillsammans i ett vattenfylldt kärr vid Kierkewaara, och det är mycket troligt, att den rika vattenmängden, som vanligt i Lappland mycket försatt med jernockra, gifvit upphof till dessa förändringar. Med *E. russeolum* har den gemensamt det mera slankiga och högre, spensligare stråt, det mera utdragna axet, de triangulärt aflånga fjällen samt den mycket rödglänsande ullen; men skiljes från densamma genom ett mera robust strå, vid hvars bas korta eller alldeles inga rotskott utgå, genom axfjällen, som äro spetsigare och nästan helt och hållet opaca, samt genom ullen, hvilken är mer än dubbelt yfvigare, snarare halfrund än lik en vid basen sammandragen plym samt mera silkesglänsande. Med *E. medium* öfverensstämmer den till strå, bladskott och ull (som dock är rödare och vid basen mera sammandragen), men skiljes genom den öfre nakna stråleden, som är längre ut-

dragen, det omvändt bredt äggrunda axet, de utdraget triangulära axfjällen och den helt röda, glänsande ullen. Möjligen sammanfattas denna art uti den *E. Chamissonis*, som närmare hörer till *E. capitatum*, och visar således ännu tydligare, att detta namn ej längre bör bibehållas.

6. *E. russeolum* Fr. (Nov. Mant. III. p. 67): culmis solitariis, stolones plus minus repentes emittentibus; spica virginea oblongo-elliptica; squamis triangulari-ovatis, latitudine basis triplo longioribus, pellucide scariosis, medio opacis; antheris linearibus filamentis 6-plo brevioribus; spica lanigera angusta, obovata, rubella.

E. vaginatum β medium Læst. loc. parall. l. c. (p. p.) *E. Chamissonis* Fr. Mant. II. p. 1. — *E. russeolum* Fr. Hn. Nyl. l. c. p. 9. Anderss. Cyp. Tab. II. f. 32. Nyl. l. c. t. 1.
Herb. Norm. III. 67.

Förekommer i kärr uti Torneå Lappmark (Læstadius, Björnström et Fristedt). — Goda exemplar af denna art har jag dessutom sett från New-Foundland.

Rotknippen från rotstocken, af mjuka, ljusa fibrer; *rotskott* bågformiga, nästan alltid sterila. *Strå* ensamt, spensligt, först fingerhögt, sedan fotlångt och derutöfver, med sista stråleden 3 gånger längre än den föregående, nedtill omgifvet af få bladbärande, upptill af 2 bladlösa slidor, kantigt trinda och fårade. De nedersta *slidorna* ljusa, hinnaktiga utan nätfibrer i kanterna, de öfre småningom vidgade och i spetsen nätådriga, ytterst gråhinniga. *Bladen* långa, mjuka, glatta, sylformigt trinda, upptill plattade. *Ax* äggrundt-aflångt eller nästan elliptiskt (nära nog som hos *E. vaginatum*), 4—5 lin. långt. *Fjäll* äggrunda med något böjda sidor, 3 gånger längre än basens bredd, genomskinliga och hvitaktiga, vid medelnerven blygrått-opaca, de yttre trubbiga, de inre i jemn proportion afsmalnande och tillspetsade. *Ståndarknapparne* jemnbreda med aftrubbade ändar, 6 gånger kortare än strängarne. *Ullen* roströd, föga glänsande, plymlikt uppstående, vid basen mycket sammandragen.

Ehuru denna art genom sin rotskottbildning och deraf följande mera fristående strån tyckes höra närmast intill *E. capitatum*, är den i sjelfva verket, såväl genom det slankiga strået (med anledning hvaraf Fries yttrar: »quod E.

gracile inter polystachia, hoc inter vaginata»), som genom det utdraget-elliptiska axet med de bredt hinnkantade fjällen mest beslägtad med *E. vaginatum*, mellan hvilka båda *E. rufescens* och *E. medium* ytterligare bilda sammanfattande leder.

Granskar man nu dessa arter, så kan det icke nekas, att de på det allra närmaste med hvarandra sammanhänga och bilda en enda rätt naturlig form-series. Betrakta vi först det, som mest faller i ögonen hos dessa *Eriophora*, nemligen axullens färg och form, så se vi för densamma tvenne typer: den hvita och röda *), den hemisphæriska, vid basen jemna, och den qvast- eller plym-lika, vid basen mer eller mindre sammandragna. Af ena serien (med nedtill afsmalnad ull) äro: *E. vaginatum* (hvit), *E. Callitrix* (rödaktig) och *E. russeolum* (röd); af den andra: *E. capitatum* (hvit), *E. medium* (rödaktig) och *E. rufescens* (röd). I afseende på stråret är *E. vaginatum* den mest tufviga och *E. capitatum* den med de största rotskotten. Mellanlänkarne utgöras af *E. Callitrix* (tufvig, med 1—2 upprätta, ytterst korta sidoskott), *E. rufescens* och *E. medium* (der de stundom äro mera tydliga) och slutligen *E. russeolum* (hos hvilken de väl äro nog långa, men nästan alltid sterila). Det blommande axets form och fjällens consistens är ock af tvenne slag: elliptiska ax med triangulära, hinnkantade fjäll hos *E. vaginatum* och *E. russeolum* — halfklotformiga ax med spetsade fjäll hos *E. vaginatum* och *E. medium*. Medelform äro å ena sidan *E. Callitrix*, å den andra *E. rufescens*. Likaledes med ståndarknapparnes form och längd.

Fråga uppstår då: bör man anse dessa nu omordade 6 species vara väl distincta arter, eller äro de framalstrade af olika lokaler och blott former, mer eller mindre tillfälliga, af en och samma hufvudstam? Väl kan man enskildt hysa den förmodan, att i ett land med så skiftande naturbeskaffenhet som Lappland jordgrunden och klimatsförhållanden skola utöfva ett ej oväsendtligt inflytande på växternas, särdeles de lägres och allmännares (d. v. s. de för de mesta olikheterna mest utsattes), yttre habitus och delars former;

*) Äfven bland Phyllanthela synes samma serier förekomma; till den med röda ullen hörer t. ex. *E. virginicum* L.

man kan tro, att *E. vaginatum*, förflyttad från de djupa, gungande sphagnum-kärren och de mossiga myrarna till härdare mark med mylla eller lergrund (såsom *E. Callitrix*) skall förändras i afseende på rotskottbildningen, få ett styfvare strå, kanske mera tätt ax, dunklare fjäll, kortare ständarknappar och sparsammare ull; man har föreställt sig möjligheten deraf, att *E. vaginatum*, som tyckes bäst utveckla sig i sandig jordmån vid de af rent och kallt vatten så friska fjällbäckarne, eller på gräsiga platser vid de källrika kärrens kanter, skall, då den infinner sig i vidsträckta mossklädda träsk eller i öppna af stagnerande, jernhaltigt vatten fyllda pölar förminskas till sin rotskottbildning och erhålla mera rödglänsande ull (såsom *E. medium* och *rufescens*). Men dels återstå härvid ännu exacta observationer att göra, innan en dylik yttre inverkan kan antagas skapa förändringarne; dels äro våra systematiska framställningar ju blott försök till urskiljande af de former, hvari en typ uppenbarar sig, såsom angifvare af jordens eller klimatets egendomligheter, tills det en gång lyckas morphologiska och biologiska forskningar att uppdaga och förklara det inre sambandet mellan de yttre olikheterna och deras verkan.

Man kan således enligt vår åsigt antingen antaga alla 6 här uppställda arterna såsom leder af ett helt — alla med lika värde — eller ock antaga tvenne analoga serier:

I. Med öfvervägande tufbildning, utdraget ax med triangulära fjäll, vid basen smalare ulltofs.	II. Med öfvervägande rotskottbildning, klotrundt ax med spetsiga fjäll, vid basen bredare ulltofs.
E. vaginatum — hvit	*E. capitatum* — hvit
— *E. Callitrix* — rodnande	— *E. medium* — rodnande
— *E. russeolum* — röd.	— *E. rufescens* — röd.

Eller ock kunna trenne hufvudformer uppställas hvardera med sin underart:

1. *E. vaginatum:* tufvig.
   * *E. Callitrix:* ull röd.
2. *E. rufescens* (medelbildning).
   * *E. russeolum:* ull röd.
3. *E. capitatum:* rotskott.
   * *E. medium:* ull röd.

I alla händelser framgår häraf som ett allmänt resultat, att arterna af *Eriophorum* med ett ensamt ax utgöra en väl sluten formserie, hvars närmare utredande ännu erfordrar allvarlig och nitisk uppmärksamhet och hvartill jag endast velat här lemna några föranledande bidrag. Ty om ock en allt för långt gången splittring af naturliga slägten i föga skiljda arter blifvit lagd den nyare botaniken till last, så måste man dock erkänna, att först genom den noggrannaste detaljkännedom kan en sann totalbild uppfattas. Vi ha för många bevis på den fördel vetenskapen dragit af de minutiösa forskarnes mödor, för att icke vara anhängare till tron på det lilla arbetets stora resultater.

---

3. De fungillis binis lichenicolis observatio, quam fecit William Nylander M. D:r.

I. *Sphæria epicymatia* Wallr. est species minuta sæpe ad Parisios apotheciis innata pallidiorum formarum *Lecanoræ subfuscæ*. Nescio, num eadem in terris scandinavicis adsit et vere num eandem sistat *Sphæria lichenicola* Smrf. norvegica, in apotheciis *Lecanoræ aurantiacæ* ab eo indicata; hoc judicent autoptæ. Parasitulam modo *Lecanoræ subfuscæ* cognitam habeo, et eandem examinans organa tria generatoria inveni, quorum unum quoad constitutionem singularem in classe fungorum vix in specie ulla antea innotuit, nec formam fructus quodammodo accedentem vidi nisi in *Apiosporio* Knz., Cord. Sunt hæc organa tria in *Sphæria epicymatia:* 1) apothecia, perithecio nigro, hymenio albo, sporis (endothecis) 4—8:nis incoloratis, fusiformibus, uniseptatis; 2) pycnides, conceptaculis (peritheciis) et contento (hymenio) nigris, stylosporis (acrosporis Casp., arthrosporis) nigricantibus articulatis, 4—5 in basida quavis filamentose insertis, connatis, et dein sensim secernendis, tunc oblongo-cylindricis; 3) spermogonia, conceptaculis adhuc minoribus contentoque incoloratis, albidis, spermatiis breviter bacillari-cylindricis tenellis, sterigmatibus infixis simplicibus. — Pycnides tales sporis toruloideis (proxime ut in *Torula monilioide* Bnrd. *Allg. Myk.* t. 2, f. 58) nondum in fungis fructibus pyrenodeis, quantum equidem scio, ab auctoribus me-

moratæ exstant. Notetur simul, hoc exemplum, ob stationem etiam parasitulæ, de qua agitur, peculiarem, limitatam, egregie theoriam de multiplici (duplici, triplici saltem) forma fructus in eadem specie fungorum plurimorum confirmare.

II. *Sphæria homostegia* Nyl. in hb. variis. Est species insignis, quam sæpe observavi in pagina supera frondis *Parmeliæ saxatilis*, etiam prope Upsaliam et Holmiam, similiter ac in Fennia. In Gallia non est rara. Maculas format atras rotundatas sparsas, demum convexas rugosasque, latitudinis parum ultra 1 millim. vel sæpius minores. In quovis conceptaculo ejusmodi (vel perithecio collectivo) plurima inveniuntur immersa hymenia minuta alba sphæroidea, sporis (endothecis) 8:nis fuscis oblongis, 3-septatis, paraphysibus gracilibus non confertis; simul spermogonia adsunt hymeniis paullo minora, spermatiis oblongo-cylindricis, sterigmatibus simplicibus. Pycnides vero nondum vidi in hac specie.

Nya Skandinaviska Växter.

Då i №. 2 af denna tidskrift framställdes den förmodan, att *Lepigonum neglectum* torde förekomma på våra hafsstränder, kunde man väl ej hoppas att nästan straxt derefter härpå erhålla bekräftelse. Från Herr Candidaten N. C. Kindberg hafva vi dock nu fått emottaga följande meddelande:

Lepigonum neglectum Kindb. Synops. pag. 6.

Stipler vanligen *hela*, temligen *korta*, bredt äggrunda, föga glänsande. *Blomställning* försedd med bladlika bracteer. *Foderblad* i kanten hinnaktiga. *Fröhus betydligt utskjutande*, halfannan gång längre än fodret. *Frön knöliga*, nästan rundade eller *bredt omvändt-äggrunda, stundom omgifna af en smal vinge.*

Denna art, som synes vara ettårig, är närmast förvandt med *Lepigonum rubrum*, men skiljer sig isynnerhet genom fröen, hvilka hos den nyssnämnde aldrig äro vingade, samt genom hvita, i spetsen ljusröda kronblad.

Meddelad af Herr Kammarskrifvaren *J. Ankarcrona*,

som i Juni 1855 funnit denna art uti *Blekinge* på stranden af Fläskholmen, hvarest den växte tillsammans med *Sagina maritima.*

Personal-Notiser.

Till utländsk ledamot af Kongl. Wetenskaps-Societeten i Upsala efter framledne Prof. *Liebmann* är utvald Prof. *J. Decaisne*, Directör för Jardin des Plantes i Paris. Bland de öfriga utländska ledamöterne i detta sällskap äro Botanisterna *Rob. Brown*, *W. J. Hooker* och *Asa Gray*, samt bland corresponderande Ledamöter *v. Schlectendahl*, *J. M. Berkeley*, *Ruprecht* och *Harvey.*

Kongl. Maj:t har tilldelat Prof. *E. Fries* ett statsanslag å 500 R:dr B:co till fortsättande af hans "*Monographia Hymenomycetum Sueciæ*", af hvilken vol. I., innefattande slägtena *Agaricus*, *Coprinus* och *Bolbitius*, i dessa dagar är utkommen. Likaledes har Prof. *N. J. Andersson* erhållit ett anslag å 600 R:dr B:co till företagande af en utländsk resa. — Kongl. Wetenskaps-Akademien har lemnat Phil. Cand. *R. F. Fristedt* ett understöd å 100 R:dr B:co till fortsättande af hans undersökningar af södra Ångermanlands vegetation.

Strödda Underrättelser.

Anhållan.

Hos alla våra yngre Botanister får jag anhålla, att de behagade under innevarande sommar insamla frön af en del sällsyntare växter, helst i så stora partier, att deraf äfven kan meddelas utländska trädgårdar. Dessa äro nemligen de begärligaste i utbyte från vår trädgård, och blir således denna insamling härvarande Studerandes vinst. Ehuru vi kunna begagna nästan alla, utom de vanligaste, anföras här nedan de, som företrädesvis önskas:

Senecio aquaticus.	*Ajuga pyramidalis.*
Valeriana sambucifolia.	*Erythreae.*
Galium trifidum.	*Odontites littoralis.*
Cuscutæ rariores!	*Orobanche major.*
Pulmonaria angustifolia.	— *Cirsii.*
Thymus Chamaedrys.	*Primulæ rariores.*
Dracocephalum Rhuyschiana	**Statice Bahusiensis!!*)*
Lamium intermedium.	*Cornus suecica.*

*) Obs. Med * och ! äro de utmärkta, som äro mest dyrbara.

Heracleum sibiricum.
**Nuphar pumilum!!*
Ranunculus lapponicus etc.
Batrachium marinum.
— *peltatum.*
— **Confervoides!*
Cardamine parviflora.
Barbarea stricta.
Nasturtium anceps!
Camelinæ.
Viola umbrosa.
— *suecica.*
Dianthus arenarius.
Cerastium glutinosum.
— **tetrandum!!*
Lepigonum salinum.
Saxifraga rivularis etc.
Sedum anglicum.
Epilobia alpina.
**Rosa inodora!!*
Rubi fruticosi, speciatim
**R. horridus!*
**R. arcticus!!*
Potentilla opaca.
Lathyrus heterophyllus.
Vicia villosa.
Lotus uliginosus.
Rumex conspersus.
— *domesticus.*
— *maximus* etc.
Atriplex crassifolia.
Kochia hirsuta.
Schoberia maritima.
Gagea spathacea.
Tofjeldia borealis.
Juncus balticus.
Eriophorum russeolum etc.!!
**Carex laevirostris!!*
— **evoluta!!*
— *globularis.*
— *sparsiflora.*
— *salina* et affin.
— *prolixa.*
— *loliacea.*
— *tenella.*
— **glareosa!!*
— **microstachya!!*
Triticum acutum.
— *laxum.*
Bromus pratensis.
— *racemosus!!*
Glyceria maritima.
Calamagrostis Hartmanni!
Aira bottnica!!
Fluminia arundinacea!
Botrychia (except. *B. Lun.*)*!!*

Sällsynta Ölands, Gotlands och Lapplands växter äro häribland icke upptagne; de önskas samtliga. Af de senare likväl företrädesvis *Artemisia norvegica*, **Arnica alpina!*, **Campanula uniflora!*, **Diapensia lapponica!*, **Gentiana serrata och involucrata*, *Drabæ!*, *Cardamine bellidifolia*, *Sagina nivalis*, **Andromeda tetragona* och *hypnoides!*, **Rhododendron lapponicum!!* *Phyllodoce coerulea!*, *Junci*, *Luzulæ*, *Aira alpina*, *Trisetum agrostideum*, *Vahlodea atropurpurea*, *Agrostis rubra.* *E. Fries.*

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Den hittills kända nordligaste gränsen för åtskilliga, till största delen föröfrigt inom Skandinavien föga sällsynta växter, blir nu genom efterföljande meddelanden af Herrar *O.* och *V. Holm* samt *E. A. Selberg* i större eller mindre mån uppflyttad.

Matricaria Chamomilla L. N. Å. *) Själevads S:n. *V. H.*
Anthemis tinctoria L. N. Å. Nätra och Själevads S:r, *V. H.;* J. i socknarna närmast Storsjön allm., Tullingsås i Ströms S:n spars. *E. A. S.*
Galium verum L. N. Å. Själevads-Nordmalings S:r. *O. H.;* J. Frösön och Brunflo. *E. A. S.*
Asperula odorata L. Fölinge Lappmark vid Fogelberget och Carlberget i Frostvikens S:n. *E. A. S.*
Glechoma hederaceum L. N. Å. Själevads S:n. *O. H.;* J. Östersund och Frösön. *E. A. S.*
Thymus Serpyllum L. N. Å. Nätra och Själevads S:r. *V. H.*
Verbasum Thapsus L. N. Å. Nätra S:n. *O. H.;* J. Frösön och Näs. *E. A. S.*
Scrophularia nodosa L. N. Å. Själevads S:n. *V. H.*
Veronica agrestis L. och *V. verna* L. N. Å. Själevads S:n. *O.* och *V. H.*
Primula officinalis Jacq. N. Å. Nätra S.n. *V. H.;* J. Sunne, Brunflo, Östersund och Kyrkås. *E. A. S.*
Ranunculus Lingua L. J. Håsjö S:n. *Amrén.* (enl. *E. A. S.*)
Anemone Hepatica L. N. Å. Själevads S:n. *V. H.;* J. Skalsberget i Ströms S:n. *E. A. S.*
Bunias orientalis L. J. Ås S:n vid Sörbyn på nyodlingar. *E. A. S.*
Draba verna L. N. Å. Själevad. *O. H.*
Polygala vulgaris L. J. här och der. *E. A. S.*
Geranium bohemicum L. N. Å. Själevads S:n. *V. H.*
Erodium cicutarium L'Her. J. Röds S:n i Krokom, Ströms prestg. *E. A. S.*
Orobus tuberosus L. N. Å. Själevad. *O. H.*
Trifolium agrarium L. N. Å. Sidensjö S:n. *A. Aurén.*
— *hybridum* L. J. vid Östersund. *E. A. S.*
Ononis hircina Jacq. J. vid Östberget på Frösön; inkommen med sydländsk säd år 1812 och sedan dess fortvarande. *E. A. S.*
Corylus Avellana L. N. Å. Själevads S:n, Billaberget *O. H.*
Epipactis media Fr. J. Östersund, Odensala i Brunflo. *E. A. S.*
Listera ovata (L.) N. Å. Nätra S:n, ett stycke från Näske fäbodar jemte *Tofjeldia borealis* Whlnbg. *C. J. Törnqvist.*
Malaxis paludosa (L.) N. Å. Själevad. *V. H.*
Allium oleraceum L. N. Å. Nätra S:n. *V. H.;* J. Brunflo S:n mellan Håkansta och Grytan. *E. A. S.*
Butomus umbellatus L. Medelp. Njurunda S:n; J. Håsjö S:n. *E. A. S.*
Potamogeton pusillus L. N. Å. Själevad jemte *P. pectinatus* och *marinus. V. H.*

*) Med N. Å. betecknas Norra Ångermanland, med J. Jemtland.

Carex Oederi Retz. N. Å. Nätra S:n, Självad vid Våge. *V. H.*
— *pilulifera* L. N. Å. Arnäs och Självads S:r. *V. H.*
— *elongata* L. N. Å. Självad och Gideå S:r. *V. H.*
— *vulpina* L. N. Å. Mo S:n nedanför prästg. *O. H.*
Cynosurus cristatus L. } N. Å. Självads S:n. *V. H.*
Holcus lanatus L. }

— I Upsala Botaniska trädgård har sedan äldre tider odlats en buskartad Synanther utan namn och härledning, hvilken blommade i Februari sistledet år med en rik blomruska af sköna rosenröda blommor. Den är, enligt *Humb. et Bonpl. Plant. æquinoct. Isotypus Onoseroides* H. B., en växt, okänd för Decandolle och troligen för flertalet af botanister under sitt äldsta namn. Samma växt har sedermera blifvit uppdragen af frön, köpta af Moritz från Venezuela under namn af *Cataleuca rubicunda.* — Decandolles beskrifning är felaktig; blomkronorna äro icke 3- utan 5-klufna.

— I Bot. Notiser 1851 № 12 finnes omnämndt ett egendomligt blomningssätt hos en hästkastanje, att nemligen hvarje år endast halfva kronan frambringar blommor, den andra åter endast blad samt att följande år förhållandet blir alldeles omvändt, i det att den delen af trädet, som föregående år var blott bladbärande, då blir rikligt blombärande och tvärtom. Sådana träd hafva nu äfven blifvit anmärkta i Sverige, nemligen vid Åkerö i Södermanland och vid Öfver-Grans prästgård i Upland. Förklaringen till detta fenomen torde ej vara lätt gifven; den torde hänga tillsammans med en annan likartad periodicitet, som man stundom finner hos träd, att nemligen halfva trädet är förseddt med en rik och lummig bladbeklädnad, under det att den andra är liksom aftynande och sjuklig, hvilket förhållande följande år blir fullkomligt omvändt.

Annons.

Ett nytt och fullständigt exemplar af *Hedwigs Species Muscorum* med supplementer af Schwægrichen finnes mot *halfva boklådspriset* eller 90 R:dr B:co att tillgå hos Med. Phil. Cand. S. O. Lindberg, adr.: Stockholm, Carolinska Institutet.

Som Utgifvaren af denna tidskrift i slutet af denna månad kommer att företaga en resa till Finnmarken, hufvudsakligen för att undersöka vegetationen kring Varangerfjorden, torde alla bidrag, som benäget kunna komma att åt tidskriften meddelas, insändas till Phil. Candid. E. P. Fries i Upsala, hvilken åtagit sig att under den tid ofvannämnda resa varar ombesörja tidskriftens regelbundna utgifvande.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 6. TH. M. FRIES. Juni

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: E. Fries: Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande II. — J. Backhouse: A Monograph of the British Hieracia. LITT.-ÖFVERS.: Specimina för Adjunkturen i Lund. — E. P. Fries: Anteckningar öfver svamparnes geografiska utbredning. — Th. M. Fries: De Stereocaulis et Pilophoris commentatio. PERSONAL-NOTISER: Bot. Profess. i Köpenhamn. — Resande Botanister. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Quercus insignis.* — Blommande Svenska växt. i Bot. trädg. i Upsala. — Annons.

Original-Afhandlingar.

1. Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande,

af E. Fries.

II.

(Forts.)

Vetenskapens svåraste onda är likväl nutidens oupphörliga namnvexling; de, som minst kunna uträtta i sak, äro häruti de verksammaste. Prioritetslagen, gifven i syfte att förekomma detta onda, har alltid erkänts som en vigtig grundsats; men det beror på dess tillämpning, antingen den blir conserverande eller, blott abstrakt uppfattad, upplösande, en outtömlig källa till namnvexling, i hvilket afseende framledne Prof. Wahlenberg i sina till härvarande Bibliothek öfverlemnade anteckningar, bevisar den vara en »*anti-linneansk grundsats.*» Också kan ej förnekas, att Linné, isynnerhet i fråga om slägtnamnen, *gick mycket despotiskt tillväga*, förkastande en mängd äldre namn, icke blott af *Tournefort*, *Plumier*, *Micheli*, *Vaillant*, hvilka fastställdt slägtbegreppet, alldeles så som Linné sedermera antog, utan ock af *Rajus*, *Rivinus* och flera äldre — *men till vetenskapens väl.* Ty hvem vill väl nu utbyta *Syringa* mot *Lilac* och otaliga andra? Äfven artnamnen efter binominal-

principen voro före Linné antagne af *Rivinus*, till och med ofta af *C. Bauhinus*. Då man derföre antagit året för utgifvandet af Linnés Species Plant. som normal-år, är det ett lika godtyckligt streck, som all census för politisk rösträttighet. Som det ligger i hvarje abstrakt princips natur, att den måste drifvas till sin yttersta spets, innan allmän reaction inträder, så skall ett sådant streck i längden icke kunna försvaras, så vida man ej erkänner kyrkans auktoritet; det vill i detta fall säga, så vida man ej erkänner, att ett nu allmänt antaget namn bör bibehållas, *då ej andra grunder tillkomma*, äfven om ett äldre namn (vanligen osäkert eller ofullständigt beskrifvet) hos någon äldre, obscur författare kan uppsökas. Man kan i alla fall göra full rättvisa åt första upptäckaren; är det blott ett nytt namn, är det ingen ära värdt. Hvem skulle väl nu tilltro sig kunna omgöra alla skedda politiska orättvisor, eller återställa alla gamla förgätna ord i språket, som utträngts af nyare. I äldre tider tillerkändes alltid öfvervägande auctoritet åt större hufvudverk och klassiske författare, men vår demokratiska tid erkänner ej få aristokratiska grundsatser. De gamla Linnéanska slägtnamnen hafva hittills varit temligen oantastade, men turen torde gälla dem förr än man väntar. I frågor om nyares antagande råder stor inconsequens t. ex. hvarföre återställa *Mertensia*, gifvet ett annat slägte, men ej det fullt ogravérade *Lappula* Moench *)?

---

*) Af fruktan, att de skulle missbrukas till namnvexling, vilja vi icke yppa en mängd förhållanden i denna väg, som för närvarande Botanister lyckligtvis synas obekante, men på det man må godtgöra en orättvisa mot en högt förtjent man genom förgätandet af slägtet *Palmstruchia*, Retz. Obs. Bot. pug. 1809 (= *Chænostoma* Benth.), får jag anmärka, att jag visst anser numera olämpligt ombyta det sednare, öfverallt antagna (som skulle leda till namnbyte på en 50 växter), men att Bentham är förbunden egna vår högt förtjente landsman ett nytt slägte. — När man förändrade Linnés *Richardia* till Richardsonia, för att egna ett annat slägte åt den berömde *Richard*, hade det, i mitt tycke, varit lämpligare anse det äldre Richardia egnat honom och bildat ett nytt Richardsonia. Att man vill öfverflytta det allmänt antagna *Honkenya* Willd. Dec., Spr. till ett tvetydigt, af ingen samtida erkändt, slägte, lyckas lyckligtvis icke, sedan Ruprecht för detta framvisat ett ännu äldre; men från Linnéansk ståndpunkt är väl hela denna prioritetsjagt en löjlighet?

Vid tillämpningen af prioritetslagen på artnamnen förgäter man ofta just dess vigtigaste grundsatser, — t. ex. att ett artnamn ej kan förlora sin prioritet derigenom, att slägtnamnet ombytes, ty antagandet af slägten är något konventionelt, men artnamnet något bestämdt *) — att en växt måste bibehålla sitt namn, antingen den framställes som art, underart eller afart, emedan åsigterna derom vexla fram och åter **) — att man aldrig bör föredraga ett äldre, men ej med säkerhet bestämdt artnamn, för ett nyare, klart och säkert ***) — att man aldrig får byta om ett namn för ett längesedan reduceradt homonym, så vida ej sistnämnde som art återställes; då skulle i vissa stora slägten t. ex. *Agaricus* vara omöjligt finna något lämpligt namn, som ej någon gång förut varit gifvet en reducerad art †) — att man icke må förlita sig på tryckningsåret på titelbladet, då ett och annat år skiljer. I äldre tider citerade man alltid som källa ett allmänt och tillgängligt arbete, ehuru författaren i smärre skrifter förut bekantgjort detta namn; förbiseende detta har

*) I Lichenologien har man derföre börjat ej fästa afseende å slägtnamnen i allmänna registren, utan blott artnamnen, t. ex. i Lichenogr. Europ., *Koerber Lichenogr. Germ.*

**) Såsom Wahlenbergska varieteterna af *Carex limosa*; *C. sparsiflora*, som af Wahlenberg länge utdelades som egen art (jag erhöll den såsom sådan 1811 af nuvarande Biskop Agardh), och har detta namn aldrig varit förgätet (se Steud. Nom.), fast Tausch af obekantskap dermed benämnde en förkrympt form deraf *C. vaginata*. Många författares under- och afarter äro bättre än andras arter, hvarföre skulle då de förras namn alltid tillbakasättas?

***) T. ex. *Hieracium dubium* L. Att Linné så vanligast kallat *H. collinum* och *glomeratum* är intet tvifvel, men diagnosen i Fl. Su. editio I. tillhör någon bredbladig t. ex. *H. pratense* (som nu ock är funnen i Upland), *H. Suecicum* eller *H. Auricula majus*. Att arten aldrig var Linné klar, vittnar han sjelf — och evigt förblir en gissning, hvilken han menat, troligast en hvar *Pilosella*, ej tillhörande de antagne. Skulle namnet behållas för någon vore det *H. collinum*, hvilken Vahl och Wahlenberg fixerat under detta namn!

†) Det är först i nyaste tider man tillgripit denna genväg för nöjet, att bilda nya namn t. ex. *Hieracium rhodopeum* för H. petraeum Friew.; men Hoppes *H. petraeum* är endast ett längesedan, äfven af Hoppe, förgätet homonym. Innan namnvexling blifvit en modesak föll väl aldrig dylikt någon in; tvertom bibehöll man samvetsgrant namn äfven uppkomna af falska synonymer t. ex. *Rubus horridus* Hn. (non Weih.), *Salix acuminata* Smith. (non Hoffm.), *H. pumilum* Lap. (non W.) m. fl. Här vore åtminstone någon, fast ej tillräcklig, grund för namnförändring!

man ofta uppgifvit ett namn yngre än det i verkligheten är. Gåfve man sig tid jemföra rättelser och tillägg skulle man funnit, att namnet *Hieracium humile* Jacq. är af honom sjelf gifvet och vida äldre än *H. Jacquini* Vill. m. fl. Men ännu vigtigare är, att känna, att flera arbeten för bevarande af prioritet äro postdaterade ett och flera år t. ex. *L'heritiers* arbeten (och det samma säges om en nu lefvande utmärkt Botanists), under det flertalets, i synnerhet alla större arbeten af varaktigare värde äro i förläggarens intresse prædaterade ett och annat år (få vi ej årligen i Sept. och Oct. böcker med följande år, som tryckningsår?) *). Synnerligast gäller detta om större kopparsticksverk, som häftvis utdelas, t. ex. Svensk Botanik, Eng. Bot., men i äldre tider (då ej så mycket oväsende fördes om prioritet) fingo de alltid sista häftets utgifningsår å allmänna titelbladet. — Vi skola upplysa det med ett exempel. Den frågan: om prioritet tillkommer *Eriophorum capitatum* Host. eller *E. Scheuchzeri* Hopp., discuterades redan för 50 år sedan och afgjordes då enhälligt till Hosts förde'. Ty att de tre första Volumerna af Hosts stora klassiska verk med 300 illuminerade tabeller i folio och i systematisk ordning, hvaruti Eriophora tillhöra början, *måste* en hvar inse, erfordra flera år för utgifvandet; och är försäkradt, att de flesta tabellerna voro graverade på 1790-talet och att början utkom 1800, fast 1801 står på allmänna titelbladet. Nyare, obekante med dessa förhållanden, antaga Hoppes namn, för årtalet 1800 på en flygskrift, utgifven för dagen, som ej jag och säkert få sett **). Men man synes antagit som regel, att då frågan gäller namn efter personer prioriteten må tyst förbises t. ex. *Aster montanus* (= Richardsoni), *Erigeron atticus* (= Vil-

*) Ett likartadt förhållande inträffar då en annan skyndat plublicera en ny art före upptäckaren, men under annat namn. Så t. ex. beskref Willdenow flera af Waldstein och Kitaibel upptäckta och bestämda arter under andra namn förr, än upptäcknarnes egna blefvo bekantgjorde i det stora Planchverket: *Plantæ rariores Hungariae*, hvars utgifvande under 1805—1809 års krig fördröjdes.

**) *Mertens* och *Koch*, som i Deutschl. Flora, först af vanlig förkärlek för Hoppes benämningar upptogo *E. Scheuchzeri*, uppgifva der, som skäl, icke *prioritet*, utan *E. capitati* mindre lämplighet, men då är *E. vaginatum* ännu olämpligare, om sådane skäl fingo gifva anledning till namnförändring.

larsii), *Hieracium humile* (= Jacquini), *H. hispidum* (= Bocconei Gr.!) *Verbascum Thapsus* (= Schraderi), *Veronica persica* (= Buxbaumii), *Arabis stenopetala* Willd.! (= Gerardi) *Epipogium aphyllum* (= Gmelini), *Scirpus pungens* (= Rothii), *S. triqueter* (= Pollichii), *Carex arctica* (= Deinbollei; *C. arctica* Dew. yngre, och *förlängst reduceradt*) *C. alpina* (= C. Vahlii), *C. caespitosa* (= Drejeri), *C. praecox* Schreb. 1771 (= C. Schreberi; *C. praecox* Jacq. 1778 = stolonifera Ehrh.) *Sphaenopus divaricatus* (= Gouani); *Festuca pulchella* Schrad.! s. *nutans* Host, båda betydligt äldre och klarare än *F. Scheuchzeri,* utan all reson förnedraget. Dessa blott af ett par familjer hämtade exempel skulle lätteligen mångdubblas. För min del skulle jag heldre antaga Wahlenbergs grundsats, att af tvenne namn, ett hämtadt af växten, ett efter person, bör det förra alltid föredragas; ty vetenskapens väl och framtid ligger oss mer om hjertat än personlig fåfängas anspråk. Och hvad skall en framtid med dessa stumma ljud? den odödlighet, de låfva, är en skuggas utan medvetande. Vi hafva anfört ofvanstående endast som ett ringa bevis på inconsequencerna i tillämpningen af den abstrakta prioritetsprincipen, men en hvar med vetenskapens historia och litteraturen närmare bekant, måste ock afskräckas för consequenserna. Ty man må icke tro, att det är nog med att jemföra *de citerade* synonymernas datum (utan närmare granskning kan man derigenom råka mycket illa ut); det finnes en mängd förgätna och obestämda att uppsöka; man borde derföre öfverlåta detta till Monografer, som fullständigt uttömt litteraturen; som förstå uppfatta förhållanderna konkret och pröfva det lämpligaste i hvarje fall. Så har jag i Monograph. Hierac. efter strängaste prioritetsprinciper, sökt conservera, när möjligt, äldsta namnen! Men man skulle öfver allt råka i en värre labyrinth, om det lyckades återställa alla de äldsta namnen genom deras ovisshet! Må man uppslå Allioni Fl. Ped.; der finnas hela sidor t. ex. pag. 270, med nya artnamn, som man nu för prioriteten åter upptagit framför nyare säkra; men Allioni har sjelf ej anfört *ett ord* till deras bestämmande, utan endast äldre synonymer; men hvem vet om dessa afse den växt han menat? hvem skall afgöra hvilken han menat, då synonymerna tillhöra olika? Den abstrakta prioritetsprincipen, ehuru mindre

rationell, må för det närvarande och framtiden antagas; men denna nya, antilinnéanska lag kan icke, emot alla rättsgrunder, tillerkännas retroactiv giltighet.

---

2. A Monograph of the British Hieracia

by

James Backhouse, jun.

York 1856.

Efter utgifvandet af E. Fries' *Monographia Hieraciorum* har i de flesta länder i Europa börjat ett lifligare och noggrannare studium af detta, hufvudsakligen Europeiska växtslägte, hvilket allt sedan *Linnés* tid vanligen blifvit förbisedt. Om man ock måste erkänna, att arterna hos äldre författare voro allt för kollektiva, så öfvergår man nu stundom till en motsatt ytterlighet. Så t. ex. åtskiljer *Jordan* icke mindre än 90 nya arter i Frankrike, utaf hvilka största delen tillhör *H. boreale*, *H. vulgatum* och *H. pallidum*. Att likväl *H. alpinum* L. et Auct. ej utgör en enda art, utan en egen grupp, innefattande en mångfald af arter, är utan allt tvifvel, och har länge varit insedt, ehuru det varit omöjligt klart urskilja dem efter hemförda torkade exemplar. Författaren till ofvan anförda arbete, hvilket utan tvifvel är det vigtigaste, som i sednare år utkommit öfver detta svåra slägte, har specielt egnat denna grupp sin uppmärksamhet och ett mångårigt studium i naturen, samt dessutom uppdragit samtliga arter af frö i trädgårdsjord, hvarigenom han lyckats fastställa de utmärktaste former, som i ifrågavarande arbete upptagas som egna arter. Att största delen af dessa troligen finnes i Skandinavien och ännu en och annan utmärkt form återstår att urskilja, hafva vi vid jemnförelse af en fullständig samling af de i detta arbete upptagna arter, meddelad af författaren sjelf, blifvit fullt öfvertygade om. Vi hafva derföre ansett af stor vigt, att till ledning för fjällbesökande botanister meddela författarens diagnoser på arterna af *H. alpini* grupp, och tillika uppräkna samtliga i England funna arter.

Engelska floran är onekligen den artfattigaste så väl på Hieracier, som Phanerogamer i allmänhet, bland samtliga

Europas större flor-områden. Af *Pilosellæ* förekommer endast en art, *H. pilosella;* af *Cerinthoideæ* tillkommer visserligen ett par (*H. cerinthoides* och *H. iricum*), som saknas hos oss, men ingen enda af de öfriga Aurellæ tillhöra England, ehuru både *H. villosum* och *H. amplexicaule* förr funnos upptagna i Engelska floran. *Pulmonareæ* äro artrikare, men knappast någon bland dem är egendomlig för England och just våra utmärktaste arter synas saknas. Fullständigast äro *Accipitrinæ* representerade; denna grupps arter äro också lättast att bestämma. Af *H. gothicum* bildar författaren en egen afdelning, *Pseudo-accipitrinæ*, under *Pulmonareæ*, såsom öfvergående till *Accipitrinæ*, och af *H. tridentatum* likaledes under *Accipitrinæ* en, *Pseudopulmonareæ*, emedan den bildar en öfvergång till *Pulmonareæ*. Enligt Upsala Bot. Trädgårds frökatalog för 1853 utgöra så väl dessa, som *H. norvegicum*, *H. Dovrense* och *H. Lapponum* en egen grupp, *Pseudo-Accipitrinæ* bland *Pulmonareæ*, dels med dels utan rotblad. Karakteren på *Pulmonareæ* är, att de inre holkfjällen äro tillspetsade, men hos alla egentliga *Accipitrinæ* äro de trubbiga. Vidhåller man denna karakter måste *H. rigidum* och *H. æstivum* bibehållas under Accipitrinæ och deras skillnad från *Pseudo-Accipitrinæ* blir klar.

Efter dessa korta anmärkningar vilja vi lemna en öfversigt af Hr Backhouse' Hieracii monografi.

I. ***Piloselloidea.*** — Skottalstrande. Stjelk stängellik. Achenier små, föga strimmiga, i toppen naggade. Fruktfjun af lika långa, ganska mjuka hår.

a. *Pilosellæ.* — Stängel bladlös eller med ett blad. Inre holkfjäll spetsiga.

1. *H. Pilosella* L.

b. *Auriculæ.* — Stjelk med blomqvast i toppen. Inre holkfjäll trubbiga.

2. *H. aurantiacum* L.*).

II. ***Pulmonarea.*** — Rotblad qvarsittande; växten bildande bladrosetter kring roten mot hösten. Holk afbrutet och oregelbundet tegellagd. Achenier korta, afstympade, icke

*) Förekommer endast förvildad i England.

naggade i toppen, strimmiga. Fruktfjun af olikstora, styfva hår.

a. *Alpinæ.* — Holk långhårig eller silkesluden: yttre holkfjäll slaka; de inre tillspetsade eller spetsiga. Blommor på yttre sidan håriga, i spetsen mer eller mindre cilierade. Stjelk med ett eller få blad eller bladlika blomskärmar.

3. *H. alpinum.* Mörkgrön. Stjelk enblommig, hårig, flockullig. Rotblad äggrundt-spadlika, trubbiga eller något spetsiga, glest trubbtandade, på öfre sidan nästan glatta, afsmalnande till bladskaft. Stjelkbladen lancettlika eller jemnbredt-lancettlika. Holken halfrund, tätt beklädd med temligen långa, vid basen svarta hår. Holkfjäll få, breda, tillspetsade, slaka; de yttre nästan trubbiga. Blommorna håriga på yttre sidan, korthåriga *) i spetsen. Stift gult.

H. alpinum L. et Auct. (till en del). Förekommer på granitfjäll 3—4000 fot öfver hafvet.

4. *H. holosericeum.* Grön. Stjelk enblommig, långhårig, silkesluden. Rotblad spadlika eller jemnbredt-lancettlika, trubbiga, helbreddade, håriga på båda sidor, afsmalnande till vingade bladskaft. Stjelkblad små, lika blomskärmar. Holk kägellik, ganska långhårig af hvita, silkeslena hår. Yttre holkfjäll breda, trubbiga, ganska slaka; de inre jemnbreda, spetsiga, tilltryckta. Blommor håriga på yttre sidan, i spetsen tätt cilierade. Stift gult.

På fjäll vid 2—3500 fots höjd.

5. *H. eximium.* Grön. Stjelk utdragen, en- eller fåblommig, hårig, flockullig, borstbärande. Rotblad lancettlika, spetsiga, groft tandade eller nästan helbreddade; på begge sidor håriga; afsmalnande till vingade bladskaft. Stjelkblad små, jemnbreda eller jemnbredt-lancettlika. Holk vid basen afstympad, långhårig af vid basen svarta, temmeligen silkeslena hår. Holkfjäll talrika, jemnbreda, afsmalnande, spet-

*) Författaren brukar högst sällan termen cilierad, utan i dess ställe »pilose at the tips», emedan i de flesta fall håren äro fästade nära eller tätt till, men aldrig i sjelfva kanten.

siga; de yttre små, slaka. Blommor håriga på yttre sidan, i spetsen cilierade.

α. eximium. Stjelk utdragen. Rotblad lancettlika. Stift blyfärgadt. H. villosum E. B. t. 2379.

β. tenellum. Stjelk kortare, mera späd. Rotblad lancettlika eller jemnbredt-lancettlika. Stift gult. Förekommer 2000—3000 fot öfver hafvet.

6. *H. calenduliflorum.* Grön. Stjelk enkel eller grenig, en- eller få-blommig, hårig, flockullig, borstbärande. Rotblad bredt äggrundt-spadlika, trubbiga, typiskt nästan cirkelrunda, hvasst tandade, på båda sidor håriga, afsmalnande till vingade bladskaft. Stjelkblad ganska små, jemnbredt-lancettlika. Holk vid basen rundad, luden utaf mjuka, vid basen svarta, silkeslena hår. Holkfjäll afsmalnande, spetsiga; de yttre slaka. Blommor håriga på yttre sidan, i spetsen cilierade. Stift blyfärgadt.

b. *Nigrescentes.* — Holk luden eller hårig; holkfjäll tilltryckta eller några få af de yttersta slaka. Blommor nästan eller alldeles utan hår på yttre sidan, korthåriga eller nästan glatta i spetsen.

7. *H. gracilentum.* Grön Stjelk bladrik, en- eller få-blommig, korthårig, flockullig, borstbärande. Rotblad lancettlika eller aflångt-spadlika, nästan trubbiga, glest tandade, håriga eller nästan glatta, afsmalnande till bladskaft. Stjelkblad stora. Holk bukig, rundad eller kägellik vid basen, svart af mjuka, sammetslena hår och borst. Holkfjäll breda, tillspetsade, tilltryckta, flockulliga i spetsen; de yttre slaka. Blommor nästan glatta på yttre sidan, föga håriga i spetsen.

H. alpinum var. melanocephalum (till en del).

H. alpinum Fl. D. t. 27. — (Denna endast på Dovre funna utmärkta art, redan för flera år sedan urskiljd af Prof. Blytt, är lätt åtskiljd och liknar i hög grad H. glanduliferum, till hvilken nämnde figur cit. af Frölich.)
Växer 2500—4000 fot öfver hafvet.

8. *H. globosum.* Blågrön eller grön. Stjelk en- eller få-blommig, flockullig, föga hårig. Rotblad äggrunda eller äggrundt-spadlika, något spetsade eller trubbiga, helbreddade eller tandade, glatta på öfre sidan, afsmalnande till bladskaft. Blomknoppar klotrunda. Holk vid basen rundad, slutligen klotformig, mörk af korta, vid basen svarta hår. Holkfjäll talrika, jemnbreda, afsmalnande, spetsiga, tilltryckta. Blommor på yttre sidan nästan glatta, glatta eller temmeligen häriga i spetsen. Stift gult.

Förekommer vid 2500—4200 fots höjd.

9. *H. nigrescens.* Grön. Stjelk enkel eller grenig, en- eller få-blommig, flockullig. Rotblad äggrunda eller lancettlika, groft och oregelbundet tandade, föga häriga eller nästan glatta på öfre sidan med smala bladskaft. Stjelkblad få, lancettlika eller aflånga, kort skaftade. Holk vid basen äggrund, mörkgrön, luden af mjuka, vid basen svarta hår. Holkfjäll breda, tillspetsade; de yttre trubbiga, flockulliga i spetsen. Blommor glatta på yttre sidan, i spetsen korthåriga. Stift sotbrunt.

H. nigrescens. Willd. Fries Symb. p. 104.

Förekommer vid 2—3000 fots höjd.

10. *H. lingulatum.* Grön. Stjelk enkel eller grenig, få-blommig. Rotblad lancettlika eller aflånga, spetsade, småtandade eller tandade, grofhåriga på öfre sidan med korta skaft. Stjelkblad få, lancettlika eller äggrundt-afsmalnande, spetsiga, oskaftade. Holk bred, slutligen vid basen afstympad, ganska mörk af mjuka, vid basen svarta hår. Holkfjäll raka, breda, afsmalnande, spetsiga. Blommor föga häriga vid spetsen Stift blyfärgadt.

Vid 1500—2500 fots höjd.

11. *H. senescens.* Grön. Stjelk enkel med få blad och blommor på speda, uppstigande skaft. Rotblad elliptiskt-lancettlika, småtandade eller glest och tydligt tandade, häriga, skaftade. Stjelkblad jemnbredt-lancettlika, afsmalnande till smala bladskaft. Holk vid basen äggrund, tätt täckt af vid basen svarta

hår och borst. Holkfjäll i spetsen nedböjda, afsmalnande, tillspetsade, flockulliga vid spetsen. Blommor vid spetsen korthåriga.

H. atratum v. ramulosum Fr. Symb. p. 105?

12. *H. chrysanthum.* Grön. Stjelk en- eller fåblommig, hårig, flockullig, borstbärande. Rotblad äggrunda, spetsiga, hvasst, oregelbundet och groft tandade, håriga med långa skaft. Stjelkblad jemnbredt — lancettlika eller syllika, skaftade. Holk vid basen rundad, grön eller ganska mörk, med korta, svarta sammetshår och borst. Holkfjäll talrika, i spetsen nedböjda, jemnbreda, afsmalnande, spetsiga, de yttre små, temmeligen slaka. Blommor nästan glatta.

β. microcephalum. Stjelk enkel med en eller få blommor på upprätta eller något hängande skaft. Blad tandade eller nästan helbreddade. Holk omvändt — bägarlik, mörk. Stift gult eller dunkelt blyfärgadt.

H. atratum. Fries. Symb. p. 105.

13. *H. cerintoides* L. *).

14. *H. iricum* Fr. Symb.

c. *Pallidæ.* — Holk mer eller mindre hårig. Holkfjäll tilltryckta. Blommor utan hår på yttre sidan, nästan eller helt och hållet glatta vid spetsen.

* Stift gult, sällan med ganska små, bruna (fuscus) hår.

15. *H. pallidum Biv.* 16. *H. lasiophyllum Koch* **). 17. *H. Gibsoni* ***) *Koch.* 18. *H. argenteum Fr.* 19. *H. nitidum* Backh. 20. *H. aggregatum* Backh. †).

** Stift mer eller mindre blyfärgadt.

---

*) Hit citerar förf. äfven H. Anglicum Fr., men denna är upptagen på sid. 58 som en dubiös art under namn af H. obtusifolium Backh.

**) Beskrifningen öfverensstämmer icke med authentika exemplar af Koch.

***) H. Gibsoni är = H cæsium β hypochæridis Fr. Symb. p. 113. Denna art eller form är icke funnen i Skandinavien.

†) H. bursæfolium Fröl. och Fr.

21. *H. murorum* L. Fr. 22. *H. cæsium* Fr. 23. *H. stelligerum* *). 24. *H. vulgatum Fr.*

d. *Pseudo-accipitrinæ.* Holk nästan glatt. Rotblad vanligen bildande en rosett under vintern, men sällan qvarsittande, då växten blommar.

25. *H gothicum* Fr.

III. ***Accipitrina.*** — Utan verkliga rotblad. Mot hösten bildande vid basen af stjelken tätt med knoppar, hvilka nästa år bifva bladiga stjelkar. Holkfjäll i många rader. Fruktfjun af styfva, olikstora hår.

a. *Pseudo-pulmonareæ.* — Tillfälligtvis bildande små rosetter, lika dem hos Pulmonareæ, men som icke qvarsitta under vintren.

26. *H. tridentatum* Fr.

b. *Aphyllopodæ.* — Aldrig bildande qvarsittande rosetter.

* Blommor föga håriga eller nästan glatta vid spetsen.

27. *H. prenanthoides* All. 28. *H. strictum* Fr.

** Blommor glatta vid spetsen.

29. *H. umbellatum* L. 30. *H. crocatum* Fr. 31. *rigidum* Hitm. 32. *H. corymbosum* Fr. 33. *H. boreale* Fr.

E. P. Fries, fil.

Litteratur-öfversigt.

Såsom specimen för den lediga Adjunkturen i Lund har Mag. Doc. *M. Lindblad* utgifvit en afhandling: *Om tillvaron af ett centrum i naturliga grupper såväl inom Djur- som Växtverlden.* 35 sid. 4:o med 7 Pl. Likaledes har Mag. Doc. *F. Areschoug* såsom specimen för samma plats utgifvit: *Groddknopparnes Morfologi och Biologi.* 49 sid. st. 4:o med 7 Tab.

För Filosofiska gradens erhållande vid 1857 års promotion i Upsala hafva flera Botaniska disputationer blifvit utgifna; af dessa äro redan utförligare omnämnda Mag. *N. C. Kindbergs* (i *№* 2 af denna tidskr.) och Mag. *Fr. Björnströms* (i Bot. Not. 1856 *№* 12). För de öfriga skola vi

*) Är med säkerhet icke den äkta, utan troligen en variet. af H. plumbeum.

äfven försöka lemna en utförligare redogörelse, i detta nummer medgifver uttrymmet endast med få ord anmäla:

1. E. P. Fries: **Anteckningar öfver svamparnes geografiska utbredning.** 22 sid. 8:o.

Då man öfver detta ämne hittills endast egt spridda uppgifter, har jag sökt samla tillhopa, hvad man i detta ämne förut känt och ordna det efter allmänna grunder. Skiljaktigheterna från de fullkomligare växternas utbredning har jag trott mig finna deruti, att då bland de sednare det är hufvudsakligen värmen, som bestämmer vegetationens olikheter, är det för svamparne nederbörden och luftens fuktighet. Ehuru man vanligen för den högre värmegraden anser de tropiska länderna artfattiga, så hafva vi sökt visa, att detta icke är förhållandet i de tropiska urskogarne, der fuktigheten är synnerligen stor; äfvensom att en yppig svampvegetation i dessa länder träffas, vanligen 5,—8,000 fot öfver hafvet, hvarest skogsregionen begynner. Så är förhållandet på Java, Himalaya o. s. v. Att svamparne äro mindre afvikande efter värmegraden och mera likformigt fördelade emellan olika länder, beror äfven deraf, att bästa svamptiden infaller i olika trakter under olika årstider så t. ex. i Neapel i Dec., i det öfriga södra Europa vanligen i Nov., i Tyskland i Oct. och hos oss i Sept., hvarunder temperaturen blir i dessa länder ungefär lika. Endast bland de högre svamparne har jag kunnat lemna en i det speciella gående jemförelse, emedan de lägsta svamparne ännu äro föga kända, då de i allmänhet förbises af i de extra-europeiska länderna resande Botanister.

---

2. Th. M. Fries: **De Stereocaulis et Pilophoris commentatio.** 42 sid. 8:o.

Genom den nya riktning Lichenologien nu erhållit, är att hoppas, att den skall vinna icke blott i omfång, utan äfven i klarhet och bestämdhet. Genom mikroskopiska undersökningar har man funnit ganska vigtiga skiljemärken af sporernas form och bildning, hvarigenom man vinner en objectiv grund för bestämmandet af slägten och arter, som hittills varit mest beroende af ett utbildadt natursinne. Det

torde likväl kunna sättas i fråga, om man icke äfven inom Lichenologien dervid gått till öfverdrifven ytterlighet i slägters och arters åtskiljande (hvilket är alla äldre Lichenologers åsigt), och lämpligast varit, att dröja med de tallösa, nya slägtenas bildande till dess man undersökt samtliga arterna. Ty i de nyare Lichenologiska systemerna hafva de extra-europeiska lafvarne blifvit förbisedda, hvilkas närmare kännedom betydligen måste modifiera åsigterna — möjligtvis också visa, att man icke obetingadt kan fortgå i det mikrologiska slägtbestämmandet. — Närvarande afhandling, som egentligen endast är ett sammandrag af en utförlig, till Kongl. Vet. Societeten härstädes inlemnad afhandling jemte tabeller, lemnar en fullständig beskrifning af såväl Europeiska som extra-europeiska arterna, tillhörande detta vackra och naturliga slägte, hvilket jemte Usnea står på högsta utvecklingsgraden inom denna familj. Genom tillgång icke blott till Prof. Fries herbarium, utan ock genom förbindelse med de flesta Tyska, Franska, Engelska och Amerikanska Lichenologer har författaren haft tillgång till ett rikare material, än vanligen är fallet, hvarföre alla säkert kända arter kunnat fullständigt analytiskt beskrifvas. Såsom sådana upptagas 23 arter, af hvilka 9 (alla extra-europiska) äro nya, hvarjemte flera mindre kända äro upptagna som underarter. För äldre tiders litteratur i detta ämne är fullständigt redogjort. — Ett nytt slägte, stående emellan *Stereocaulon* och *Cladonia* framställes, nemligen slägtet *Pilophorus* med trenne arter. Detta är i sina biologiska förhållanden så utmärkt, att det äfven efter äldre åsigter måste bilda ett eget slägte. Af detta har förut icke någon art varit känd från Europa, men äfven i Norrige har en art, P. robustus, af Prof. Flytt blifvit upptäckt på fuktiga klippor vid Austa-elv vid Aamodt i Österdalen. Den är icke blott den mäst utbildade arten i slägten, utan en verklig prydnad för Skandinaviens Flora. *E. P. Fries, fil.*

Personal-Notiser.

Enligt underrättelser från Köpenhamn har frågan om Botaniska professionens återbesättande efter Prof *Liebman* blifvit afgjordt genom den sammas fördelning, så att före-

läsningsskyldigheten tillfallit Dr. *Oerstedt*, vården af Botaniska Trädgården och utgifvandet af Flora Danica Herr *J. Lange* samt tillsynen af Botaniska Museum Dr. *Diedrichsen*. På ett lyckligt sätt har derigenom frågan blifvit löst och hvardera af desse trenne utmärkte män erhållit den sig mest passande verkningskrets.

Äfven i år hafva flera Botanister företagit mer eller mindre långväga resor. Af dessa böra vi först nämna Prosten Dr. Stenhammar, som begifvit sig till Öland och Gottland i sällskap med Mag. M. Floderus och Studeranden O. R. Fries, hufvudsakligen för att undersöka lafvegetationen. Till Dovre, denna guldgrufva för Botanister, hafva Mag. C. och R. Hartman samt Mag. Kindberg styrt sin kosa; Mag. N. J. Scheutz undersöker för reseföreningens räkning norra Skåne; Studeranden Linnarson, V.Göth., har erhållit Kniggeanska resestipendium för undersökningar i S. Skåne; Kammarskrifvare Ankarcrona besöker Öland, samt slutligen har Utgifvaren af denna tidskrift rest till Nord Cap och Varanger fjord, hvilket redan är omnämndt i föregående nummer.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Utom några af de Herrar, hvilka till föregående N:r lemnat bidrag i detta afseende, har Mag. *R. Fristedt* godhetsfullt meddelat några; deras namn äro som vanligt vid de af dem funna arterna endast utmärkta med initialbokstäfverna.

Petasites frigida (L.) Allmän öfver hela Jemtl. *E. A. S.*

Centaurea Cyanus L. S. Jemtl. allmän upp till Fölinge och Ström. *E. A. S.*

— *Jacea* L. Jemtl. här och der upp till Ström. *E. A. S.*

Cirsium lanceolatum Scop. Jemtl. upp till Hammerdal. *E. A. S.*

Succisa pratensis K. Ångerml. Själevad S:n. *V. H.*

Lonicera Xylosteum L. Jemtl. Ström vid Risselåsberget, Hammerdal vid Fyrasberget, Frösön vid Östberget. *E. A. S.*

Campanula patula L. Jemtl. Liths S:n vid Klöstenäs. *E. A. S.*

Lobelia Dortmanna L. Jemtl. Hasjö S:n. *Amrén.*

Plantago lanceolata L. i Jemtl. endast funnen vid Östersund. *E. A. S.*

Acer platanoides L. Stugu S:n (Hartmans uppgift att Stuguskogen ligger i Bergs S:n är oriktig. Hülphers uppgift om de trädsorter, som i orten förekomma, gäller neml.

hela Jemtl., ehuru den influtit i beskrifningen öfver Bergs S:n.) *E. A. S.*

Reseda luteola L. Smål. Harby gästgifvaregård i Ljungby S:n. *N. J. S.*

Pulsatilla pratensis (L.) Smål. Alsheda tillsammans med Pulmonaria angustifolia. *N. J. S.*

Aconitum Lycoctonum L. Ångerml. Arnäs S:n. *V. H.*

Delphinium Consolida L. Jemtl. Brunflo S:n vid Backen, en gång funnen. *E. A. S.*

Arabis arenosa Scop. v. borealis Fr. Smål. Kraksmåla på berg v. om kyrkan. *N. J. S.*

Hypericum montanum L. Smål. Kråxhult vid Vattenlösa. *N. J. S.*

Viola biflora L. Ångerml. Björna S:n. *V. H.*

Drosera longifolia L. — obovata Koch. Södermanl. Årdala S:n vid Kiviken. *R. Fr.*

Agrostemma Githaga L. v. *nana* Smål. Påskallevik. *N. J. S.* En helt och hållet tillfällig form.

Sagina stricta Fr. Smål. Påskallevik. *N. J. S.*

Ribes nigrum L. Ångerml. Själevad och Arendsjö S:n. *V. H.*

Potentilla rupestris L. Smål. Skirö och Skede S:r *N. J. S.*

— *norvegica* L. Jemtl. Stugu S:n samt vid Östersund. *E. A. S.*

— *collina Lehm.* Smål. På en sandbacke ⅛ mil v. om Staby i Högsby S:n. *N. J. S.*

— *incana Mönch.* Smål. Mörlunda, Högsby, Hvetlanda, Alsheda, Ökna, Skede, Skirö, Nye, Kråksmåla, Elghult och Dädesjö S:r. *N. J. S.*

— Många nya saker äro ganska gamla. Prof. *Ehrenberg* upptäckte på Sinai en *ny* Lantana, af hvilken efter allmänna berättelsen bland folket *Moses* skall hafva skurit sin staf. För få år sedan upptäckte Galeoti i Mexico en ny art Ek, *Quercus insignis*, som likväl från längre tid tillbaka odlats i härvarande frigidarium utan namn.

— Af Svenska växter, troligen osedde lefvande af de flesta Svenska Botanister, blomma för närvarande i Upsala Botaniska trädgård *Arnica alpina*, *Artemisia norvegica*, *Sagina nivalis*, *Potentilla alpestris ternata* H. Christ. (egen art, fullkomligt lik *P. chrysocraspedia* Lehm., men utan det gula silkesluddet i kanten, *Trisetum agrostideum*, *Wahlbergellae*, *Blyttia* m. fl.

Annons.

Hos Utgifvaren af denna tidskrift är till försäljning inlemnadt ett i pappersband inbundet fullständigt exemplar af Mohls och Schlechtendals Botannische Zeitung, 14 årgångar från och med den första, utgifven år 1843, till och med den af år 1856. Priset är 80 R:dr B:co. (Hvarje årgång kostar i bokhandeln 10 R:dr 20 sk. B:co).

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 7. TH. M. FRIES. Juli

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: E. Fries: Öfver Parthenogenesi hos växterna. — E. Fries: Bidrag till några Svenska växters synonymik. LITTER.-ÖFVERS: R. Fr. Fristedt: Växtgeografisk skildring af S. Ångermanland. — N. J. Scheutz: Conspectus Floræ Smolandicæ. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag till Skand. Flora. — Specimen för Bot. Profess. i Helsingfors. — Förra årets och vinterns inflytande på växter i Bot. Trädg. — Ranunculus silvaticus återfunnen.

Original-Afhandlingar.

1. Öfver Parthenogenesi hos växterna.

Af E. Fries.

Allt sedan Linnés tid eller fastställandet af läran om växternas sexualitet, har varit antaget som ett axiom, att för frambringande af groddbara frön växtäggets befruktning af pollen varit oumgänglig; att honplantan ensam väl kunde lemna frön, men att dessa obefruktade frön saknade grodd. Detta antagande som allmän lag hvilade likväl ännu hufvudsakligen på analogi och den sällan gäckade tron på harmonien i naturen, och fast man ej alltid kunde förklara, huru befruktningen skett t. ex. hos enstaka honstånd af *Hampa*, *Spenat* enligt Spallanzanis uppgift m. fl. (pollen har dervid lätt kunnat öfvorföras genom vind, insekter), så afviste man dessa inkast med det Wolfianska: *ab ignorantia modi ad negationem rei nulla valet consequentia.*

Alla tvifvel synes vara häfda, då 1820 och följande år tvenne Tyska Botanister, *Henschel* och *Schelver*, uppträdde med stort buller som fekundations-processens afgjorde motståndare, och förklarade att pollens inverkan på pistillen endast var mekanisk, förorsakande en art inflammation, som

visserligen befordrade fröbildningen, men ej var oumgänglig, utan förklarade föröfrigt, att »chausse-staub» och dylikt medförde samma resultat. De stödde sig på en observation af någon dioecist, som i en Botanisk trädgård, der hanplantan ej fanns, lemnat groende frön, men hela undret upplöstes deruti, att bland honblommorna funnos äfven några hanblommor, ett förhållande som torde vara vanligare än man iakttagit.

Som invändningarne emot fekundations-theorien hufvudsakligen utgått från diklinska växter, är nödigt urskilja de egentligen och mera tillfälligt diklina. Till de egentligen diklinska räkna vi dem, hos hvilka han- och honblommor hafva olika bildning, och olikhet ofta äfven i sjelfva örtståndet såsom hos *Hampa*, *Humle*. Som tillfälligt diklinska kan man anse alla, hos hvilka han- och honblommor fullkomligt likna hvarandra, ehuru endera af könen felslår. Vanligen finnes dock rudiment till det andra könet, hvilket under gynnande förhållande kan fullkomligt utbildas. Så hafva hermafrodita blommor blifvit funna af *Melandryum silvestre*, men ofta enkönade af den vanligen hermafrodita *Silene inflata*. Synnerligast torde detta gälla om Synanthereæ, hvilka Linné derföre benämnde Polygamæ. Afdelningen *Antennariæ* skiljes just derigenom af alla sednare författare, att de hafva *capitula subdioica*, d. v. s. särskilda han- och särskilda honplantor, men hos endera könet inblandade hermafroditer. Hos slägtet Antennaria förekomma hos afdelningen *Margaripes* de hermafrodita, enligt Decandolles uppgift, bland hanblommorna; hos afdelningen *Catipes* Dec. åter bland honblommorna *). Det är derföre, som i Botaniska trädgårdarne hanplantan af de förre, honplantan af de sednare vanligen förekomma. Men äfven i fria naturen är hanplantan af de förre allmännare, af de sednare honplantan, så att hanplantan af *A. alpina* lärer blott en enda gång vara funnen **). Om *A. carpathica* anmärker Wahlenberg: »*Mirum est plan-*

*) Herr Directör Müller, som i vår noga undersökt den i härvarande trädgård blommande Ant. alpina, har äfven i centern funnit ståndare i honblommorna; de voro ytterst små och kunde endast genom den noggrannaste undersökning af blomman upptäckas.

**) »Gnaphalium alpinum lapponicum planta mascula semper caret.» Whlnbg Fl. Carp.

tam masculam semper separatim in longe aliis cacuminibus alpium quam marem occurere.» Man måste derföre antaga, att äfven hos denna i centern finnas hon- eller hermafroditblommor. Den närbeslägtade *A. Leontopodium*, som endast artificielt skiljes från detta slägte, har constant hanblommor i kanten, men hermafrodita i disken. De sednare uppgifvas likväl alltid vara sterila, hos Ant. alpina åter hafva vi funnit alla fertila. Till antagande af fekundation utan befruktning bland dessa har man ingen giltig anledning, ty samtliga synas antingen normalt eller tillfälligtvis kunna frambringa hermafroditblommor jemte de enkönade.

Sedan genom de nyaste mikroskopiska undersökningarne af embryos utbildning, fekundationens nödvändighet till full evidens blifvit bevisad, fast sättet hos olika författare olika uppgifves — och den samma praktiskt blifvit ådagalaggd genom noggranna försök med olika arters hybridisering, var det högeligen oväntadt, att nya tvifvel härom skulle väckas. Troligen hade man icke fästat afseende dervid, om icke just tvenne af samtidens utmärktaste och mest noggranna forskare, *A. Braun* och *Naudin*, samtidigt framställt erfarenhetsbevis för antagandet af en parthenogenesi bland de fullkomligare växterna, liksom zoologerna antaga ibland de lägre djuren. Af frågans vigt hafva vi ansett oss böra redogöra för nämnde författares åsigter och öfverlemna dess bedömande till framtiden.

Vi meddela ur Flora *) följande: Prof *Al. Braun* framställde några anmärkningar öfver alstrandet af frön utan föregående befruktning och anförde såsom exempel derpå i första rummet *Celebogyne ilicifolia*. Ett 1829 till trädgården i Kew fört honstånd af denna Euphorbiacé, hvilket icke egde minsta spår till hanblommor, lemnade dock årligen mogna frukter och groende frön, utaf hvilka erhöllos liksom moderväxten blott honplantor. De af Herrar *Pringsheim* och *Deecke* företagna mikroskopiska undersökningarne visade den vanliga beskaffenheten hos embryosäcken och embryos normala bildning. Växten är emedlertid en verklig dioecist, hvilket bevisas deraf, att i *Hookers* herbarium finnes ett hanexemplar, det enda man hittills känner, samladt af *Cun-*

*) Flora 1856 *M* 38.

ningham. — Af *Chara crinita*, som eger en ganska vidsträckt utbredning, påträffas öfver allt blott honexemplar, hvilka sätta rikligt frukter och frön, hvilka utan föregående befruktning gro och lemna lika plantor. Blott i ett herbarium från Montpellier har Prof. *Braun* sett ett hanexemplar af denna art; alla bemödanden att finna sådane i Tyskland och annorstädes hafva hittills blifvit utan påföljd. Dessa och andra förhållanden göra det sannolikt, att äfven hos högre växter understundom den företeelsen kan inträffa, som *Siebold* hos några insekter, t. ex. bin, iaktagit och gifvit namnet Parthenogenesis.

Dr *Cohn* erinrade härvid om det af *Gasparrini* omnämnda fallet med fikonträd, af hvilka två sorter: Sommarfikon och Vinterfikon kunna urskiljas, de förra sakna hanblommor, de sistnämnda ega sådana, och dock gifva begge mogna frukter och frön. — Dr *Seemann* tillade, att *Ricinus communis* gifver mogna frön, äfven om hanblommorna afskäras. — Prof. *Nägeli* väckte slutligen uppmärksamheten på, att de af de obefruktade fröna erhållna plantorna ganska mycket likna hvarandra, i det de bevara de individuella kännetecknen och visa ingen böjelse att bilda varieteter.

(Forts.)

---

2. Bidrag till några Svenska växters synonymik

af E. FRIES.

(Forts.)

21. *Nymphæa alba* L. Denna växt har under sednare åren framkallat en hel litteratur, och talrika arter hafva blifvit urskiljde. Enligt min öfvertygelse utgöra dessa blott en art; endast en af hela slägtet är inhemsk i Europa, ty *Nymph. Lotus* W. K. (N. thermalis Dec.) är införd. Redan för flera år sedan fästade vi uppmärksamheten på, att den kring Upsala vanliga är *N. biradiata*, och att den utan alla gränser öfvergår till *N. alba*. Bland de nyare urskiljda är *N. semiaperta*, hvilken ock förekommer i Sverige, och, den mig okända, *N. Pailliardi* de utmärktaste. Den sednare skiljes som art af Prof. *Lehman*, som för öfrigt delar min åsigt, att samtliga de öfriga böra förenas. Men Caspari *) förenar

*) Utan att nämna mina observationer, citerar Caspari (i motsats mot

äfven denna under *N. alba*, men urskiljer flera under- och afarter; Prof. *Lehman* anmärker dervid, att man kan finna flera af dessa på samma rhizom. Man lägger vanligen stor vigt på blommornas storlek och märkets strålar, men dessa olikheter bero helt och hållet af djupare och grundare vatten samt plantans ålder, ty hos unga plantor äro blommorna mycket små.

22. *Ranunculus Frieseanus* och *Boræanus*, uppdragne af frön, meddelade af Jordan sjelf, i härvarande Bot. trädg. visade visserligen första åren någon olikhet från *R. acris* genom bredare bladflikar (ungefär som R. nemorosus till R. polyanthemos), men äro nu mera, efter ett par års tillväxt, till alla delar så fullkomligt lika R. acris, att de icke som former kunna urskiljas. Detta bestyrker ett förhållande, som jag ofta haft tillfälle iakttaga, nemligen att unga plantor af växter med inskurna blad hafva bladen mindre delade, men bredare flikar. — Decandolles och vår *Ranunc. silvaticus* åter är en egen art, troligen af utländskt ursprung. *Godron* och *Grenier*, som upplyst att *R. silvaticus* Thuil. tillhör *R. nemorosus*, benämna denna *R. Friesii.* Den är, sedan dess växtplats blifvit planerad och bebygd, utgången.

23. *Batrachium.* Huruvida man vill antaga detta slägte eller icke, är något helt och hållet konventionelt, men då det utgör en högst naturlig grupp och har bestämda karakterer, tveka vi icke, att af praktiskt intresse den förra åsigten skall göra sig gällande, då de otaliga arterna af detta cosmopolitiska slägte, göra dess fördelande oumgängligt. — Äfven Batrachiernas arter är ganska talrika, som jag haft tillfälle öfvertyga mig genom rika samlingar af extraeuropeiska former i min samling, i Petersburger- och Berliner-Museum. Sedan utgifvandet af Summa Veg. Scand. har jag blifvit förvissad att icke blott *Batrachium marinum* *), utan äfven *B. pantotrix* eller rättare *trichophyllum*

---

verkliga förhållandet) *N. biradiata* som skiljd af mig som art. Prof. Lehman åter åberopar riktigt mina observationer för motsatta åsigten.

*) Som en curiositet må anmärkas, att man för denna af mig först upptäckta och i 20 år under namn af *Ran. marinus* utdelade växt, trott sig böra sätta annat Auctors namn, derföre att jag sedermera upptagit den under Batrachium! Dr *Hartman*, som alltid gick ärligt tillväga, *citerar likväl sjelf*, att han erhållit den af mig under namn af R. marinus!

Vill. och *Petiveri* äro verkliga arter; *B. heterophyllum succulentum* åter kan aldrig skiljas som art. Enligt skriftligt meddelande af Godron, jemte en utmärkt rik samling af hans arter, förekomma hvarken *B. marinum*, *peltatum* eller *Confervoides* i Frankrike, ehuru möjligen *R. Drouetii* bör hänföras till den sistnämnde. Jag har åter meddelat honom en fullständig samling af våra Nordiska och har dervid haft den tillfredsställelsen erfara att våra åsigter, äfven af de mest reducerade former, samstämma. I Bot. trädgården har dessa växters odling ej velat lyckas.

24. *Pulsatilla patens* (L.) är onekligen ett af de intressantaste fynd under sednare åren för Sverige. På samma växtställe förekommer den under tvenne former (båda hafva i vår blommat i härvarande trädgård af tufvor hitförda från Gottland), den normala med enkelt tredelta blad, och *P. Wolfgangiana* med mångdelta bladflikar, den medlersta skaftad, hvilken allmänt erkännes för afart af *P. patens*. Jag har ock sett båda bladformerna från samma rot. Det är denna som hos oss blifvit tagen för *P. Hackelii*, hvilken är en analog form af *P. Halleri!* (Alla Europeiska Pulsatiller jemte en obeskrifven odlas i härvarande trädgård). Vår Svenska *P. patens* har icke mörkblå blommor som den Tyska, utan liffärgade såsom den Sibiriska *). Dr Ruprecht i Petersburg anser detta antyda artskillnad; den Nord-Amerikanska *P. patens* skiljes i Grays nyaste upplaga af *Manual of the Botany of the Northern States* under namn af Pulsatilla Nutalliana. Beskrifningen passar icke illa på *P. Wolfgangiana*.

25. *Thalictrum Kemense* jemte *Th. macrocarpon* Gren. äro onekligen de utmärktaste bland de under detta sekel urskiljda arter. Den är numera allmän i Botaniska trädgårdarne och finnes äfven i härvarande. Till örtstånd och blomning liknar den fullkomligt *Th. baikalense* (som äfven finnes hos oss odlad), men denna afviker himmelsvidt genom sina fullkomligt släta karpeller. Af våra kommer den onekligen *Th. flavum* närmast, med hvilken Prof. *Wahlenberg* först förenade den. Af hvad grund han sedermera förde

*) Hurudan blommornas färg är på den Finska är oss obekant, ty ehuru vi erhållit en massa exemplar deraf voro alla i frukt.

den till *Th. majus* är oförklarligt, då den med denna, i alla Botaniska trädgårdar vanliga, har hvarken likhet eller slägtskap. Icke heller finnas de någonsin i samma region. *Th. rariflorum* är en medelart emellan föregående och *Th. flavum*. *Th. simplex v. boreale*, som blifvit förd som varietet till denna, hör, enligt talrika exemplar insamlade af Herr Mag. Fristedt i Ångermanland, sannolikast till *Th. minus* för de oskaftade bladen. Dr *Fr. Nylander* ansåg den kunna hänföras till *Th. exaltatum* C. A. M.! eller *Th. strictum* Led. — Denna ståtliga art, mig meddelad af min ovärderliga och oförgätliga vän, Dr. C. A. Meyer, blommar årligen rikligen i härvarande trädgård och kan icke med någon inhemsk jemföras. Den enkla, manshöga stjelken är bladig upp till toppen; ur bladvecken utgå långa, hängande blomklasar. — Hvad *Th. Friesii* Rupr. är, är mig icke fullt klart, då han hvarken med ett enda ord beskrifvit den, icke heller meddelat exemplar (ehuru den fullständigaste samling blifvit lemnad mig); jag förmodar dock att han afser nämnde Th. simplex var. H. N.

26. *Thalictrum minus*, uppdragen i härvarande trädgård af frön från Bohuslän, utmärker sig vid första anblicken från de öfriga genom sin låga växt, uppspärrade vippa, stora, spindelformiga karpeller, och kan lefvande sedd omöjligen med någon annan förvexlas. Odlad blommar den tidigare än följande och förblir lågväxt, men mycket grenig, med qvastlik, aldrig med pyramidformig vippa som följande. Denna art synes utomlands vara föga känd, så väl exemplar, som alla frön, jag erhållit från utländska trädgårdar, tillhöra *Th. flexuosum* *). — Th. majus är högst nära beslägtad med denna art, hvarföre de vanligen förenas. Frukten af båda är lika, men växten är mångdubbelt större och högre, blomruskan synnerligen utspridd med horizontelt utstående grenar. Genom kultur i många generationer har den visat sig beständig; möjligen dock uppkommen genom odling af föregående.

27. *Thalictrum flexuosum*, odlad af frön från Skåne, är likaledes en bestämd art, som af de flesta tages för *Th.*

*) Den rätta *Th. minus* hafva vi åter erhållit af frön under namn af *Th. maritimum*. Af blott karpellerna kunna dessa arter med säkerhet urskiljas. I Babingtons Engl. Flora är Thalictra framställda fullkomligt efter våra åsigter.

minus, af några åter alldeles oriktigt hänföras till *Th. Kochii*. Den starkt krypande roten, de vid basen bladiga stjelkarne, de spetsiga bladflikarne, den pyramidaliska, hit och dit böjda vippan, samt de mindre, spindelformiga småfrukterna skilja den mycket lätt. — *Th. Jacquinianum*, sådan den odlas i Botaniska trädgårdarne, förhåller sig till denna ungefär såsom Th. majus till minus. Några *vilda* exemplar af denna från Gottland har jag aldrig sett, ehuru derifrån sändts former af följande med flexuös stjelk.

28. *Thalictrum Kochii*, uppdragen af Gottländska frön, är en i hög grad utmärkt och bestämd art. Den igenkännes genast genom sin släta stjelk, bredare, vanligen trubbiga bladflikar, korta, äggrunda, vid basen trubbiga karpeller*). Decandolle har temligen tydligt beskrifvit denna art under namn af *Th. saxatile*, men af förvexling med Schleichers *Th. saxatile*, som tillhör *Th. flexuosum* (se Mert. et Koch Deutschl. Fl. p. 128). Båda äro likväl skilda från den ursprungliga *Th. saxatile* Vill., hvilken efter Greniers skriftliga meddelande måste bibehålla detta namn.

Anm. Thalictrum minus uppgifves äfven från Öland, Blekinge och Kinnekulle (?), det vore i hög grad önskligt erhålla exemplar från dessa orter, hvilket oaktadt flerfaldiga försök ej lyckats mig. — Den Öländska *Th. Galioides* har genom odling öfvergått till *Th. simplex*. Den Elsaska arten har dock något i utseende afvikande från Öländska exemplar och synes der bestämd, då på Öland typiska exemplar måste utsökas bland en mängd medelformer.

29. *Papaver nudicaule*, *alpinum* och *pyrenaicum* förenas af nyare förf. vanligen till en art. En mångårig kultur har likväl öfvertygat mig, att de äro bestämdt skiljda. Utom flera uppgifna, icke oväsendtliga karakterer (hvartill kan läggas blommornas färg: gröngul hos *P. nudicaule*, hvitgul, i trädgårdarne alldeles hvit och mer än dubbelt större blommor hos *P. alpinum*, brandgul hos *P. pyrenaicum*. Men mest afvikande äro deras biologiska förhållanden. H. alpinum blommar tidigt om våren och aldrig ånyo; de öfriga båda blomma sednare, men fortfara hela sommaren. *P. nudicaule* är den ömtåligaste, som i vårt klimat måste behandlas i likhet med de ömtåligaste fjällväxter, och uthärdar sällan

*) Någon gång felslå karpellerna, och blifva då mycket mindre, smalare eller spindelformiga, och hafva då troligen blifvit tagna för Th. flexuosum.

Upsalas vintrar. *P. alpinum* deremot är ganska härdig, trifves väl på fritt land, men sjelfsår sig icke. *P. pyrenaicum* åter sjelfsår sig och sprider sig som ogräs öfver allt öfver rabatterna. Denna är likväl icke funnen vild hos oss och *P. alpinum* endast på Kipinä i Ryska Lappmarken.

30. *Fumaria media*, Lois. Att den Norrska, äfvensom Engelska, *F. capreolata* tillhör denna art, är nu mera satt utom tvifvel. Jemför *Hammars Monogr.* Den håller sig väl skiljd från all F. capreolata i härvarande trädgård; men luxurierar föga, då den förra är ett besvärligt ogräs. *F. Boraei* Jord.! är synonym härmed; och *F. muralis* Sond.! upptages af Hammar som varietet.

31. *Raphanus Raphanistrum* v. *maritimus* Fr. Nov. kan jag väl icke skilja från *Raphanus maritimus* Smith, men den är så uppenbart en varietet af den förstnämnde, att så vidt Smiths är egen art, måste den positivt betraktas såsom skiljd från vår.

32. *Erysimum hieracifolium* och *Cheiranthus erysimoides* L. Suec. utgöra tvänne bestämdt skiljda arter, väl beskrifna af *Linné* och under kultur fullkomligt konstante, ehuru båda hos oss förenats under förra namnet. Inseende svårigheten att fixera bestämda namn hafva vi hittills följt de antagna; men då *E. hieracifolium* L. obestridligt är den, som Smith och Wahlenberg i Fl. Lapp. benämt *Cheiranthus alpinus*, så bör det förra namnet bibehållas och för Linnés E. Cheiranthus Erysimoides kan namnet E. strictum antagas. Utom andra karakterer skiljas de lätt genom skidorne, som hos *H. hieracifolium* (H. N. VIII. 20) äro längre, smalare, mer eller mindre utstående eller slaka, hos *E. strictum* (H. N. VIII. 19) kortare, dubbelt tjockare och alltid tätt tilltrykta stjelken. Märket erbjuder äfven, som Linne redan anmärkt, bestämda skillnader. *E. strictum* växer företädesvis på murar i S. Sverige t. ex. Kalmar, *E. hieracifolium* är mig vetterligen den enda, som finnes i medlersta och N. Sverige.

33. *Arabis sagittata* Dec., *hirsuta* och *glastifolia* hålla sig väl skiljda i härvarande trädgård; äfvenså *A. Suecica*. Spridd så väl härifrån, som Petersburger trädgården, förekommer den nu mera i de flesta trädgårdars kataloger såsom skiljd från *A. arenosa*. Hvad rotämnets läge beträffar,

är det något obestämdt, egentligen oblique incumbens, liksom hos *Arabis lyrata* L. Denna, som af denna anledning af Hooker (Fl. Bor. Am.) hänfördes till Sisymbrium, återfördes af Gray, anförde arbete, till Arabis. Man känner redan flera exempel på föränderlighet i rotämnets läge, så att denna i öfrigt vigtiga karakter ej ovillkorligt skiljer slägten, lika litet som *silicula* och *siliqua*, hvilka båda förekomma i de högst naturliga slägtena *Draba*, *Nasturtium*, *Braya* o s. v.

34. *Nasturtium anceps* Wahl. är en af de växter, som, ehuru oss väl bekant och odlad fullkomligt konstant, utländske Botanister sällan hafva reda på, utan söka i former af *N. palustre*, *N. silvestre* — och derföre, som vanligt i tvifvelaktiga fall, räkna till hybrider, ehuru åtminstone en af de förmenta stamarterna icke finnes i samma nejder. Detta är en af anledningarne, hvarföre vi som källa för arten hvarken kunna citera *Reichenbach* eller *Decandolle;* ty långt innan dessa hört denna växt nämnas, meddelades den mig af Dr Wahlenberg sjelf (1821!) under namn af *Nasturtium anceps.*

35. *Thlaspi alpestre.* Redan i Nov. Mant. III anmärktes, att vår inhemska i åtskilliga, mindre väsendtliga omständigheter afvek från den af en del utländska författare beskrifna. Den Svenska formen upptages nu som egen art af Jordan under namn af *Thlaspi brachypetalum*, af Godron och Grenier under namn af *Thlaspi virgatum.* Båda hafva i vår blommat i härvarande Botaniska trädgård, och äro synnerligen svåra att urskilja, ehuru den sednare är mycket utmärktare, större och frodigare. Äldre författare skiljde dem icke, och ovisst torde ännu vara, hvilken af dem skall anses för den äkta Thlaspi alpestre, i fall de skiljas som arter. Här kan endast Linnés herbarium gifva utslaget.

36. *Camelina.* De trenne inhemska arterna äro så klart bestämda och väl beskrifna af *C. Bauhin* och flera hans efterföljare, att man måste beklaga, att sednare författare afvikit ifrån denna klara källa. Vi hafva odlat alla tre och funnet dem fullkomligt beständiga; det samma har Ruprecht i Petersb. Ac. Bullet. och flera noggranna observatörer t. ex. Godron och Grenier anmärkt. Den äkta *C. sativa* synes endast förekomma vild på Gottland; det är till denna den äkta *C. dentata* hör såsom varietet; men van-

ligen förvexlas den med former med inskurna blad af *C. fœtida*, hvars rätta namn likväl är *Myagr. pinnatifidum*.

(Forts.)

Litteratur-öfversigt.

1. **Växtgeografisk skildring af Södra Ångermanland**, Akad. afhandling af R. Fr. Fristedt. Upsala 1857. 40 sid. 8:o.

2. **Conspectus Floræ Smolandicæ** auctore N. J. Scheutz. Upsaliæ 1857. 34 sid. 8:o.

I få Europeiska länder är den inhemska vegetationen flitigare undersökt än i Sverige, så att några större upptäckter icke äro att hoppas, men landets stora utsträckning och vexlande natur lofvar ännu en ej förkastlig efterskörd. Undersökningen häraf utgör den lämpligaste skola för de yngre Botanisterna, som hittills i brist af större trädgårdar och samlingar tvingats nästan uteslutande egna sig åt den inhemska Floran. Det ligger i sakens natur, att man först vände sin uppmärksamhet på de yttersta punkterna af landet t. ex. Lappland, Skåne, Öland, Gottland o. s. v., som lofvade de rikaste skördar, och mest afvika från den allmänna Svenska vegetationens typ. Ännu är i Lappland skogstrakten den minst undersökta, ty de gamla fjällen »locka med underbar makt» Botanisternas håg. Men för sammanbindandet af det hela är af vigt, att de mellanliggande provinserna, synnerligen de Norrländska eller de med Norrländsk natur, såsom Småland, blifva närmare undersökta. De förre t. ex. Ångermanland förete flere subarktiska växter såsom *Viola umbrosa*, *Arabis petræa* m. fl., som ej finnas i Lappland. Vigtigast äro likväl dessa undersökningar för arternas fördelning inom de olika provinserna. I en allmän Svensk Flora uppgifver man vanligen endast yttersta gränspunkterna t. ex. Skåne — Upland o. s. v., men en stor del af dessa saknas helt och hållet på Småländska höglandet. Äfven bör noga iakttagas och utmärkas som en kuriositet, då en växt förekommer på en enda, synnerligen gynnande lokal, utom sin naturliga utbredningszon t. ex. *Potentilla argentea*, *Myosotis stricta* på en enda lokal i Lappland.

Magister *Fristedts* afhandling lemnar en klar öfversigt af Södra Ångermanlands vegetation, som af författaren undersöktes sistledne år. Denna provins är i flera hänseenden märkvärdig, då hit nedstiga en mängd subalpinska växter och många sydliga här finna sin nordligaste gräns. — Efter en kort inledning öfver landets läge och fysiskt-geografiska beskaffenhet, öfvergår författaren till sjelfva målet för afhandlingen, nemligen skildring af landet i växtgeografiskt hänseende. Af de för Sverige vanligen angifna åtta regionerna finnas här blott tvenne: *Löfträds-* och *Barrskogs*regionen, af hvilken sednare blott Granskogsregionen här förekommer. Af Löfträdsregion upptagas *Alens* (Alni glutinosæ) och *Alderns* (Alni incanæ) regioner såsom tvenne särskilda, emedan det plötsliga försvinnandet af flera växter i och med alen synes berättiga till denna åsigt. »Ty omkring 200 arter framtränga ej längre mot det inre landet än till nedre gränsen af Alderregion, ehuru likväl icke alla här hafva sin nordliga gräns. En stor del följer nemligen hafskusten uppåt genom Porsens region och kustdelen af Granregion.» Alregion är emedlertid den artrikaste, liksom den äfven erbjuder den rikaste mångfald af lokaler. Det är här *Arabis petræa* finnes, den enda Svenska växt egen för S. Ångermanland. Derpå behandlas Alderregions vegetation, hvilken är betydligt artfattigare och innehåller blott vid pass 400 arter, då de med Alregionen upphörande »endast ersättas af några få fjällväxter och sådana som älska lundarnes djupa skugga» Granregion upptager den nordligaste kilen af provinsen och eger fullkomligt pregel af en fjälltrakt; det är här *Calamagrostis chalybæa* på flera ställen förekommer. Efter att hafva lemnat denna i det speciella gående framställning, öfvergår författaren till en allmän öfversigt öfver landet i dess helhet och uppdrager en jemförelse med de närgränsande provinserna, hvarvid anföres S. Ångermanlands stora likhet med Medelpad, hvarifrån det blott i någon mån afviker genom »Alregionens blott typiska, men Alderregionens centrala närvaro. Detta gäller endast om Al- och Alderregionerna, ty S. Ångermanlands Granregion, som är omgifven af Jemtlands och Lapplands, liknar mest deras närmaste delar, särdeles det förras, hvarifrån det afviker måhända endast såsom *Calamagrostidis lapponicæ* och *C.*

chalybææ växtort.» Slutligen följer en hufvudsakligen efter Fries' Summa Veg. Scand. uppställd förteckning öfver S. Ångermanlands *Cotyledoneæ* och *Filices*. Vi vilja blott anföra några synnerligen utmärkta, hvilka här äro funna: *Hieracium setigerum Fr.*, *H. saxifragum Fr.*, *H. diaphanum Fr.*, *Batrachium Confervoides Fr.*, *Thalictrum rariflorum Fr.*, *Th. boreale Fr. S. V.*, *Viola umbrosa Fr.*, *Drosera obovata Koch*, *Callitriche polymorpha Lönnr.*, *Potamogeton zosteraceus Fr.*, *Calamagrostis elata (Blytt)*, *C. chalybæa Fr.*, *Botrychium virginicum (L.)* Förutom dessa upptagas äfven tvenne varieteter, namngifna af författaren, hvilkas beskrifning vi vilja meddela i Svensk öfversättning.

Veronica officinalis v. *glabrata* Frist. — Denna varietet skiljer sig från hufvudformen genom blekgrön färg, stjelk på två sider hårig, blad glatta, endast cilierade, blomkrona blek. — Förekommer på mer eller mindre soliga, klippiga ställen i Nora S:n vid Eden och Fjällsjö S:n nära byn af samma namn.

Carex digitata L. v. *pallens* Frist. — Blek, äfven alla slidorna blekgröna, nästan bladlösa, axen merendels kortare skaftade och mera närmade än hos hufvudarten. Genom sitt utseende påminner den högeligen om *C. ornithopoda*, men genom hufvudkarakteren (fruktens) hör den till C. digitata. Mera luxurierande exemplar, försedda med bladbärande slidor, visa slägtskap med C. pediformis. — Förekommer vid Gransjö gästgifvaregård i löfskogen vid Helgumsjön. Samma form har äfven författaren tagit (1853) i södra branterna af Ulfberget i Herjeådalen.

Då författaren äfven i år genom ett reseunderstöd af Kongl. Vet. Akademien i Stockholm är i tillfälle att åter besöka denna intressanta trakt, är att hoppas en grundlig kännedom om densamma. *E. P. Fr., fil.*

Öfver Magister Scheutz disertation har min Fader som närmare bekant med trakten lemnat följande.

Småland är en icke mindre egendomlig provins med stor utsträckning och helt afvikande natur i olika trakter, hvilket gör dess undersökning synnerligen svår, så att för sammanskrifvandet af en fullständig Flora öfver Småland erfordras icke blott ett flerårigt studium, utan ock flera for-

skares förenade krafter. Ty dess utmärktaste växtalster tillhöra vattnen, skogskärren o. d. lokaler, der de svårligen utan särskild anvisning kunna finnas af en resande Botanist. Endast vissa punkter såsom Femsjö, Wexiö, Fryeled, Jönköping och Mag. Scheutz' hemtrakt Sjösås äro noggrannare undersökta. Det är egentligen höglandet (Jönköping och Kronobergs län) som företer de större olikheterna i vegetationens lynne; kuststräckan eller Kalmar län har visserligen en artrikare flora, men dess vegetation utgör en oafbruten fortsättning och föreningslänk mellan den Skånskt-Blekingska och Östgötha-Södermanländska, ehuru äfven hit nedstiga några, östra Smålandska höglandet egentligen tillhörande, växter såsom *Thesium*, *Potentilla incana* o. s. v. Det mest egendomliga för Smålandska höglandet är, att här saknas eller blifva högst sällsynta ett stort antal växter, som äro gemensamma för Skåne och Östergöthland, ja Mälardalens slättland. Höjden öfver hafvet är icke så betydlig, att den erbjuder tillräcklig förklaringsgrund, utan är den snarast att söka uti jordbildningen. Alla öfvergångstrakter saknas och egentliga alluvialbildningar finnas icke heller. Alfven består af dels i ytan eller nära densamma liggande gneis med ett lager af sand (eller ofta groft grus såsom vid Femsjö), men ännu sterilare blifva en del trakter i Jönköpings län, der alfven är fin mosand, ofta röd af jernoxid. Leran är ganska sällsynt och endast på ett och annat ställe finnes någon urkalk. Denna enformighet i jordbildningen jemte fattigdom på humus är tvifvelsutan grunden till vegetationens artfattighet vesterledes; ty i östliga delen, der bergen blifva högre och en större humusrikedom samlat sig i dalarne såsom i Östra, Konga härader, är vegetationen rikare och yppigare. Det synes som Nissa- och Lagadalarne ledo af en forntida sandöfversvämning, ty emot vanliga förhållanden är jorden här ofruktbarare i låglandet och bördigare i de högre bergstrakterna. Då från Småland strömmar utgå i alla riktningar, har all alluvialbildning jemte större bördighet nedlaggt sig på pereferien, endast vesterut öfvergår den Småländska magerheten till det tillgränsande Halland. I ingen Svensk provins framträder derföre skillnaden emellan Sveriges östliga och vestliga vegetation så skarp som inom Småland. Det var ock här som jag 1818 först anmärkte och i tillägget

till Fl. Hallandica samt Stirpes Agr. Femsj. först beskref skillnaden emellan den östliga och vestliga vegetationen. Förut antog man att växters spridning endast berodde af latituden, hvarigenom man antog sydliga gränsen för en mängd växter t. ex. *Cornus Suecica*, *Scirpus cæspitosus* o. s. v. norr om Upsala, ehuru de i vestliga delen af riket äro ytterst allmänna.

Dessa vegetationens mångfaldiga egenheter förklara, hvarföre man allt hittills saknat en allmän förteckning öfver Smålands växter, ehuru många botaniserat inom denna provins. Det var derföre ett förtjenstfullt företag af Mag. Scheutz, att med synnerlig flit samla de spridda bidrag, man hittills eger till Smålands Floran, och öka den med egna undersökningar i östra delen. Ehuru författaren före ventileringen ej hann få mer än 2½ ark tryckta, har han dock sedermera afslutat densamma, och vi hoppas, att den kraftigt skall mana till ökandet af materialerna för en Smålands Flora, då man nu på ett ställe har samladt det redan bekanta, och uppmärksamheten blir fästad på de iakttagelser, som äro af vigt. Ty att Smålands floran är på långt när icke än afslutad, anmärker författaren sjelf; isynnerhet kunna icke gränsorna för arternas utbredning inom ett så vidsträckt område vara noga kända. Efter ett kort förord och redogörelse för förarbetena till Smålands Floran öfvergår författaren till en allmän skildring af dess vegetation och fördelar den i fyra regioner: 1. *Smolandia orient.* (Kalmare län), 2. *Smol. borealis* (Jönköpingstrakten), 3. *Smol. media* och 4. *Smol. occid.* vester om Lagan, samt uppgifver vegetationens allmänna karakteristik och de egendomliga arterna för hvarje. Då provinsens utmärktaste växter äro förut kända, hafva vi icke ansett nödigt särskildt uppräkna dessa, men som nya torde vi dock böra nämna *Hieracium saxifragum* och *H. oreades* (i norra delen) *Myosotis versicolor*, *Ajuga reptans*, *Verbascum Thapsiforme* (otvifvelaktigt från Öland) *Thalictrum aquilegifolium*, *Pulsatilla pratensis*, *Arabis arenosa β borealis* (vera, alldeles skiljd från *A. Suecica*), *Poterium Sanguisorba*, *Potentilla collina* m. fl.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Geum hispidum Fr. Smål. Misterhult på Svinskär nära Örö, Hagsta viken i Vesterum S:n. *N. J. S.*

Trifolium spadiceum L. Ångerml. Sidensjö S:n. *V. H.;* Jemtl. Brunflo, Östersund och Näskott. *E. A. S.*

Myricaria germanica (L.) Jemtl. vid Ragunda kyrka. *E. A. S.*

Rumex Hippolapathum Fr. Jemtl. Liths S:n på Indalselfvens stränder. *E. A. S.*

Pinus Abies L. β viminalis Jemtl. vid Backen i Brunflo S:n, vid Kläpp i Kyrkås S:n *E. A. S.*

Nitella Stenhammariana Wallm. Smål. Vesterum. *N. J. S.*

Orchis cruenta Müll. Här och der öfver hela Jemtl. *E. A. S.*

Cladium Mariscus L. Smål. Pauli ström i Karstorps S:n. *N. J. S.*

Carex microstachya Ehrh. Ångerml., Själevad och flerstädes. *V. H.*

— *norvegica* Willd. Ångerml. Själevad och Arnäs S:r. *V. H.*

— *glareosa Whlnbg* Ångerml. Själevad S:n allmän vid kusten. *V. H.*

Elymus arenareus L. Luleå stad. *R. Fr.*

Poa alpina L. Uppl. Göttsunda. *E. P. Fr.*

Glyceria distans Whlnbg Ångerml. Själevad S:n. *V. H.*

— Såsom specimen för Botaniska Professionen i Helsingfors har Dr *W. Nylander* utgifvet en monografie öfver Lafslägtet *Calicium.* Vi hafva ej varit i tillfälle att se detta arbete.

— Hela förra året och äfven sistledne vinter hafva varit synnerligen ogynnsamma för härvarande Botaniska trädgård. Hela sviter af perenna växter hafva utgått. Dödligheten har varit störst bland Umbellater och Labiater, så att af talrika Salvier blott en enda eller S. pratensis qvarstår. Det är Medel- och Syd-Europeiska växter som lidit mest, mindre Nord-Amerikanska och Sibiriska. — Äfven vanliga år inträffar ofta det förhållandet, att eljest perenna växter blifva bienna, d. v. s. utdö sedan de blommat. Orsaken är tvifvelsutan den, att den tidiga hösten hindrar knopparnes utbildning för ett kommande år.

— Sedan föregående redan var satt, har den som utgången nämnda *Ranunculus silvaticus* blifvit återfunnen nära ån straxt söder om dess fordna växtställe. Ehuru utmärkt väl skiljd, är det endast möjligt vid noggrant efterseende urskilja den från de massor af *R. acris*, med hvilken den växer blandad.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 8. TH. M. FRIES. Augusti

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: D. Müller: Anmärkningar öfver de ofullständiga blommorna hos slägtet Viola och deras befruktning. — E. Fries: Öfver Parthenogenesi hos växterna. — D. Müller: En hypothes för bildningen af frön hos enskilta honstånd. — N J. Scheutz: Anteckningar öfver en resa i Skåne sommaren 1857. NYA SKAND. VÄXTER: *Carex brevirostris* Cederstr. — *Smilacina stellata.* Desf. STRÖDDA UNDERR.: Bot. Reseföreningen 1857. — Farsoter bland växter. — Bot. Not. Utgifvares resa.

Original-Afhandlingar.

1. Anmärkningar öfver de ofullständiga blommorna hos slägtet Viola och deras befruktning af Daniel Müller.

Det är allmänt kändt, att några arter af slägtet *Viola* under sommarmånaderna blomstra med ofullständiga blommor (kronblad saknas här vanligen), men att dessa ändock lemna rikligen frön. Det föll mig in att befrukta *Viola elatior* med frömjöl af *Viola tricolor maxima.* Förstnämnda art blir i kraftig jord ej sällan 1 aln hög, och såg jag i min fantasi redan rikblommande *Viola tricolor maxima*-buskar *). Då jag öppnade knoppen af en ofullständig blomma hos *Viola elatior*, för att borttaga ståndarknapparne, blef jag öfverraskad af den egna anordning jag fann. Här funnos nemligen endast tvenne ståndare; pistillen, som hos de fullständiga Violblommorna når ända till 2—3 m. m. öfver ståndarne, var här nedböjd och vidrörde med sitt märke knapparne; den hos *Viola* egna bladartade fortsättningen af ståndarsträngen hade krökt sig öfver pistillen. Då jag skiljde

*) *Viola tricolor maxima* är en hybrid af *Viola tricolor* och *V. altaica* och har af den förra bibehållit benägenheten att variera i otaliga färgskiftningar och af den sednare blommornas storlek och form.

ståndarne med en pincett från deras vidfästning, så hängde de qvar vid märket och tycktes vara fastväxta vid detsamma. Men uti mindre eller yngre knoppar fann jag märket och ståndarne icke sammanhängande, och antog jag, att i förstnämnde fall befruktningen redan hade försiggått. Hos andra, hvilkas frukter redan betydligt utvidgat sig och blifvit 4—5 m. m. långa, hängde de små, 2 m. m. långa ståndarsträngarne i förtorkadt tillstånd fast vid märket. De hade vid fruktens tillväxt på längden blifvit afryckta vid basen.

Allt detta gjorde, att jag blef nyfiken och närmare undersökte knopparne. Jag fann, att de små ståndarknapparne kort före befruktningen innehöllo som vanligt små korn, men dessa liknade mer runda, klara ovula än utbildad pollen. De funnos icke heller i så stort antal, som i knapparne hos de fullständiga blommorna af andra arter (t. ex. *V. cornuta)*, dels emedan knapparne här äro betydligt mindre, dels emedan kornen sitta glesare. Hos befruktade blommor eller rättare knoppar fann jag, att knapparne upptill hade öppnat sig, och att ur de båda öppningarne hos hvarje knapp fina trådar växt uppåt, letat sig in i den hos *Viola* egna gropen i märket, och derifrån trängt in i frukten. Lösryckte jag nu ståndarne alldeles från märket, så fann jag korta stumpar af pollentrådar både på märket och på ståndarknapparne. Här utbildar sig således icke frömjölet till de välkända, lätta korn, som af vind, insekter o. s. v. föras på märket, utan det hade icke skiljt sig ifrån knappen. Märket hade närmat sig den så mycket som möjligt, och pollenkornen, ehuru icke i direkt beröring med märket, hade ändock växt ut i ofvannämnda fina trådar, som, sedan de blifvit ½—1 m. m. långa, nådde till märket och trängde in i detsamma.

Jag måste ännu tillägga, att befruktningen försiggår i alldeles tätt slutna knoppar; att dessa under befruktningen ännu äro helt små; att befruktningen försiggår mycket fort, och att kort efter densamma frökapseln hastigt förstoras och framtränger ur de hittills tätt slutna blomfoderbladen.

Om hos flera andra arter af slägtet *Viola* en dylik befruktning försiggår, vet jag ej, men då ofullkomliga blommor hos många arter förekomma, är det högst sannolikt.

Endast hos *V. lancifolia* och *V. suavis* har jag funnit samma bildning hos knoppen och samma befruktningssätt.

Viola suavis var samma år uppdragen af frön, och dess första blommor, som framkommo i Augusti månad, voro ofullkomliga.

Hos *V. silvatica* fann jag i de ofullkomliga blommorna fem ståndare. Två af dem voro äfven hos denna art förenade med den äfven här nedböjda pistillen, men de andra tre innehöllo fria pollenkorn. Knopparne voro under befruktningen något större och mindre tätt slutna än hos förut nämnde arter.

V. odorata sätter på grenskotten i Augusti månad små knoppar. Dessa sitta i bladvecken på 3—5 centimeter långa skaft, och äro skaften rigtade nedåt mot marken, och då grenskotten ligga utsträckta på marken, vidröra knopparne densamma, ja! är jorden lös, tränga de ej sällan ned i den och erhålla då en grönhvit färg. Undersöker man en sådan liten, 2—2½ m. m. stor, knopp, så finner man, att blomfoderbladen innesluta densamma tätt från alla sidor. Under dessa foderblad finnas fem små kronblad, som ligga tätt intill och äro upptill taktegelformigt sammanlagda, så att befruktningsorganerna ligga väl förvarade inunder den. Dessa små knoppar skulle, då de innesluta alla till en fullständig blomma hörande delar, icke räknas till de ofullständiga. Men jemförelsevis till de fullständiga blommorna hos *V. odorata* äro dessa ofantligt små, och kronbladen utveckla sig icke, utan förblifva sammanlagda, och när kapseln tränger sig igenom, är deras funktion redan förbi. Slutligen visar sig äfven, att den lilla fruktknoppen är omgifven af fem ståndare, som luta sig så öfver densamma, att knapparne vidröra den lilla upprättstående pistillen; ståndarsträngarnes bladlika fortsättningar äro böjda öfver pistillen och här sammanlagda liksom kronbladen. Är fruktknoppen befruktad eller är den under befruktning, så äro ståndarne och märket äfven här förenade genom pollentrådarne. Sedan kapseln betydligt utvidgats, sitta vanligen de fem små ståndarne som en liten krona på pistillens spets. Ett normalt befruktningssätt kunde hos denna *Viola* icke ega rum till följe af blomknopparnes ställning och bildning.

Hos *V. canina* har jag funnit, att dess ofullständiga blommor eller blomknoppar äro ställda som hos föregående, och befruktningssättet skiljde sig icke heller derifrån, men här saknas de fem kronbladen, som *V. odoratae* ofullständiga blommor förete. Jag måste likväl anmärka, att blomknopparne, som jag undersökte af *V. canina*, hade tagits af vildt växande exemplar; deremot voro de af *V. odorata* af odlade, och det kan ju hända, att dessa i vilda tillståndet äfvenledes sakna de små kronbladen. Som allmänt bekant blomstra odlade exemplar af *V. odorata* vanligen om hösten för andra gången med fullständiga blommor, och kunde detta vara en mellanform. En knopp fann jag hos *V. canina*, som stod upprätt; denna var något större än de andra och öppnade sig helt litet under befruktningen. Jag träffade uti densamma några fina pollenkorn och helt få trådar, som förenade ståndare och pistill. Det är troligt, att knoppens ställning och blomfoderbladens sammanläggning och utbildning under genitaliernas mognad bestämma, om befruktningen skall försiggå med fria pollenkorn eller som här är beskrifvet.

V. mirabilis (enligt vilda exemplar) bär sina ofullständiga blommor uppräta. Blomfodret öppnar sig något under befruktningstiden. Här finnas kronblad endast rudimentärt, men ståndarne äro fullständiga och innehålla fria pollenkorn. Befruktningen är normal. — Det finnes flera arter *Viola*, som blomstra med ofullständiga blommor och sannolikt med sådana, som afvika mer eller mindre från de här beskrifna, men jag hade icke tillfälle att iakttaga detta förhållande hos flera än de här anförda.

Uti våra Floror nämnes, att alla fullständiga blommor hos *V. mirabilis* äro sterila och att endast de ofullständiga äro fertila. Jag måste lemna detta derhän *). Men om *V. silvatica* påstås detsamma. Af denna har jag likväl efter en och annan fullständig blomma erhållit goda, groddbara frön. Med *V. elatior*, *lancifolia*, *odorata* och *canina* eger samma förhållande rum, men säkrare och ymnigare erhållas frön af de ofullständiga blommorna.

*) Normalt äro de fullkomliga blommorna hos *Viola mirabilis* felslående, men i Prof. Fries' Herbarium finnas äfven fruktbärande exemplar af detta slag. Jfr Fr. Fl. Scan. p. 77.

Redact. anm.

Då ännu ofullständiga blommor finnas att tillgå hos några Violaarter, skyndar jag att meddela dessa mina iakttagelser, för att lemna åt mina läsares omdöme, om jag sett och uppfattat förhållandet rätt, och för att fleras gemensamma sträfvanden må kunna fullständiga det här anförda.

---

2. Öfver Parthenogenesi hos växterna.

Af E. Fries.

(Forts.)

Vi meddela i detta nummer resultaterna af *Naudins* undersökningar, efter Flora för 1856 №. 46.

Naudin har under två år pröfvat *Spallanzanis* och *Bernhardis* försök med Hampa och har dervid kommit till samma resultater och antaganden, som desse. Ett enstaka, på en af Musei parterrer stående honstånd och långt aflägset från några hanstånd i »Ecole de Botanique» lemnade de till detta försök bestämda frön. Utsådda i April 1855, uppväxte derur kraftiga plantor, af hvilka 20 honstånd lemnades på fritt land på en afskiljd plats, som var omsluten af en mur och skiljd från Museum genom Rue Cuvier. Fyra andra, likaledes honplantor, blefvo före blomstringen satta i små krukor, och dessa flyttades in i ett Orangerihus, hvilket på alla sidor var omgifvet af murar och icke inneslöt några andra hampstånd. Alla dessa plantor blommade och fruktificerade. De blefvo ofta undersökta, men visade aldrig det ringaste spår till hanblommor: en förrättning, som synnerligen lätt kunde verkställas med de fyra i krukor satta stånden, då de till följe af den ringa näring, som den deras rötter omgifvande jorden erbjöd, blefvo ganska späda och utan all förgrening. Allenast frön af dessa fyra plantor insamlades och såddes detta år (1856). *Naudin* erhöll deraf inemot 40 plantor, af hvilka genast när knopparne visade sig hanstånden samtligen blefvo uppryckta. Fyra nya honstånd, liksom förra året satta i små krukor, insattes i en kammare, som låg i andra våningen utaf det hus, Herr *Decaisne* bebodde och här så afskiljdt, att tillträde för något främjöl var alldeles omöjligt. Det oaktadt hafva dessa plantor ändock fruktificerat. Vid den sorgfälligaste undersökning kunde hvarken *Naudin* eller *Decaisne*

upptäcka en enda hanblomma ibland honblommorna, hvilka sednare i temligen stort antal förefunnos, men blott till en ringa del lemnade mogna frön.

Smiths iakttagelser med *Celebogyne* ingaf *Naudin* den tanken att undersöka, hvad skulle blifva af isolerade honstånd af *Mercurialis*. Ganska unga plantor blefvo före blomningen planterade i krukor och dessa ställda dels i ett glashus, dels i den ofvan omtalade kammaren. Omständigheterna voro äfven här af den beskaffenhet, att omöjligt någon beblandning med frömjöl af arten kunde antagas. Alla dessa stånd, åtta till antalet, alstrade ett oerhördt antal honblommor, utaf hvilka en del, omkring 50, lemnade välbildade frukter med embryohaltiga frön, som detta år fullständigt grott. Äfven här kan försäkras, att dessa växter icke frambringade några hanblommor. — Såsom motstycke till den häraf vunna erfarenhet borttog *Naudin* från två stånd af *Ricinus*, af hvilka det ena befann sig i grannskapet af likartade växter, men det andra tillräckligt länge varit utan beröring med pollen, alla derpå befintliga hanblommor, som funnos i åtskilliga utvecklingsstadier. Alla honblommor föllo nu efter hvarandra af, utan att sätta frukt, och dock kände man med viss grad af sannolikhet hvad det ena af de båda ståndden beträffar, att det kommit i beröring med några pollenkorn. Här äro således 3 Euphorbiaceer, af hvilka en monoik icke fruktificerar utan befruktning, och två andra dioika, hos hvilka frön utan tillhjelp af pollen otvifvelaktigt bildas.

År 1854 observerade *Naudin* på en af murar och pallisader innesluten plats ett helt allena stående honstånd af *Bryonia dioica*, hvilken ibland de tusende blommor, som den frambragte, hade satt ett temligen stort antal frukter, ehuru i högst ringa förhållande till blommorna, och hvilka frukter äfven mognat. Dessa frukter innehöllo välbildade frön, hvilka satta i November i ett varmhus, ganska bra uppkommo. 1855 fruktificerade dessa honstånd af *Bryonia* såsom föregående år och under samma förhållande; desslikes äfven 1856. Under tiden undersöktes blommorna, men aldrig fanns något spår till ståndare. Man kunde alltså förmoda, att frukten, som de satte hvarje år, härrörde af en genom insekters tillhjelp verkad befruktning, men följande

skall visa, att detta antagande icke är riktigt. — I April månad 1856 satte *Naudin* på den säng, der denna *Bryonia* stod, en annan honplanta, som erhållits af den i November 1854 gjorda skörden, som hittills varit förvarad i en burk. Utan tvifvel tillfölje af dess ungdom nådde denna blott en medelmåttig utveckling, men den betäcktes af blommor, hvilka utan öfverdrift kunde uppskattas till flera tusende. Alla voro honblommor; hos ingen upptäckte man det ringaste spår till ståndare, och dock lemnade märkvärdigt nog alla eller nästan alla mogna frukter, hvilka gåfvo de förvissnade grenarne utseende af långa, röda drufklasar. Af hundrade, hvilkas innehåll undersöktes, innehöllo 12 inga, 45 ett, 29 två, 11 tre, 2 fyra och 1 fem frön: ett resultat, som icke märkligt afviker från det förhållande, som eger rum, då växten växer i grannskapet af ett hanstånd. — Under det att detta *Bryonia*-stånd bokstafligen öfversållades af frukter, var det gamla ståndet på ett afstånd af blott några alnar, hvarken mer eller mindre fruktsamt än föregående år. Man kan således icke säga, att hos den ena eller andra befruktningen var en följd af med pollen belastade insekter, emedan dessa ögonskenligen skulle liktidigt fört sådant till båda plantorna och dessa sålunda borde fullkomligt lika fruktificerat. Skilnaden i detta förhållande var emellertid, som redan anmärkts, starkt i ögonen fallande och låter sig väl blott förklara af det individuella antaget hos hvarje af dessa plantor.

För att försäkra sig om, huruvida beskaffenheten hos en dioik växt på något sätt inverkade på denna ovanliga fruktbarhet, anställde *Naudin* ett försök med ett för detta ändamål på samma ställe planteradt stånd af *Ecbalium Elaterium*. Under en tid af två månader blefvo alla hanblommor, så fort de visade sina knoppar, aftagna, så att ingen kunde öppna sig och lemna till befruktning egnadt frömjöl. Alla honblommor, till ett antal af mer än 100, som under det att hanblommorna aftogos kommo till utveckling, vissnade under de omedelbart efter deras utveckling följande åtta dagarne, utan att fruktämnet det ringaste tillväxte; deremot satte de frukt så snart castrationen upphörde. Det visade sig således här samma förhållande, som hos *Ricinus*, en absolut ofruktbarhet hos honblommorna af

brist på hanblommor hos en monoik växt, under det att en annan växt af samma familj och af förvandt organisation, men med dioika blommor fruktificerade och lemnade fruktbara frön, äfven då hvarje manlig, befruktande planta var borta.

Andra likartade förhållanden förekomma hos andra växter, men alltid hos dioika. *Fresenius* försäkrar (Linnæa 1839) att honblommor af *Datisca cannabina* fruktificera ganska bra utan tillhjelp af hanblommor. Samma förhållande eger äfven rum, enligt *Lecoq*, hos honstånden af Spenat och enligt *Tenore* hos *Pisticia narbonensis* (Ann. d. sc. nat, 4:éme sér. t. I. p. 328), ja! efter Boccone (Museo di Piante, p. 148) äfven hos andra arter af *Pistacia*.

Så talrika och öfverensstämmande vittnesmål lemna icke något tvifvel mer om verkligheten af embryots bildning utan tillhjelp af den vanligen befruktande vätskan. Det återstår blott att undersöka, huru länge arterna kunna hålla sig, om man inskränker deras befruktning till detta sätt. Emellertid öppnar sig för Embryologerna en ny synpunkt för deras iakttagelser, som visserligen icke kunna blifva utan intressanta resultater. (Compt. rend. hebdom. des séanc. de l'Acad. d. sciences. Tom. XLIII. № 10. s. 538).

---

3. En hypothes för bildningen af frön hos enskilta honstånd

af D. MÜLLER.

Ofvan beskrifna befruktningssätt hos några arter af slägtet *Viola* har i sammanhang med några andra företeelser i växtlifvet framkallat hos mig en förmodan, huru befruktningen tillgår hos enskilda honstånd, hvarom man nu åter börjat tala, isynnerhet om *Celebogyne ilicifolia*. Upsala bot. trädgård äger icke denna växt, och andra sig sjelf befruktande honstånd har jag tills dato icke sett; således har jag icke kunnat pröfva, huruvida min förmodan är öfverensstämmande med förhållandet i verkligheten. Förliden sommar observerade jag hos ett blommande stånd af *Sempervivum tectorum*, att några ståndare, ja! i en och annan blomma alla, hade förvandlat sig till små fröhölsor, som under befruktningen mer eller mindre öppnade sig. Uti

hvarje sådan befunnos 10—50 ovula. Somliga af dessa förvandlade ståndare innehöllo derjemte närmare spetsen några pollenkorn, och ju mera pollen, ju mindre ovula. Ett likartadt förhållande hade jag förut sett hos *Helleborus niger*. Härigenom visa sig pollen och ovula såsom ursprungligen identiska. Under sådana förhållanden kan man väl förmoda, att liksom ovula kunna bilda sig inom ståndarknapparna, lika lätt kunna äfven pollenkorn bilda sig inom kapseln. Hos *V. elatior* o. a. se vi, att på ett och samma stånd två olika befruktningssätt kunna ega rum, och att det af mig ofvan beskrifna frömjölet kan utbilda sig eller som man säger mogna inom alldeles täppta knappar och slutna knoppar, och utan att skilja sig ifrån sin placenta växa ut i de nämnda pollenträdarne, som intränga genom pistillen till fröäggen. Om nu pollenkorn bildas inom en karpell, så måste äfven dessa här kunna mogna och utväxa i pollenträdar, som, lättare än hos *Viola*, kunna träffa och befrukta fröäggen. Kanske att här ett sådant utväxande af pollenträdar alldeles icke behöfs, utan att en intim vidröring af pollen och ovula kan vara tillräcklig.

Endast noggranna undersökningar kunna upplysa, huruvida den här framställda hypothes besannas af verkligheten.

---

4. Anteckningar öfver en resa i Skåne sommaren 1857,

af N. Joh. Scheutz.

I Juni månad afreste jag från Wexiö genom vestra Blekinge till Skåne. Under genomresan observerades i Blekinge kring Hokadals gästgifvaregård i Asarums socken *Hypochœris radicata*, *Leontodon hispidus*, *Filago montana* var. *arvensis*, *Galium silvestre* ymnig, *Pedicularis silvatica* m. fl. allmännare växter. I Sölvitsborg gjordes ett kort uppehåll, hvarunder exkursioner företogos i stadens omgifningar. Det anmärkningsvärdaste som anträffades var jemte *Lappa major*, *Juncus Gerardi* var.! hvilken växte i ymnighet på hafsstranden. Som vegetationen till följe af den starka torkan var långt framdrifven, qvardröjde jag ej längre i Blekinge, utan skyndade till Skåne, der jag först tog min station på Gedenryds gästgifvaregård. På hafsstranden här syntes *Odontites litoralis* samt i åkerrösen *Malva Alcea* och *silvestris*. Mellan Årup och Gedenryd sökte jag *Gentiana ob-*

tusifolia. Ängen, der den växt, var nu alldeles uppodlad, och af nämnda Gentiana fanns intet spår. — Saxaviken, som ligger på gränsen mellan Blekinge och Skåne, hade denna tiden föga att erbjuda. *Batrachium marinum* växte här, men vida mindre än i Smålands skärgård; föröfrigt de vid östra kusten vanligare växterna, såsom *Aster Tripolium*, *Samolus Valerandi*, *Juncus glaucus* m. fl. På den midt emot Valjö gård belägna halfön sökte jag länge, ehuru förgäfves, *Sonchus palustris.* — Mellan Gedenryd och Gualöf stod *Sorothamnus* i stor ymnighet på sandfälten. — *Vicia tenuifolia* fanns på Balsberg nära Fjelkinge, hvarifrån jag fortsatte resan till Åhus.

Det östra Skånes sandfält erbjuda för Botanisten så mycket rart och intressant, att andra provinser ej ha något motsvarande att uppvisa. *Helichrysum arenarium* och *Corynephorus canescens* stå öfverallt. Härtill komma *Dianthus arenarius*, *Koeleria glauca*, *Anthericа*, som hafva sitt centrum kring Vidtsköfde, hvarifrån de fördela sig åt olika håll, *A. ramosum* åt norr och *A. Liliago* åt söder, vidare *Astragalus arenarius*, *Holosteum umbellatum*, *Androsace septentrionalis*, *Airopsis præcox* m. fl. Det är ej min afsigt att närmare redogöra för hvad jag på hvarje ställe anträffade; ty dels hafva vi genom Prof. Fries' utmärkta Flora Scanica, Liljas Skånska Flora och von Dübens Conspectus Vegetationis Scaniæ fullständiga skildringar af den herrliga Skånska vegetationen, dels fruktar jag att genom upprepandet af idel bekanta saker sätta Bot. Not. läsares tålamod allt för mycket på prof. Jag vill derföre endast redogöra för gången af min resa och derjemte i korthet anföra, hvad jag anträffade på hvarje ställe.

Kring Åhus syntes *Stellaria crassifolia*, *Phleum arenarium*, *Ribes Uva crispa*, *R. rubrum*, *Orchis sambucina*, *Juncus Gerardi*, *Halianthus* m. fl. *Allium fallax* återfann jag ej. — Kring Vidtsköfde stodo *Nasturtium officinale*, *Astragalus arenarius* särdeles på den stora sanddrifvan, *Silene nutans* var. *infracta*, *Epilobium hirsutum*, *Herminium Monorchis*, *Aspidium Thelypteris*, *Cineraria palustris* etc. *Barbaræa præcox* stod ymnig "in fossis agrorum." Den skiljes lätt från *B. vulgaris* och *stricta* genom *tunnare och längre skidor* samt sin "sapor grate acidus." På åkrar kring Degerberga fann jag *Alsine viscosa.* Den närbelägna Linderödsåsen hade intet särdeles att erbjuda. — Vid Brösarp stod *Alyssum calycinum* på den s. k. Galgbacken; *Euphorbia Cyparissias*, som enligt Liljas Sk. Fl. p. 208 ofta blifvit förgäfves eftersökt på kyrkogården, fanns der nu ymnigt. *Anthericum ramosum* började att utslå sina blommor, likasom *Cirsium oleraceum.* Från Brösarp gjorde

jag en utflygt till Andrarum, i hvars omgifningar stodo *Crepis biennis*, *Galium saxatile* m. fl. samt vid Christinehof *Potentilla procumbens* och *Lysimachia nemorum*. *Sambucus Ebulus* såg jag ej, och *Rumex cristatus* sökte jag förgäfves. — Vid Raflunda fann jag intet anmärkningsvärdt och fortsatte resan, utan att företaga några exkursioner, till Cimbritshamn. Efter att ett par dagar exkurrerat i stadens omgifningar och återfunnit de flesta af de för denna trakt uppgifna sällsyntare växter, tog jag vägen förbi Hammenhög till Glämminge, på hvilket sistnämnda ställe jag insamlade *Falcaria Rivini*. Mellan Hammenhög och Glämminge såg jag ej den derstädes förekommande *Lathyrus tuberosus*. Vid Kåseberga, dit jag från Glämminge företog en utflygt, insamlades på sandbackarna mot hafvet *Medicago minima*. *Tunica prolifera* söktes förgäfves; deremot fann jag *Verbascum Thapsiforme*. Kring Köpinge anträffades *Filago minima*, *Petasites officinalis*, *Hyoseris minima*, *Saponaria officinalis*, *Hypericum humifusum*, *Sarothamnus* samt *Trifolium filiforme*. Mellan Köpinge och Kabusa sökte jag *Ornithopus perpusillus*, hvilken var alldeles afbetad. Vid Köpingån stodo *Epilobium hirsutum*, *Carex Pseudo-Cyperus* och *Glyceria aquatica* samt vid dess utlopp *Lathyrus maritimus*, *Eryngium*, *Calamagrostis baltica*, *Peucedanum Oreoselinum*, *Erythræa-Centaurium*. Af *Tritica* fann jag endast *T. junceum*. Mellan Köpinge och Herrestad vid en pilvall nära vägen *Euphorbia Esula* i stor mängd. Vid Benestad insamlades *Hypericum tetrapterum*, *Tetragonolobus siliquosus* och *Juncus glaucus*. *Cineraria campestris* var redan öfverblommad.

Efter dessa ströftåg i östra Skåne afgick jag på ångbåt från Ystad till Malmö, hvarifrån jag genast begaf mig till Lund. Att uppräkna hvad jag här under exkursioner i stadens omgifningar insamlade, vore allt för vidlyftigt. Det för Botanikens vänner så väl bekanta Fogelsång och det närliggande Dahlby skänkte mig mången rar växt. Kring Lund växte flerestädes t. ex. vid Lergrafvarna *Ononis campestris*. Från Lund företog jag i sällskap med notarien C. O. Schlyter en exkursion till Malmö, Skanör och Trelleborg. Vid Malmö togs vägen öfver Fosieborror nedåt Limhamn. Kring staden stodo *Senecio erucifolius* och *Dianthus Armeria*, *Scabiosa Columbaria* m. fl. *Tragopogon porrifolius* var utgången på det angifna växestället, vid och på vallen mellan slottet och Ribersberg. *Silene gallica* kunde jag icke heller finna. Vid Limhamn *Pimpinella nigra*, *Artemisia maritima*, hvilken sedan förekom här och der hela kusten nedåt till Skanör, *Hordeum murinum*, som växer icke blott ned till Hvällinge, utan äfven vid Skanör. *Poterium Sangui-*

sorba sökte jag här likasom *Ajuga genevensis*, hvilken sednare den starka torkan, som i allmänhet inverkade högst menligt på vegetationen, alldeles förbränt, att intet spår syntes af densamma. Vid Hvällinge förekommo *Plantago Coronopus*, *Sagina stricta*, *Lepigonum marinum* och *L. salinum* utan öfvergångar växande blandade med hvarandra. *Lepturus* och *Statice Behen* sågos ej. Kring Hammar fann jag *Salicornia herbacea*, *Gnaphalium arenarium* och vid Lilla Hammar *Lepidium latifolium*. Vägen fortsattes sedan till Skanör och Falsterbo, hvarest insamlades *Artemisia campestris* var. *sericea*, *Salsola Kali* m. fl. *Allium arenarium* stod ännu i knopp. Nära Skanör fann jag *Vicia angustifolia* var. *segetalis*, men af *Gnaphalium luteo-album*, som förr växte till och med på torget! sågs intet. — Jag hade förut i Bunkeflo insamlat *Silene Armeria* samt *Solanum miniatum*, utmärkt genom sin moschuslukt, och derjemte vid Naffentorp *Reseda luteola*. — Från Skanör togs vägen till Trelleborg. Här funnos *Anthriscus vulgaris*, hvilken äfven fanns vid Limhamn, *Teucrium*, *Petasites officinalis*, *Sedum purpureum* på kyrkogården, *Alisma ranunculoides*, *Chenopodium Vulvaria*, *Rumex palustris* och *Hordeum secalinum*, som på vissa ängar var det allmännaste gräset. Öfver Gylle togs härifrån vägen till Fru Ahlstad, der *Chenopodium murale* växte. Vid Vestra Ahlstad söktes förgäfves *Antirrhinum Orontium*.

Från Fru Ahlstad fortsatte jag min färd till Börringesjön, på hvars stränder *Alisma ranunculoides*, *Ranunculus reptans* och *Littorella lacustris* växte. Här funnos äfven *Erythræa Centaurium* samt på en sandig åker mellan Vidarp och Fortuna-skogen under Börringe *Antirrhinum Orontium*. Vid Lindved *Myriophyllum verticillatum* samt kring Lindholmen *Filago minima*, *Epilobium parviflorum*, *Potentilla procumbens* m. fl. Här voro herrliga bokskogar med *Circæa lutetiana*, *Rumex Nemolapathum* m. fl. allmännare lundväxter. Från dessa leende trakter fortsatte jag till Suedala, hvarest jag kring Brännemölla sökte förgäfves *Acer campestre*. På den s. k. Naverbacken finnes den ej mer, ty denna blef för 12 år sedan uppodlad, enligt underrättelse af ställets n. v. egare, ej heller fanns den i den kringliggande trakten. Den torde derföre böra tills vidare uteslutas ur Skånes Flora. Deremot torde *Lycium barbarum* med skäl böra upptagas i våra Floror. Den förekommer i sydvestra Skåne allmänt planterad på jordvallar, hvarifrån den sprider sig vidt omkring; åtminstone synes den med samma rätt som *Syringa vulgaris* och *Aesculus Hippocastanea* böra upptagas i en Svensk Flora! Vid Skabersjö sökte jag *Filago germanica*, fann blott *Trifolium striatum*. Ej heller fann

jag vid Hasslemölla nära Torup *Aconitum Napellus*. Endast *Medicago sativa* och *Potamogeton crispus* anträffades. — Vid Hyby insamlades *Farsetia incana*.

Återkommen till Lund fortsattes resan förbi Ringsjöns vackra stränder till Christianstad. Härunder gjorde jag endast ett kort uppehåll i W. Wram, der en utflygt gjordes till det blomsterrika Klintastuga på Söderåsen, der *Lunaria rediviva*, *Festuca gigantea*, *Thalictrum aquilegifolium* m. fl. frodades. Här observerades derjemte *Vicia cassubica* samt under vägen till Nöbbelöf *Scabiosa Columbaria*.

Anländ till Christianstad exkurrerade jag i dess omgifningar och afreste sedan till Göinge härader, för att undersöka deras vegetation. Öfver det lilla jag iakttog, under det jag i alla riktningar undersökte dessa härader, särdeles deras norra till Småland gränsande delar, får jag nu lemna en kort berättelse.

(Forts.)

Nya Skandinaviska Växter.

Sällan förflyter något år utan att Skandinaviens Flora riktas med något eller några nya fynd. Bland växter, som på sednare tider blifvit upptäckta i Skandinavien, är det oss en glädje att nämna *Carex brevirostris* och *Smilacina stellata Desf*, af hvilka den förstnämnda är en ny-beskrifven art, den sednare tillhör ett slägte, af hvilket i Europa ej förut funnits någon representant. Vi meddela här beskrifning på begge.

Carex brevirostris n. sp.

Ax enkelt l. sammansatt, aflångt-lancettlikt; frögömmen få, upprätt utstående, från smalare bas äggrundt-lancettlika, på inre sidan platta, på den yttre convexa, glatta, i spetsen understundom sträfva med mycket kort spröt; fjäll trubbiga; blad sträfva, nedtill rännformiga, upptill nästan trinda.

Tagen nära Ryssvik vid Foldenfjord i Norige på den gräsbevuxna hafsstranden den 5 Aug. 1856 af Herr E. C. J. Cederstråhle.

Växten 7—10 tum hög, mörkgrön. Rot krypande med rotskott, dels med, dels utan fruktbärande stån. Strå upprätt, trindt, glatt, hvitstrimmigt, dubbelt längre än bla-

den, med basen betäckt af i rödt stötande slidor. Blad 3—5 tum långa (stolonernas längre) mycket tunna, föga utböjda, ända till spetsen sträfva. Ax 5—6 linier långt, dels enkelt, bestående ant. af blott hanblommor eller i toppen af 9—12 hanblommor, vid basen af 2—4 honblommor, nedanför hvilka man ofta får se ett eller annat fjäll, sterilt eller betäckande ståndare, dels sammansatt, ant. så att i toppen finnas 9—12 hanblommor, nedanför dem 2—4 honblommor och nedanför dessa ytterligare 1—2 småax af hanblommor, eller så att nedanför de 9—12 hanblommorna inga honblommor utan blott 1—2 af hanblommor bestående småax förekomma. (Anmärkas bör, att Hr Cederstråhle aldrig funnit ax af blott honblommor, ja icke en gång der ej hanblommornas antal varit öfvervägande). Fjäll brunaktiga, med en smal färglös genomskinlig kant och en ända till spetsen urskiljbar blekare nerv, ungefär lika långa som frögömmena. Det nedersta fjället, som omfattar hela axet, har ofta medelnerven grön, utlöpande. Frögömmen gröna, i spetsen bruna, med ytterst kort, genomskinligt urnupet sprot. Ståndarsträngar nästan af fjällens längd.

Svårt är att afgöra, hvilken af de förut kända Carices denna art står närmast, isynnerhet som dess ax än är enkelt, än sammansatt, än bestående af blott hanblommor, än af både han- och hon-blommor. Då axet blott utgöres af hanblommor, kommer den närmast *C. dioica*, *parallela* och den på Grönland förekommande honformen af *gynocrates;* då deremot axet är enkelt och består af både han- och hon-blommor, står den ganska nära den androgyna, af Læstadius i Lappland samlade, formen af *gynocrates* och *pulicaris*. Det sammansatta axet gör, att den äfven kan räknas till *chordorrhiza* och dess förvandta. Närmast står den dock otvifvelaktigt den nordamerikanska *C. exilis*, som äfven stundom har axet sammansatt. (Jfr *Öfvers. af Vet. Acad. Förhandl.* 1857 *N:o* 5).

Smilacina Desf.

Kalk 6-delad eller 6-bladig, affallande, stjern- eller hjulformig, regelbunden, med aflånga flikar; ståndare fästade vid flikarnes bas, utböjda, 6; ståndarknappar äggrunda eller

nästan klotrunda; stift 1, upprätt, mera sällan 2; bär 2—3-rummigt med 2 frön i hvarje rum.

Af Skandinaviska slägten är detta närmast förvandt med *Majanthemum* och det så nära, att af flere författare det sednare äfven dermed förenas. Från *Majanthemum* skiljer det sig endast genom 6-delad, mera platt kalk och 6 ståndare. Genom kalkens och ståndarnes sextal närmar det sig tillika *Convallaria*, som dock afviker genom enbladig, klocklik kalk, och *Polygonatum**), som skiljes genom rörlik, nästan cylindrisk, endast i spetsen 6-flikig kalk och vid pipens midt fästade ståndare. Slägtet tillhör förnämligast N. Amerika, hvarest trenne arter finnas, hvaribland den i Norrige funna eller

Smilacina stellata Desf.

Dess beskrifning lyder i korthet: Hela växten nästan glatt eller bladen yngre på undre sidan något småludna. Rotstock krypande. Stjelk enkel, upprät, vid basen omgifven af en bladlös slida. Bladen 7—12, aflångt-lancettlika, det nedersta mera aflångt, stjelkomfattande, de öfre mera lancettlika, spetsiga och något stjelkomfattade. Blomklase i toppen, enkel, 5—12-blommig med ganska korta blomskaft. Kalk liten, hvit med stjernformigt utstående flikar, som äro längre än ståndarne. Bär svartaktiga.

Syn. *Convallaria stellata* Linn. Spec., Willd. Spec. II. p. 163, Mich. Fl. bor. Amer. I. p. 202, *Majanthemum stellatum* Link Enum. I. p. 343.

Förekommer i Norige vid Grefvenaas nära Christiania, upptäckt af Herr *Moe* och meddelad af Prof. *M. N. Blytt.*

Strödda Underrättelser.

Botaniska Reseföreningen 1857.

De Herrar, som antecknat sig såsom Ledamöter i detta års Reseförening äro:

---

*) Slägtet *Polygonatum* antages med skäl af de flesta utländska författare såsom eget. Af våra svenska arter af slägtet *Convallaria* höra hit C. Polygonatum, multiflora och verticillata.

Brukspatron C. Tamm.
— Löwenhielm.
— C. G. Clason.
Prosten Dr. Chr. Stenhammar.
Doktor D. G. Petersson.
Baron Edv. Hisinger.
Löjtnanten H. von Post.
Magister Hellbom.
Apothekaren M. Dyhr.
Inspektoren W. Steffenburg.
Studeranden T. O. Krok.
— C. P. Læstadius.

Af dessa deltagare hafva Herrar Clason och Stenhammar antecknat sig för 2 lotter (à 10 R:dr Riksm.) hvardera, Steffenburg för 3; de öfrige för 1 lott hvardera.

— Farsoter uppträda ibland växterna icke mindre förödande än bland djuren. Vi behöfva endast anföra som exempel Potatissjukan, Drufsjukan, 1839 års pest bland Enbuskarne. Enligt allmänna tidningarne skall äfven en sådan härjande farsot föröda barrskogarne i Norrland. Till redan kända förhållanden i denna väg kunna vi äfven tillägga, att vi under en resa till vestra Småland i Juli månad sågo Ljungen stora sträckor längs Nissa-stigen utdöd. Vid efterfrågan om när detta skett förklarades, att föregående höst Ljungen allmänt här aftynat och dött. Samma förhållande med Ljungen observerades på de mindre öarne i Bolmen, der den äfven ungefär samtidigt utdött.

— Från Utgifvaren af denna tidskrift hafva vi erhållit flera underrättelser om hans vandringar och undersökningar af trakterna kring Varangerfjorden, men vi anse icke lämpligt, att meddela endast några spridda underrättelser härom, då Bot. Not. läsare hafva att förvänta en fullständig beskrifning häröfver vid hans hemkomst. Vi vilja blott omnämna, att han funnit i mängd *Ranunculus sulphureus Sol.*, *Veratrum album* L. *β Lobelianum Bernh.* samt en troligen ny art af slägtet *Crepis*. Hans förnämsta uppmärksamhet egnas likväl åt lafvarne, af hvilka han funnit flera rarieteter. Vintern har deruppe varat ovanligt länge, så att först med Augusti månads början mera sommarlik väderlek inträffade, en sak som naturligtvis varit honom till mycket mehn. Hans hemkomst blir först i slutet af October.

Till följe af en resa till Södra Sverige hindrades n. v. Utgifv. att med så stor noggrannhet som borts genomläsa korrekturet till föregående nummer, hvarigenom några smärre tryckfel influtit, samt på sidan 111 r. 8 ofv. *Th. minus* i stället för *Th. simplex*, hvilket såsom förvillande godhetsfullt torde ändras.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.